

**ALKOHOLIO IR KITŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ EUROPOS MOKYKLOSE
TYRIMAS**

ESPAD LIETUVA – 2024

**ALKOHOLIO IR KITŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ
LIETUVOS MOKYKLOSE TYRIMO SAVIVALDYBIŲ LYGMENS
DUOMENŲ ANALIZĖ**

**Tyrimą atliko
Lietuvos edukacinių tyrimų
asociacija (LETA)**

**Tyrimo vadovė
dr. Liudmila Rupšienė**

**Tyrėjai:
dr. Laura Šaltytė-Vaisiauskė
dr. Aelita Bredelytė
Egidijus Laucevičius**

2024

TURINYS

Įvadas.....	3
Ankstyva psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pradžia.....	5
<i>Pirmą kartą rūkė būdami 13 metų ar jaunesni .....</i>	<i>5</i>
<i>Pirmą kartą vartojo elektronines cigaretetes būdami 13 metų ar jaunesni.....</i>	<i>8</i>
<i>Kasdien rūkė ar vartojo el. cigaretetes būdami 13 metų ar jaunesni .....</i>	<i>10</i>
<i>Pirmą kartą vartojo alkoholių būdami 13 metų ar jaunesni.....</i>	<i>14</i>
<i>„Pasigėrė“ nuo alkoholio būdami 13 metų ar jaunesni.....</i>	<i>16</i>
<i>Pirmą kartą vartojo kanapes būdami 13 metų ar jaunesni.....</i>	<i>18</i>
<i>Pirmą kartą vartojo raminamuosius ar migdomuosius vaistus gydytojui nepaskyrus būdami 13 metų ar jaunesni....</i>	<i>20</i>
Psichoaktyviųjų medžiagų prieinamumas.....	22
<i>Tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių prieinamumas .....</i>	<i>22</i>
<i>Alkoholinių gėrimų prieinamumas.....</i>	<i>26</i>
<i>Kanapių, amfetamino, metamfetamino, ekstazio / MDMA bei kokaino prieinamumas .....</i>	<i>29</i>
<i>Raminamųjų ar migdomųjų vaistų be gydytojo paskyrimo (recepto) prieinamumas.....</i>	<i>33</i>
Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimas.....	35
<i>Cigarečių, el. cigarečių ir vandens pypkės vartojimo paplitimas.....</i>	<i>35</i>
<i>Alkoholio vartojimo paplitimas.....</i>	<i>45</i>
<i>Alkoholio nesaikingo vartojimo paplitimas .....</i>	<i>52</i>
<i>Kanapių (marihuanos ar hašišo) vartojimo paplitimas .....</i>	<i>60</i>
<i>Kitų narkotikų vartojimo paplitimas.....</i>	<i>67</i>
<i>Naujų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimas .....</i>	<i>74</i>
<i>Alkoholio kartu su tabletėmis (vaistais) vartojimas .....</i>	<i>77</i>
<i>Raminamųjų ar migdomųjų vaistų vartojimo gydytojui nepaskyrus paplitimas .....</i>	<i>79</i>
<i>Lakiųjų medžiagų (inhaliantų) vartojimo paplitimas .....</i>	<i>81</i>
<i>Energinių gėrimų vartojimo paplitimas .....</i>	<i>84</i>
<i>Nevartojusieji jokių psichoaktyviųjų medžiagų.....</i>	<i>94</i>
Kitas rizikingas mokinių elgesys	96
<i>Kompiuterinių žaidimų žaidimas .....</i>	<i>96</i>
<i>Lošimas iš pinigų.....</i>	<i>98</i>
Dalyvavimas prevencinėse veiklose.....	100

Įvadas

Šioje ataskaitoje pateikiami 2024 metais atliktos Alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų Europos mokyklose tyrimo (toliau – ESPAD) apklausos apie alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą duomenys, juos lyginant šalies savivaldybių lygmenyje. ESPAD tyrimas vykdomas Lietuvoje nuo 1995 metų. Tyrimo pavadinimas ESPAD yra angliško pavadinimo *The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs* trumpinys. Kas ketverius metus vykdomoje ESPAD apklausoje savo noru dalyvauja apie 40 Europos šalių – vienais metais daugiau, kitais – šiek tiek mažiau. Tai yra didžiausias pasaulyje mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo tendencijas nagrinėjantis tyrimas.

ESPAD tikslinė populiacija – mokiniai, kuriems apklausos vykdymo metais sukanka 16 metų. 2024 metų apklausos populiacija – 2008 metais gimusieji mokiniai, t. y., tie mokiniai, kuriems apklausos metu yra sukakę 15–16 metų. Todėl pristatant ESPAD rezultatus kaip populiacija neretai įvardijami 15–16 metų mokiniai. Tyrimo dalyvių atranka ir visa apklausa vykdoma griežtai laikantis ESPAD standartų, kuriais užtikrinamas etiškas kokybiškų duomenų surinkimas.

Atliekant ESPAD tyrimą iki šiol nebuvo galimybės palyginti situaciją Lietuvos savivaldybių lygmenyje. Kad būtų galima tai padaryti, reikėjo didesnės tyrimo dalyvių imties, kas ir buvo padaryta 2024 metų ESPAD apklausoje. Todėl atsirado galimybė nagrinėti situaciją šalies savivaldybėse ir kai kuriuos duomenis palyginti.

Vis tik dėl mažo mokinių skaičiaus ir su tuo susijusios grėsmės tyrimo etikai, analizuojant buvo jungiami duomenys, gauti šiose viena šalia kitos esančiose savivaldybėse: Birštono ir Prienų rajono, Kazlų Rūdos ir Šakių rajonų, Klaipėdos ir Neringos miestų, Pagėgių ir Tauragės rajonų, Plungės ir Rietavo rajonų.

Lyginimui taikyti neparametriniai kriterijai (Mano-Vitnio (Mann-Whitney) kriterijus, Kruskalo-Voliso (Kruskal-Wallis) kriterijus ir kt.), kurie yra taikomi tuo atveju, kai duomenys nėra pasiskirstę pagal normalųjį dėsnį arba imčių dydžiai yra skirtingi.

Lyginami duomenis pagal lytį, dažniausiai stebime įvairius procentinius skirtumus. Tačiau tyrėjai, taikydami specialius statistinius metodus, vertina šių skirtumų statistinį reikšmingumą ir tai pažymi lentelėse bei tekste. Tais atvejais, kai procentinės reikšmės skiriasi, bet ataskaitoje nepažymimas skirtumų statistinis reikšmingumas, nėra pagrindo kalbėti apie vaikinų ir merginų atsakymų skirtumus, nes tuomet sudėtinga ir net neįmanoma atskirti statistiškai reikšmingus skirtumus, t. y., tuos skirtumus,

kurie būdingi ir visai populiacijai, bei tiesiog skirtingas reikšmes, kurios, turint visos populiacijos rezultatus, būtų identiškos ar labai panašios.

Apvalinant rezultatus dešimtųjų (vieno skaičiaus po kablelio) tikslumu, gali susidaryti nedideli (iki 1 %) skirtumai. Pavyzdžiui, reikšmė 13,87 % apvalinama iki 13,9 %. Taip pat ataskaitoje pateikiamos išvestinės reikšmės (suminiai kelių kategorijų įverčiai), todėl taip pat gali susidaryti nežymi apvalinimo paklaida.

1 lentelėje pateikiamas 2008 metais gimusių ir tyrime dalyvavusių moksleivių Lietuvos savivaldybėse skaičius. Iš viso analizei naudoti 4 792 tiriamųjų užpildyti klausimynai. Iš jų 50,8 % vaikinių ir 49,2 % merginų. Daugiausiai respondentų yra iš Vilniaus miesto (431 respondentas), Kauno miesto (385 respondentai), Klaipėdos miesto ir Neringos (218 respondentų).

1 lentelė. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal savivaldybes

Savivaldybės	Iš viso	Vaikinai	Merginos	Savivaldybės	Iš viso	Vaikinai	Merginos
Akmenės r.	56	30 (53,6 %)	26 (46,4 %)	Pakruojo r.	78	37 (47,4 %)	41 (52,6 %)
Alytaus m.	82	36 (43,9 %)	46 (56,1 %)	Palangos m.	62	21 (33,9 %)	41 (66,1 %)
Alytaus r.	54	38 (70,4 %)	16 (29,6 %)	Panevėžio m.	89	50 (56,2 %)	39 (43,8 %)
Anykščių r.	56	25 (44,6 %)	31 (55,4 %)	Panevėžio r.	58	28 (48,3 %)	30 (51,7 %)
Birštono ir Prienų r.	71	36 (50,7 %)	35 (49,3 %)	Pasvalio r.	82	42 (51,2 %)	40 (48,8 %)
Biržų r.	51	30 (58,8 %)	21 (41,2 %)	Plungės ir Rietavo r.	96	47 (49 %)	49 (51 %)
Druskininkų r.	59	25 (42,4 %)	34 (57,6 %)	Radviliškio r.	67	41 (61,2 %)	26 (38,8 %)
Elektrėnų r.	72	38 (52,8 %)	34 (47,2 %)	Raseinių r.	62	30 (48,4 %)	32 (51,6 %)
Ignalinos r.	59	28 (47,5 %)	31 (52,5 %)	Rokiškio r.	77	37 (48,1 %)	40 (51,9 %)
Jonavos r.	83	35 (42,2 %)	48 (57,8 %)	Skuodo r.	55	29 (52,7 %)	26 (47,3 %)
Joniškio r.	75	36 (48 %)	39 (52 %)	Šalčininkų r.	79	43 (54,4 %)	36 (45,6 %)
Jurbarko r.	62	32 (51,6 %)	30 (48,4 %)	Šiaulių m.	144	74 (51,4 %)	70 (48,6 %)
Kaišiadorių r.	63	28 (44,4 %)	35 (55,6 %)	Šiaulių r.	68	34 (50 %)	34 (50 %)
Kalvarijos r.	54	26 (48,1 %)	28 (51,9 %)	Šilalės r.	58	34 (58,6 %)	24 (41,4 %)
Kauno m.	385	196 (50,9 %)	189 (49,1 %)	Šilutės r.	71	29 (40,8 %)	42 (59,2 %)
Kauno r.	94	47 (50 %)	47 (50 %)	Širvintų r.	60	26 (43,3 %)	34 (56,7 %)
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	117	64 (54,7 %)	53 (45,3 %)	Švenčionių r.	56	33 (58,9 %)	23 (41,1 %)
Kėdainių r.	99	53 (53,5 %)	46 (46,5 %)	Telšių r.	77	44 (57,1 %)	33 (42,9 %)
Kelmės r.	59	29 (49,2 %)	30 (50,8 %)	Trakų r.	79	42 (53,2 %)	37 (46,8 %)
Klaipėdos m. ir Neringos	218	126 (57,8 %)	92 (42,2 %)	Ukmergės r.	62	25 (40,3 %)	37 (59,7 %)
Klaipėdos r.	63	27 (42,9 %)	36 (57,1 %)	Utenos r.	83	50 (60,2 %)	33 (39,8 %)
Kretingos r.	73	31 (42,5 %)	42 (57,5 %)	Varėnos r.	53	24 (45,3 %)	29 (54,7 %)
Kupiškio r.	52	30 (57,7 %)	22 (42,3 %)	Vilkaviškio r.	57	34 (59,6 %)	23 (40,4 %)
Lazdijų r.	50	27 (54 %)	23 (46 %)	Vilniaus m.	431	213 (49,4 %)	218 (50,6 %)
Marijampolės r.	100	48 (48 %)	52 (52 %)	Vilniaus r.	139	73 (52,5 %)	66 (47,5 %)
Mazeikių r.	83	46 (55,4 %)	37 (44,6 %)	Visagino r.	55	18 (32,7 %)	37 (67,3 %)
Molėtų r.	56	38 (67,9 %)	18 (32,1 %)	Zarasų r.	60	29 (48,3 %)	31 (51,7 %)
Pagėgių ir Tauragės r.	88	40 (45,5 %)	48 (54,5 %)	Iš viso	4792	2432 (50,8 %)	2360 (49,2 %)

Ankstyva psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pradžia

Pirmą kartą rūkė būdami 13 metų ar jaunesni

Siekiant įvertinti ankstyvą rūkymo pradžią, respondentų buvo klausama, kokio amžiaus būdami jie pirmą kartą rūkė (tradicines cigaretes, suktines cigaretes, cigariles, cigarus) bei kokio amžiaus pradėjo rūkyti kasdien, pažymint, kad klausama būtent apie minėtąsias tabako cigaretes, o ne elektronines cigaretes ar kitus skaitmeninius bei alternatyvius rūkymo gaminius.

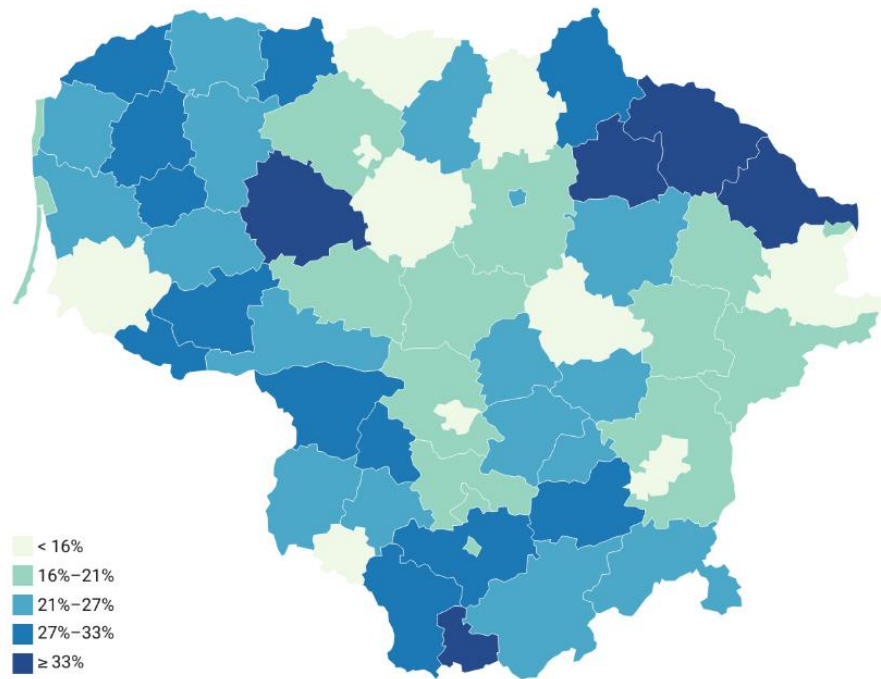
21 % visų tyrime dalyvavusių respondentų (22 % vaikinių ir 20 % merginų) pirmą kartą rūkė būdami 13 metų ar jaunesni (2 lentelė). Analizuodami savivaldybių duomenis (1–2 pav.), pastebime, kad šis skaičius varijuoja nuo 10,1 % (Kauno miesto sav.) iki 38,5 % (Kupiškio r. sav.).

Aukštas pirmą kartą rūkusiųjų 13 metų ar jaunesnių procentas nustatytas ir Kelmės (37,3 %), Zarasų (36,7 %), Druskininkų (33,9 %) bei Rokiškio rajonų (33,8 %) savivaldybėse. Žemiausias šio rodiklio skaičius be Kauno miesto nustatytas Kalvarijos savivaldybėje (11,1 %) bei Vilniaus mieste (11,8 %).

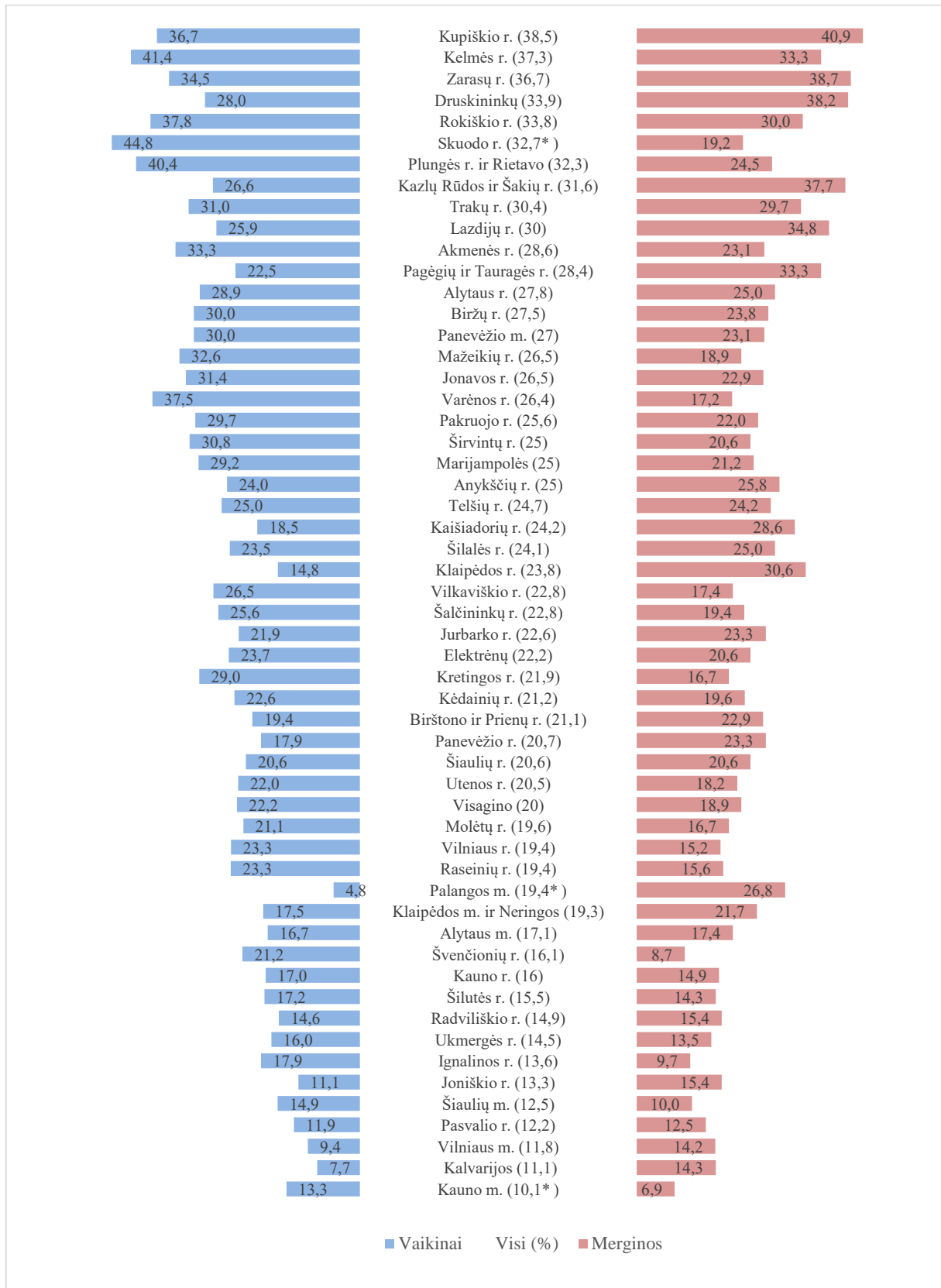
Palyginus vaikinių ir merginų, kurie pirmą kartą rūkė 13 metų ar jaunesni, proporcijas (2 pav.) statistiškai reikšmingi skirtumai nustatyti Skuodo rajono (44,8 % vaikinių ir 19,2 % merginų), Palangos miesto (4,8 % vaikinių ir 26,8 % merginų) bei Kauno miesto (13,3 % vaikinių ir 6,9 % merginų) savivaldybėse.

2 lentelė. Cigarečių rūkymo ir el. cigarečių vartojimo pradžia

Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Rūkė pirmą kartą būdami 13 metų ar jaunesni	22,0	20,0	21,0
Rūkė kasdien būdami 13 metų ar jaunesni	7,2	4,5	5,8
Pirmą kartą vartojo elektronines cigaretes būdami 13 metų ar jaunesni	30,9	33,0	32,0
Vartojo el. cigaretes kasdien būdami 13 metų ar jaunesni	10,3	8,7	9,5

1 pav. *Pirmā kartā rūkē būdami 13 metu ar jaunesni*

2 pav. Pirmą kartą rūkė būdami 13 metų ar jaunesni

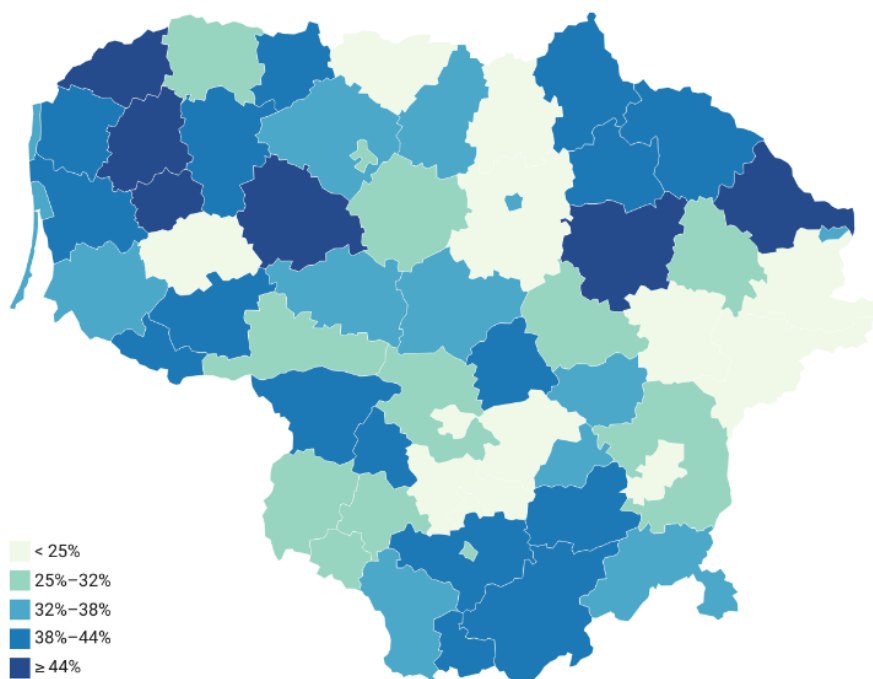
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Pirmą kartą vartojo elektronines cigaretes būdami 13 metų ar jaunesni

Atskirai buvo tiriama el. cigarečių (*e. cigų, veipų, modų*) vartojimo pradžia. Nustatyta, kad pirmą kartą el. cigaretes būdami 13 metų ar jaunesni vartojo 32 % visų tiriamųjų (30,9 % vaikinių ir 33,0 % merginų) (2 lentelė).

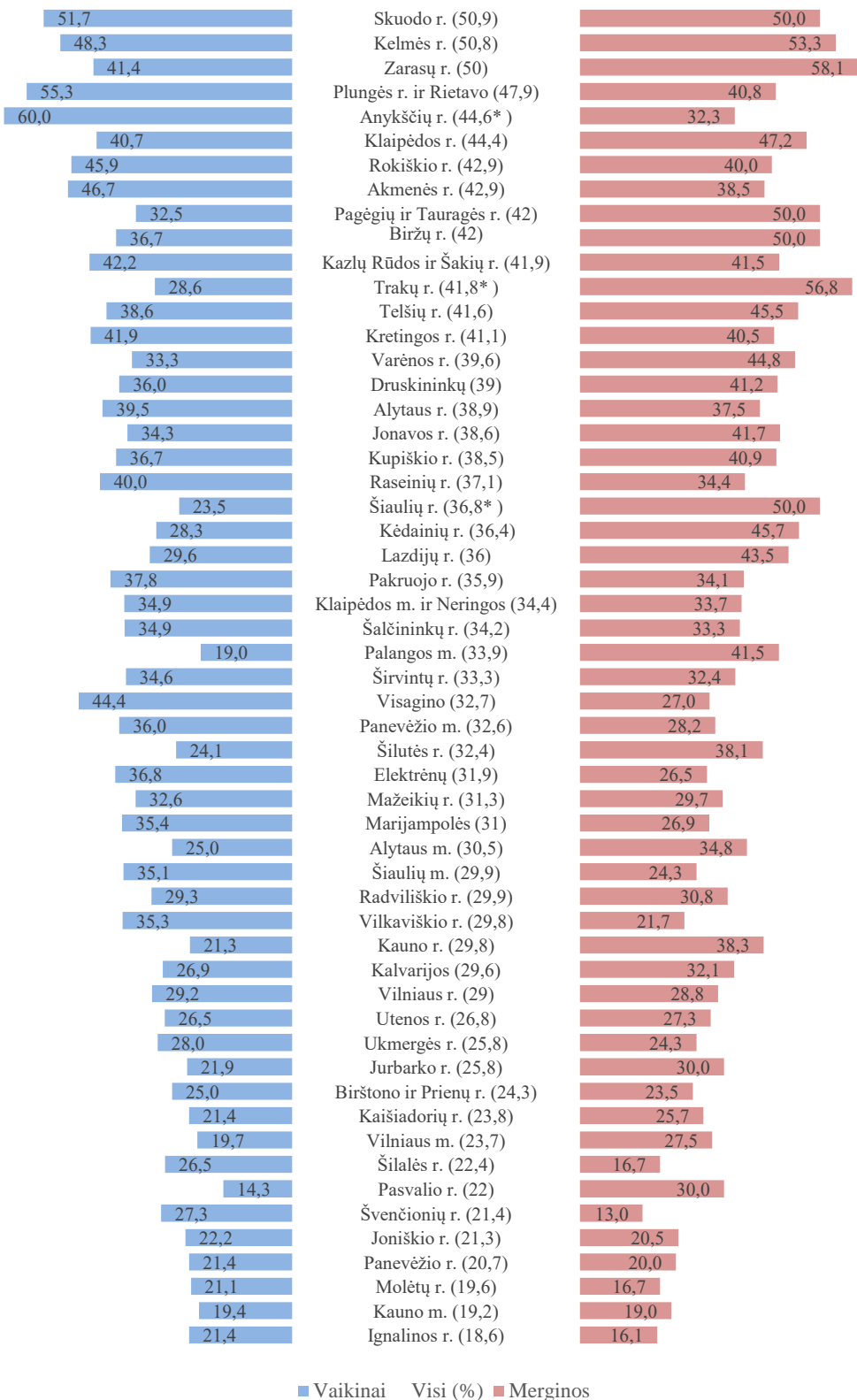
Didžiausias procentas tiriamųjų nustatytas Skuodo (50,9 %), Kelmės (50,8 %) ir Zarasų (50 %) rajonų savivaldybėse (3–4 pav.). Mažiausias tiriamųjų procentas stebimas Ignalinos rajone (18,6 %), Kauno mieste (19,2 %) bei Molėtų rajone (19,6 %).

Statistiškai reikšmingi skirtumai vaikinių ir merginų atžvilgiu (4 pav.) nustatyti Anykščių (60,0 % vaikinių ir 32,3 % merginų), Trakų (28,6 % vaikinių ir 56,8 % merginų) ir Šiaulių (23,5 % vaikinių ir 50 % merginų) rajonų savivaldybėse.

3 pav. Pirmą kartą vartojo elektronines cigaretes būdami 13 metų ar jaunesni

4 pav. Pirmą kartą vartojo elektronines cigaretes būdami 13 metų ar jaunesni

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Kasdien rūkė ar vartojo el. cigaretes būdami 13 metų ar jaunesni

Rūkė kasdien būdami 13 metų ar jaunesni 5,8 % visų respondentų (7,2 % vaikinių ir 4,5 % merginų), elektronines cigaretes vartojo kasdien būdami 13 metų ar jaunesni 9,5 % respondentų (10,3 % vaikinių ir 8,7 % merginų).

Analizuodami savivaldybių duomenis (3 lentelė, 5 pav.) pastebime, kad didžiausias bendras respondentų, kurie rūkė kasdien būdami 13 metų ar jaunesni, procentas yra Akmenės (18,9 %), Mažeikių (17,3 %) bei Jonavos (15,4 %) rajonų savivaldybėse. Mažiausias bendras procentas nustatytas Kauno miesto (1,3 %), Joniškio (1,4 %) bei Šilutės (1,4 %) rajonų savivaldybėse.

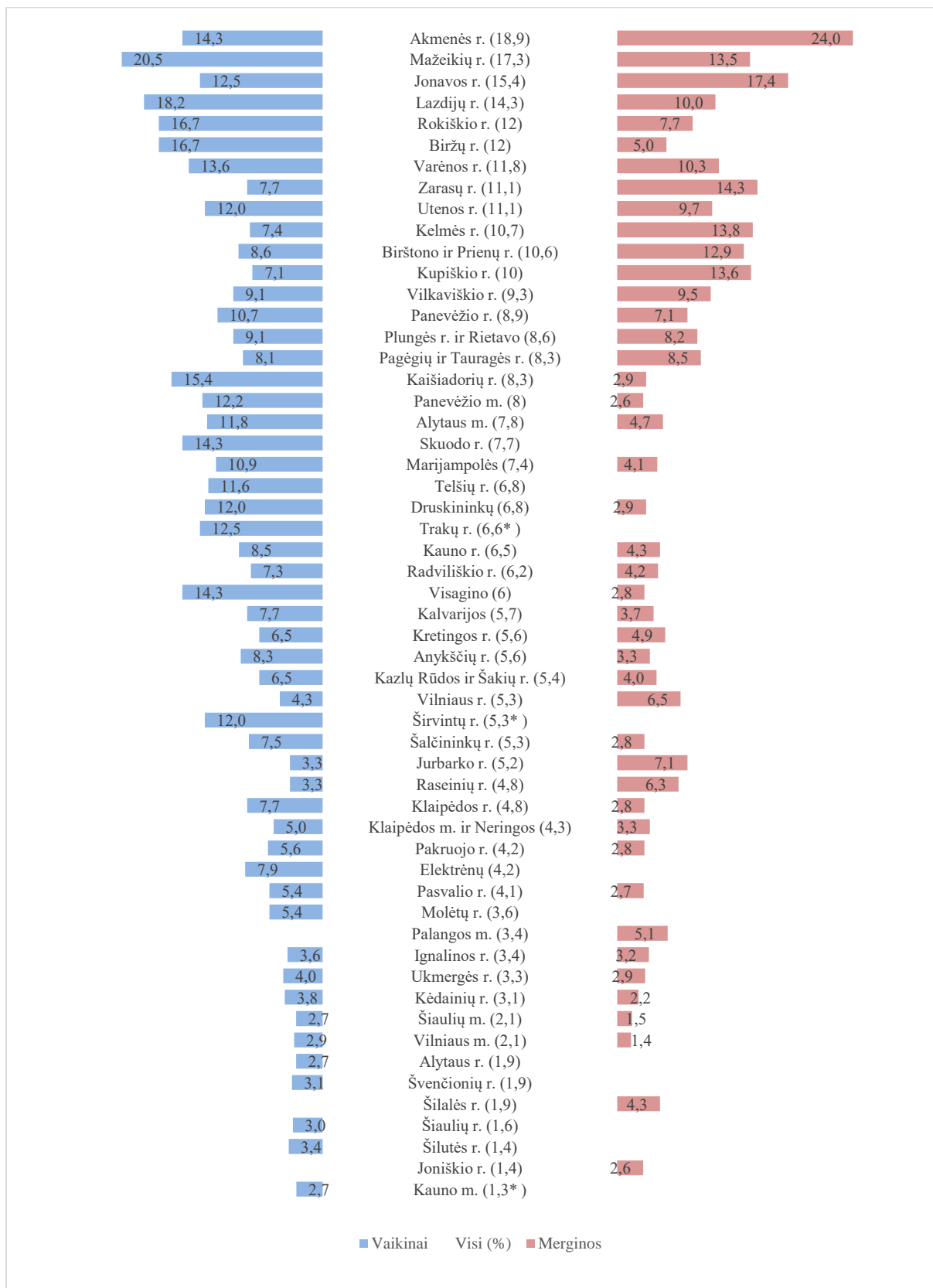
Tiriant vaikinių ir merginų atsakymų pasiskirstymą, nustatyti statistiškai reikšmingi skirtumai Kauno miesto (2,7 % vaikinių ir 0,0 % merginų), Širvintų rajono (12,0 % vaikinių ir 0,0 % merginų) bei Trakų rajono (12,5 % vaikinių ir 0,0 % merginų) savivaldybėse.

Elektronines cigaretes vartojo kasdien būdami 13 metų ar jaunesni 24,5 % Akmenės, 19,6 % Kelmės, 19,2 % Kupiškio rajonų mokyklų moksleivių (3 lentelė, 6 pav.), o žemiausios šio rodiklio reikšmės nustatytos Joniškio (0,0 %), Šilalės (1,9 %) bei Pasvalio (2,5 %) rajonų savivaldybėse. Pagal lytį statistiškai reikšmingų skirtumų savivaldybėse nenustatyta.

3 lentelė. Kasdien rūkė ar vartojo el. cigaretes būdami 13 metų ar jaunesni

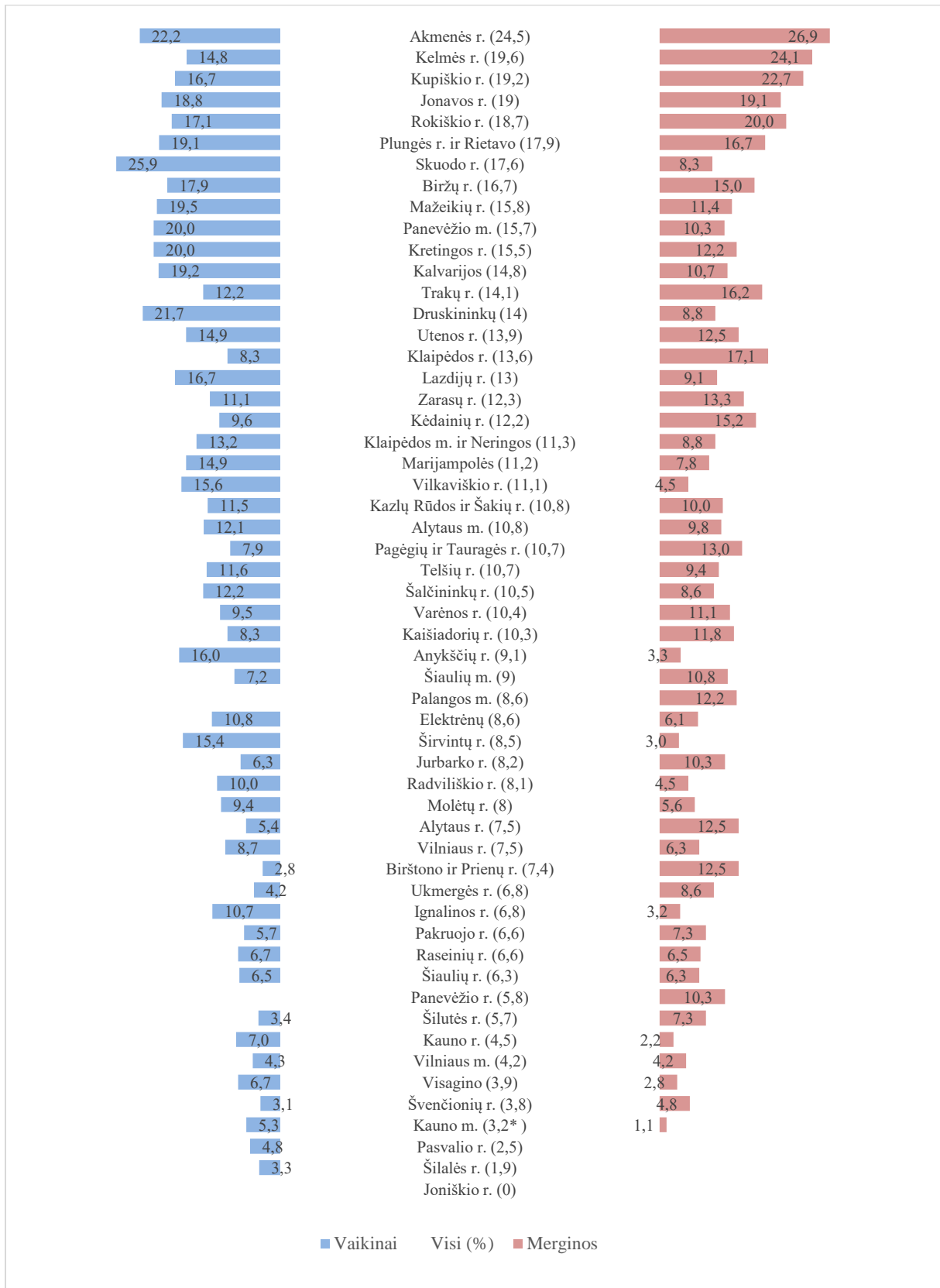
Savivaldybės	Rūkė kasdien būdami 13 metų ar jaunesni				Vartojo el. cigaretes kasdien būdami 13 metų ar jaunesni			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %	P
Akmenės r.	14,3	24,0	18,9	0,367	22,2	26,9	24,5	0,691
Alytaus m.	11,8	4,7	7,8	0,248	12,1	9,8	10,8	0,745
Alytaus r.	2,7	0,0	1,9	0,520	5,4	12,5	7,5	0,369
Anykščių r.	8,3	3,3	5,6	0,425	16,0	3,3	9,1	0,104
Birštono ir Prienų r.	8,6	12,9	10,6	0,568	2,8	12,5	7,4	0,125
Biržų r.	16,7	5,0	12,0	0,214	17,9	15,0	16,7	0,793
Druskininkų r.	12,0	2,9	6,8	0,171	21,7	8,8	14,0	0,168
Elektrėnų r.	7,9	0,0	4,2	0,094	10,8	6,1	8,6	0,479
Ignalinos r.	3,6	3,2	3,4	0,942	10,7	3,2	6,8	0,253
Jonavos r.	12,5	17,4	15,4	0,556	18,8	19,1	19,0	0,965
Joniškio r.	0,0	2,6	1,4	0,341	0,0	0,0	0,0	-
Jurbarko r.	3,3	7,1	5,2	0,513	6,3	10,3	8,2	0,560
Kaišiadorių r.	15,4	2,9	8,3	0,084	8,3	11,8	10,3	0,673
Kalvarijos r.	7,7	3,7	5,7	0,530	19,2	10,7	14,8	0,379
Kauno m.	2,7	0,0	1,3	0,025	5,3	1,1	3,2	0,021
Kauno r.	8,5	4,3	6,5	0,414	7,0	2,2	4,5	0,274
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	6,5	4,0	5,4	0,567	11,5	10,0	10,8	0,803
Kėdainių r.	3,8	2,2	3,1	0,632	9,6	15,2	12,2	0,399
Kelmės r.	7,4	13,8	10,7	0,440	14,8	24,1	19,6	0,380
Klaipėdos m. ir Neringos	5,0	3,3	4,3	0,555	13,2	8,8	11,3	0,313
Klaipėdos r.	7,7	2,8	4,8	0,374	8,3	17,1	13,6	0,332
Kretingos r.	6,5	4,9	5,6	0,773	20,0	12,2	15,5	0,369
Kupiškio r.	7,1	13,6	10,0	0,447	16,7	22,7	19,2	0,584
Lazdijų r.	18,2	10,0	14,3	0,449	16,7	9,1	13,0	0,446
Marijampolės r.	10,9	4,1	7,4	0,206	14,9	7,8	11,2	0,269
Mažeikių r.	20,5	13,5	17,3	0,411	19,5	11,4	15,8	0,335
Molėtų r.	5,4	0,0	3,6	0,315	9,4	5,6	8,0	0,633
Pagėgių ir Tauragės r.	8,1	8,5	8,3	0,947	7,9	13,0	10,7	0,448
Pakruojo r.	5,6	2,8	4,2	0,555	5,7	7,3	6,6	0,779
Palangos m.	0,0	5,1	3,4	0,315	0,0	12,2	8,6	0,132
Panevėžio m.	12,2	2,6	8,0	0,102	20,0	10,3	15,7	0,210
Panevėžio r.	10,7	7,1	8,9	0,639	0,0	10,3	5,8	0,112
Pasvalio r.	5,4	2,7	4,1	0,556	4,8	0,0	2,5	0,173
Plungės ir Rietavo r.	9,1	8,2	8,6	0,873	19,1	16,7	17,9	0,752
Radvilišio r.	7,3	4,2	6,2	0,61	10,0	4,5	8,1	0,450
Raseinių r.	3,3	6,3	4,8	0,593	6,7	6,5	6,6	0,973
Rokiškio r.	16,7	7,7	12,0	0,232	17,1	20,0	18,7	0,751
Skuodo r.	14,3	0,0	7,7	0,054	25,9	8,3	17,6	0,100
Šalčininkų r.	7,5	2,8	5,3	0,357	12,2	8,6	10,5	0,608
Šiaulių m.	2,7	1,5	2,1	0,628	7,2	10,8	9,0	0,475
Šiaulių r.	3,0	0,0	1,6	0,336	6,5	6,3	6,3	0,974
Šilalės r.	0,0	4,3	1,9	0,249	3,3	0,0	1,9	0,377
Šilutės r.	3,4	0,0	1,4	0,237	3,4	7,3	5,7	0,492
Širvintų r.	12,0	0,0	5,3	0,044	15,4	3,0	8,5	0,091
Švenčionių r.	3,1	0,0	1,9	0,413	3,1	4,8	3,8	0,760
Telšių r.	11,6	0,0	6,8	0,053	11,6	9,4	10,7	0,755
Trakų r.	12,5	0,0	6,6	0,028	12,2	16,2	14,1	0,610
Ukmergės r.	4,0	2,9	3,3	0,808	4,2	8,6	6,8	0,509
Utenos r.	12,0	9,7	11,1	0,746	14,9	12,5	13,9	0,763
Varėnos r.	13,6	10,3	11,8	0,718	9,5	11,1	10,4	0,858
Vilkaviškio r.	9,1	9,5	9,3	0,957	15,6	4,5	11,1	0,203
Vilniaus m.	2,9	1,4	2,1	0,288	4,3	4,2	4,2	0,935
Vilniaus r.	4,3	6,5	5,3	0,593	8,7	6,3	7,5	0,593
Visagino	14,3	2,8	6,0	0,124	6,7	2,8	3,9	0,514
Zarasų r.	7,7	14,3	11,1	0,441	11,1	13,3	12,3	0,799
Didžiausias procentas	20,5	24,0	18,9	-	25,9	26,9	24,5	-
Mažiausias procentas	0,0	0,0	1,3	-	0,0	0,0	0,0	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

5 pav. Rūkė kasdien būdami 13 metų ar jaunesni

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

6 pav. Vartojo elektronines cigaretes kasdien būdami 13 metų ar jaunesni

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Pirmą kartą vartojo alkoholį būdami 13 metų ar jaunesni

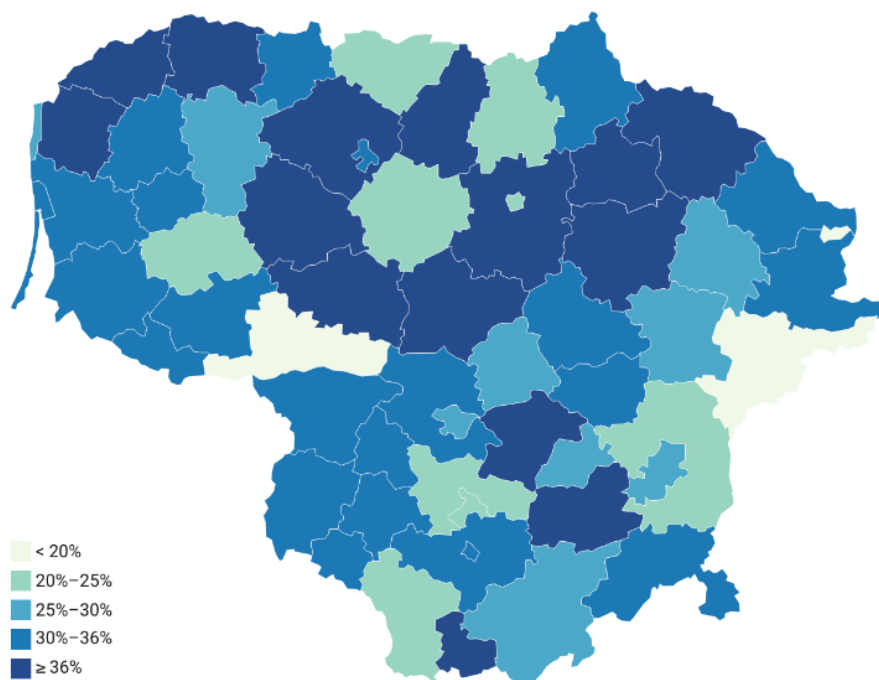
Tyrimo rezultatai rodo (4 lentelė), kad pirmą kartą vartojo alkoholį būdami 13 metų ar jaunesni iš viso 30,6 % respondentų (34,8 % merginų ir 26,6 % vaikinių).

Išanalizavus savivaldybių duomenis (7–8 pav.), didžiausias procentas pirmą kartą vartojusiųjų alkoholį 13 m. ar jaunesnių nustatytas Kretingos (41,1 %), Raseinių (40,3 %) ir Skuodo (40,0 %) rajonų savivaldybėse, o Visagino ir Jurbarko rajono savivaldybėse šie skaičiai patys mažiausi – 14,5 % ir 16,1 %.

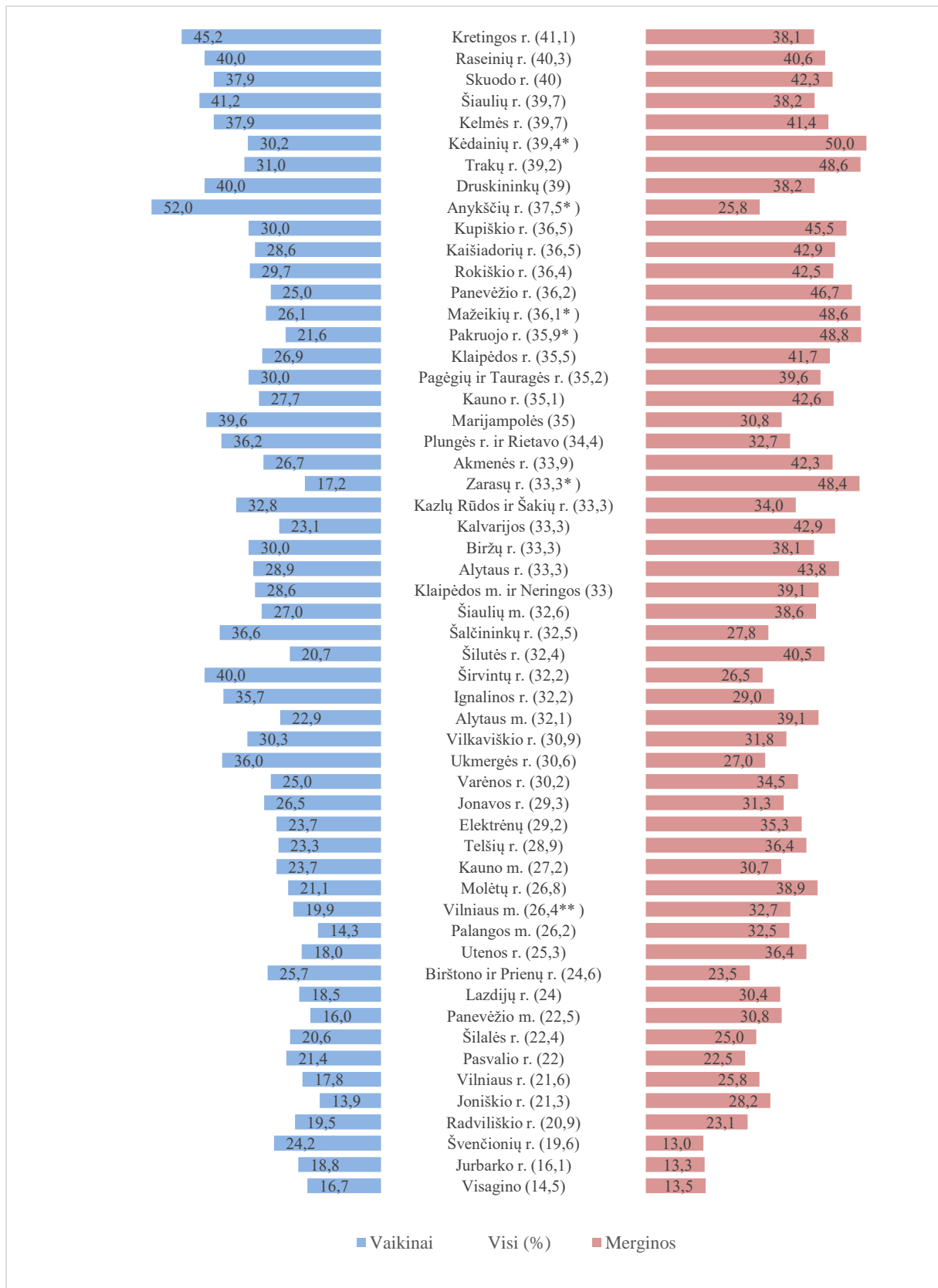
Lygindami vaikinių ir merginų atsakymus, matome statistiškai reikšmingus skirtumus keliose savivaldybėse (8 pav.), pavyzdžiui, Vilniaus mieste (19,9 % vaikinių ir 32,7 % merginų), Zarasų rajone (17,2 % vaikinių ir 48,4 % merginų), Pakruojo rajone (21,6 % vaikinių ir 48,8 % merginų) merginos dažniau nei vaikinai vartojo pirmą kartą alkoholį būdamos 13 metų ar jaunesnės, o štai Anykščių rajone didesnė dalis nurodžiusiųjų, kad vartojo alkoholį šiame amžiuje, buvo vaikinai (52,0 % vaikinių ir 25,8 % merginų).

4 lentelė. *Alkoholio vartojimo pradžia*

Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Pirmą kartą vartojo alkoholį būdami 13 metų ar jaunesni	26,6	34,8	30,6
„Pasigėrė“ nuo alkoholio būdami 13 metų ar jaunesni	6,7	8,2	7,5

7 pav. *Pirmą kartą vartojo alkoholį būdami 13 metų ar jaunesni*

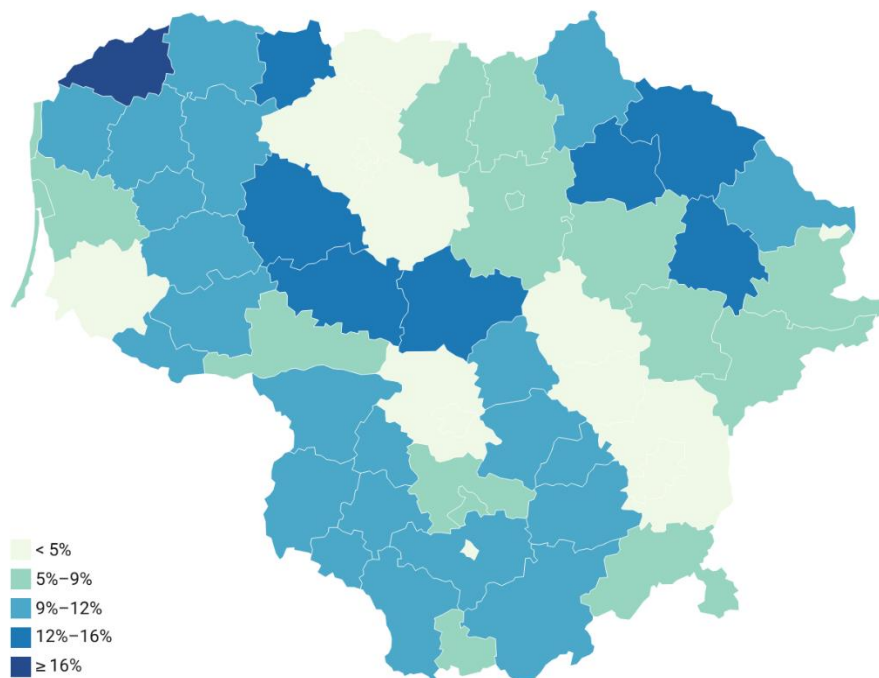
8 pav. Pirmą kartą vartojo alkoholį būdami 13 metų ar jaunesni

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

„Pasigėrė“ nuo alkoholio būdami 13 metų ar jaunesni

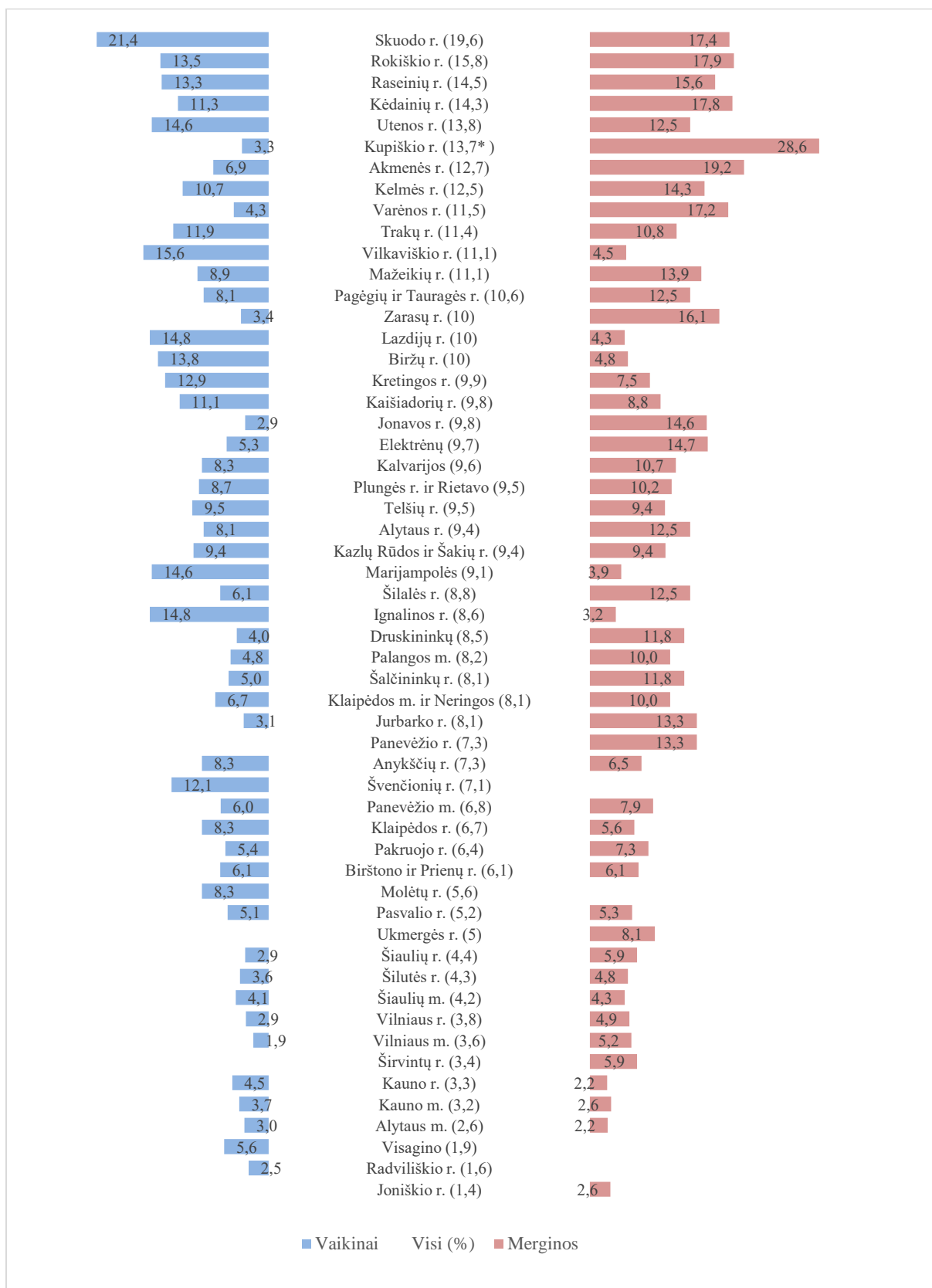
Pirmą kartą „pasigėrė“ būdami 13 metų ar jaunesni 7,5 % respondentų (8,2 % merginų ir 6,7 % vaikinių) (4 lentelė).

Pirmą kartą „pasigėrusių“ nuo alkoholio 13 metų ar jaunesnių moksleivių (9–10 pav.) daugiausiai nustatyta Skuodo (19,6 %) ir Rokiškio (15,8 %) rajonų savivaldybėse. Joniškio rajone tokių respondentų buvo tik 1,4 %, Radviliškio rajone – 1,6 %, Visagino savivaldybėje – 1,9 %. Statistiškai reikšmingas skirtumas pagal lytį nustatytas tik Kupiškio rajone – čia merginų, pirmą kartą „pasigėrusių“ ankstyvame amžiuje, skaičius (28,6 %) reikšmingai viršija vaikinių skaičių (3,3 %).

9 pav. Pirmą kartą „pasigėrė“ nuo alkoholio būdami 13 metų ar jaunesni

10 pav. Pirmą kartą „pasigėrė“ nuo alkoholio būdami 13 metų ar jaunesni

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Pirmą kartą vartojo kanapes būdami 13 metų ar jaunesni

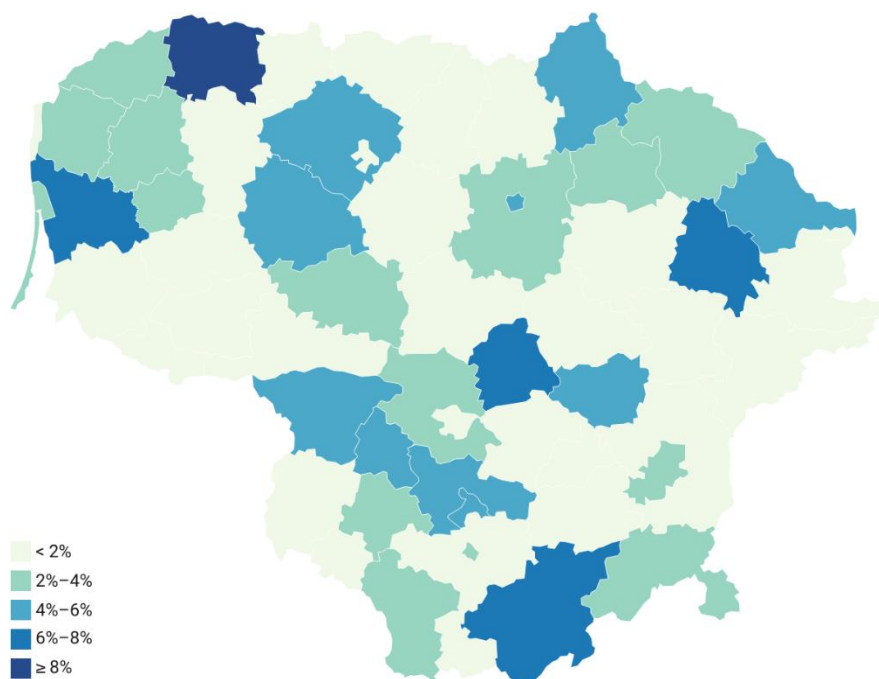
Duomenys rodo, kad pirmą kartą vartojo kanapes (marihuaną ar hašišą) būdami 13 metų ar jaunesni 2,5 % visų respondentų (2,0 % merginų ir 3,1 % vaikinių) (5 lentelė).

5 lentelė. Kanapių, raminamųjų ar migdomųjų vaistų vartojimo gydytojui nepaskyrus pradžia

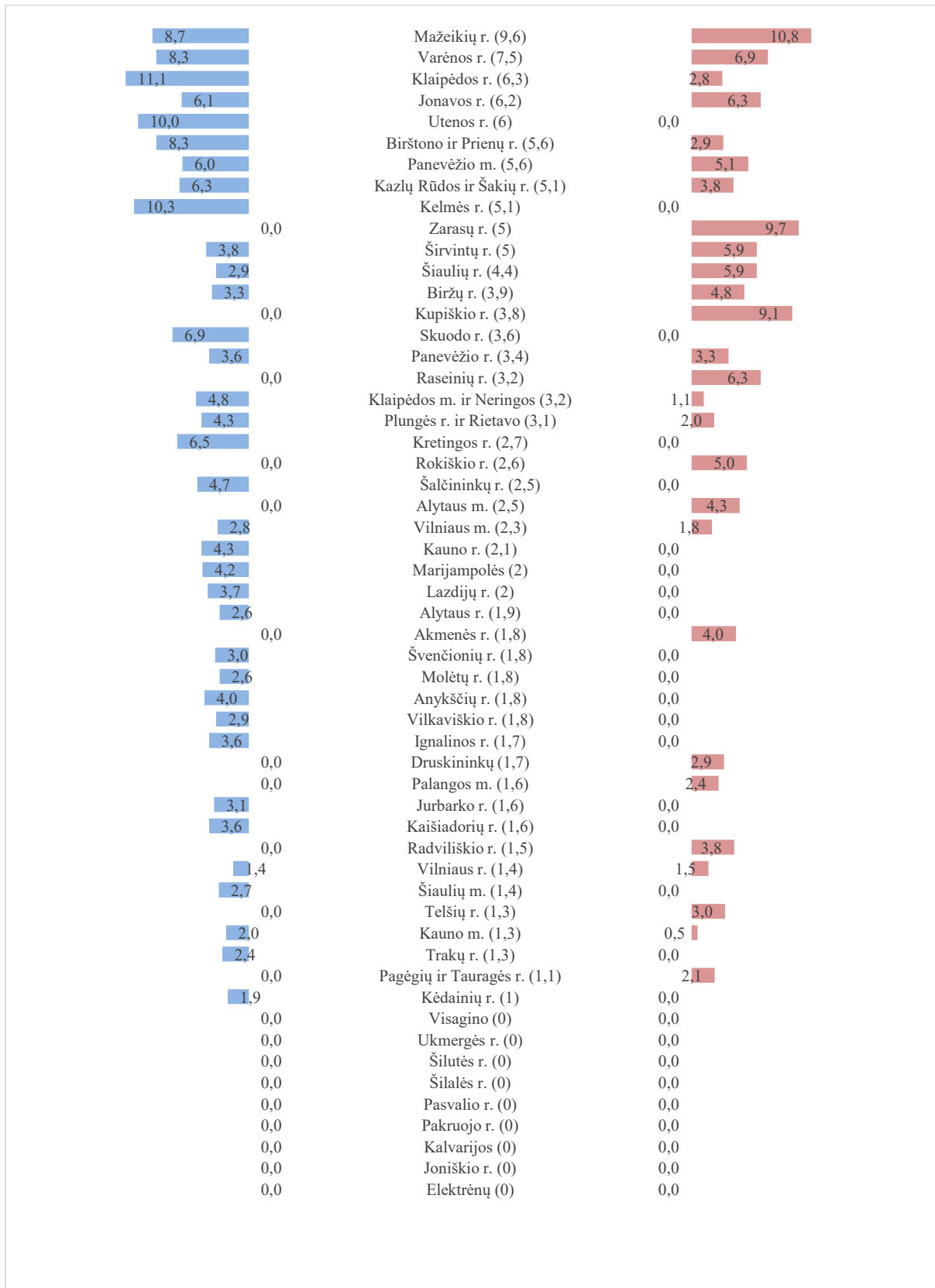
Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Pirmą kartą vartojo kanapes būdami 13 metų ar jaunesni	3,1	2,0	2,5
Pirmą kartą vartojo raminamuosius ar migdomuosius vaistus gydytojui nepaskyrus būdami 13 metų ar jaunesni	6,6	13,2	9,8

Savivaldybių duomenys (11–12 pav.) rodo, kad didžiausias procentas prisipažinusiujų apie kanapių vartojimą šiame amžiuje nustatytas Mažeikių rajone (9,6 %), taip pat gana ryškiai bendrą šalies procentą viršija Varėnos (7,5 %), Klaipėdos (6,3 %), Jonavos (6,2 %), Utenos (6,0 %) rajonai, Birštono ir Prienų rajonai bei Panevėžio miestas (5,6 %). 12 paveiksle matome, kad net devyniose savivaldybėse visi moksleiviai nurodė nevartoję kanapių būdami 13 metų ar jaunesni, t. y., Elektrėnų, Joniškio, Kalvarijų, Pakruojo, Pasvalio, Šilalės, Šilutės, Ukmergės rajonų bei Visagino savivaldybėse.

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lytį nenustatyta.

11 pav. Pirmą kartą vartojo kanapes būdami 13 metų ar jaunesni

12 pav. Pirmą kartą vartojo kanapes būdami 13 metų ar jaunesni

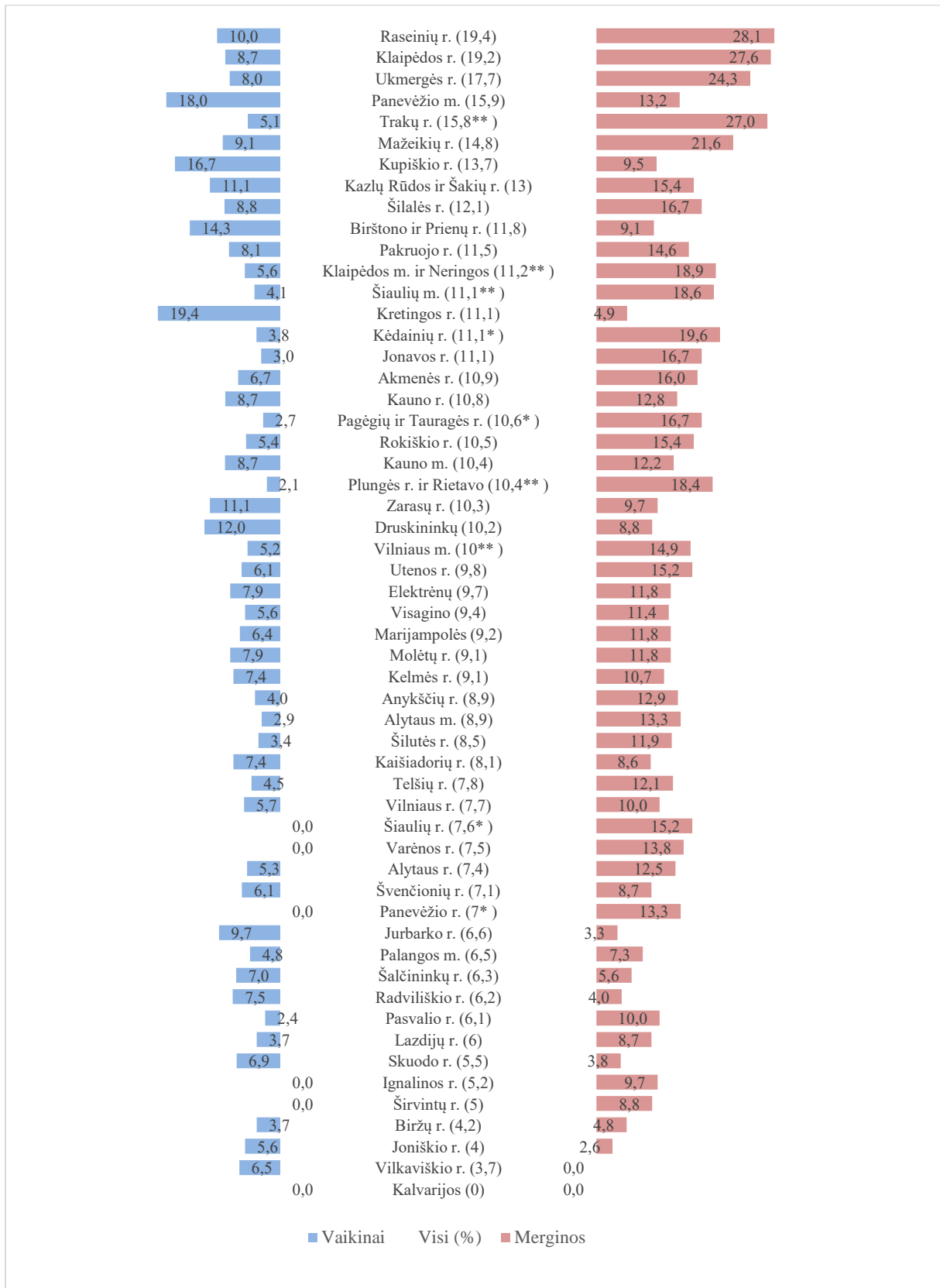
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Pirmą kartą vartojo raminamuosius ar migdomuosius vaistus gydytojui nepaskyrus būdami 13 metų ar jaunesni

Pirmą kartą raminamuosius ar migdomuosius vaistus gydytojui nepaskyrus būdami 13 metų ar jaunesni vartojo 9,8 % respondentų – merginų skaičius dvigubai didesnis (13,2 %) nei vaikų (6,6 %) (5 lentelė).

Daugiausiai raminamuosius ar migdomuosius vaistus gydytojui nepaskyrus vartojo būdami 13 metų ar jaunesni Raseinių (19,4 %), Klaipėdos (19,2 %) bei Ukmergės (17,7 %) rajonų savivaldybių moksleiviai (13 pav.). Būdami šio amžiaus raminamųjų ar migdomųjų gydytojui nepaskyrus nevartojo tik Kalvarijos rajono savivaldybės (0,0 %) moksleiviai. Akivaizdžiai žemesnis procentas negu šalies nustatytas Vilkaviškio (3,7 %), Joniškio (4 %) ir Biržų (4,2 %) rajonų savivaldybėse.

Statistiškai reikšmingi skirtumai, palyginus vaikų ir merginų atsakymus, nustatyti Trakų rajone (5,1 % vaikų ir 27,0 % merginų), Klaipėdos mieste ir Neringoje (5,6 % vaikų ir 18,9 % merginų), Šiaulių mieste (4,1 % vaikų ir 18,6 % merginų), Kėdainių rajone (3,8 % vaikų ir 19,6% merginų), Pagėgių ir Tauragės rajone (2,7 % vaikų ir 16,7 % merginų), Plungės rajone ir Rietave (2,1 % vaikų ir 18,4 % merginų), Vilniaus mieste (5,2 % vaikų ir 14,9 % merginų), Šiaulių (0,0 % vaikų ir 15,2 % merginų) bei Panevėžio (0,0 % vaikų ir 13,3 % merginų) rajonuose.

13 pav. Pirmą kartą vartojo raminauosius ar migdomuosius vaistus gydytojui nepaskyrus būdami 13 metų ar jaunesni

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Psichoaktyviųjų medžiagų prieinamumas

Tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių prieinamumas

Beveik pusė visų tiriamųjų (49,1 %) mano, kad panorėję galėtų lengvai arba labai lengvai gauti cigarečių (6 lentelė). Daugiau nei pusė respondentų (55,6 %) sutinka, kad gauti el. cigarečių būtų lengva arba labai lengva. Kad panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti vandens pypkę ar kaitinamojo tabako gaminių, mano atitinkamai 13,2 % ir 23,3 % visų respondentų.

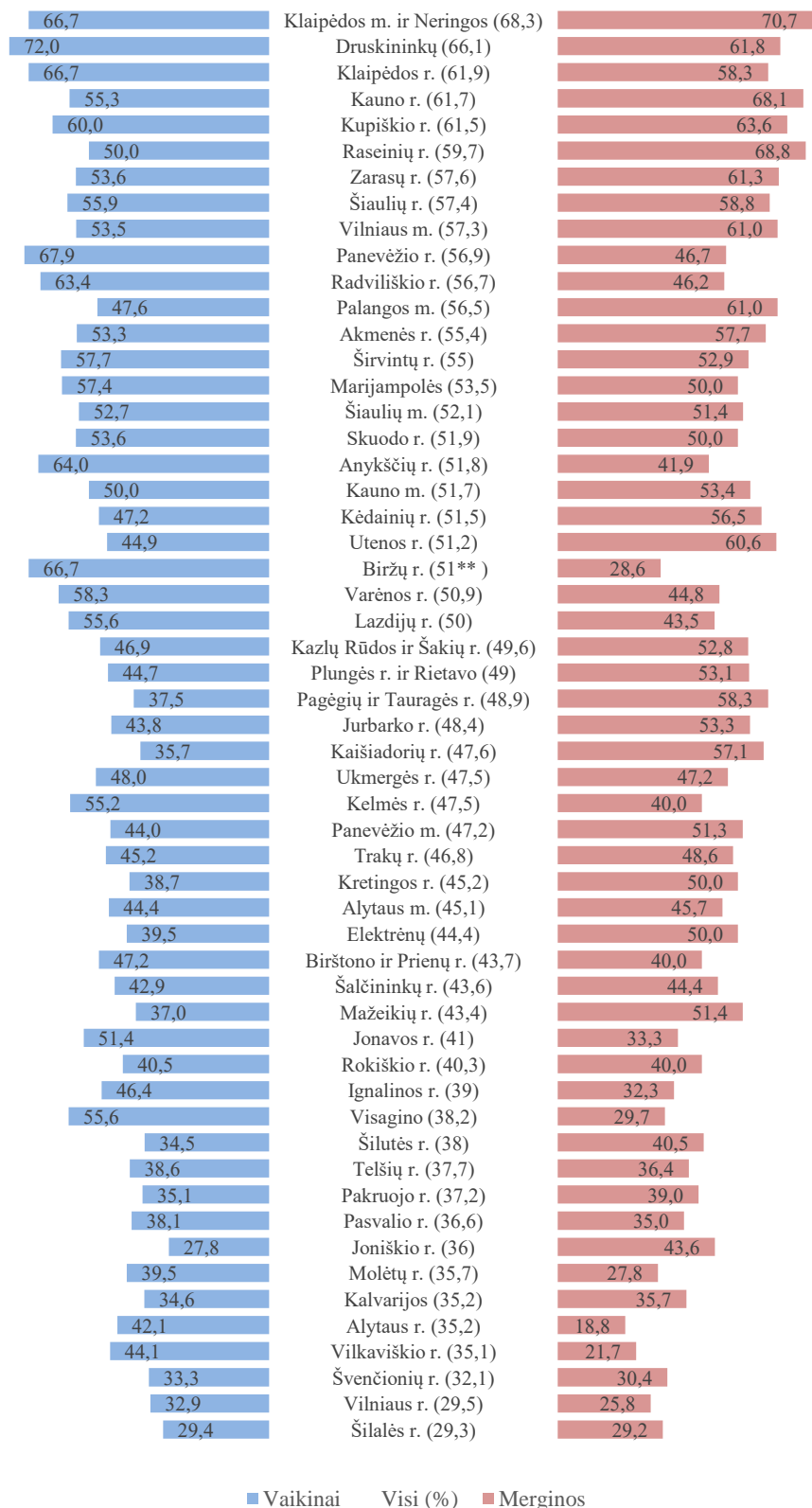
6 lentelė. Tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių prieinamumas

Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti cigarečių	48,6	49,6	49,1
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti el. cigarečių	53,9	57,4	55,6
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti vandens pypkę	14,9	11,4	13,2
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti kaitinamojo tabako gaminių	25,3	21,2	23,3

Lygindami cigarečių ir el. cigarečių prieinamumo duomenis savivaldybėse (14–15 pav.) pastebime, kad čia pirmauja Klaipėdos miestas ir Neringa, Klaipėdos rajonas, Druskininkai bei Kauno rajonas. Net 68,3 % Klaipėdos miesto ir Neringos, 66,1 % Druskininkų, 61,9 % Klaipėdos rajono ir 61,7 % Kauno rajono tyrime dalyvavusių moksleivių teigia, jog panorėję lengvai arba labai lengvai gautų cigarečių. Panašūs skaičiai stebimi ir pateikus klausimą apie el. cigarečių prieinamumą: 69,8 % Klaipėdos rajono, 68,8 % Klaipėdos miesto ir Neringos, 67,8 % Druskininkų ir 67 % Kauno rajono moksleivių teigia, kad el. cigarečių gauti būtų lengva arba labai lengva.

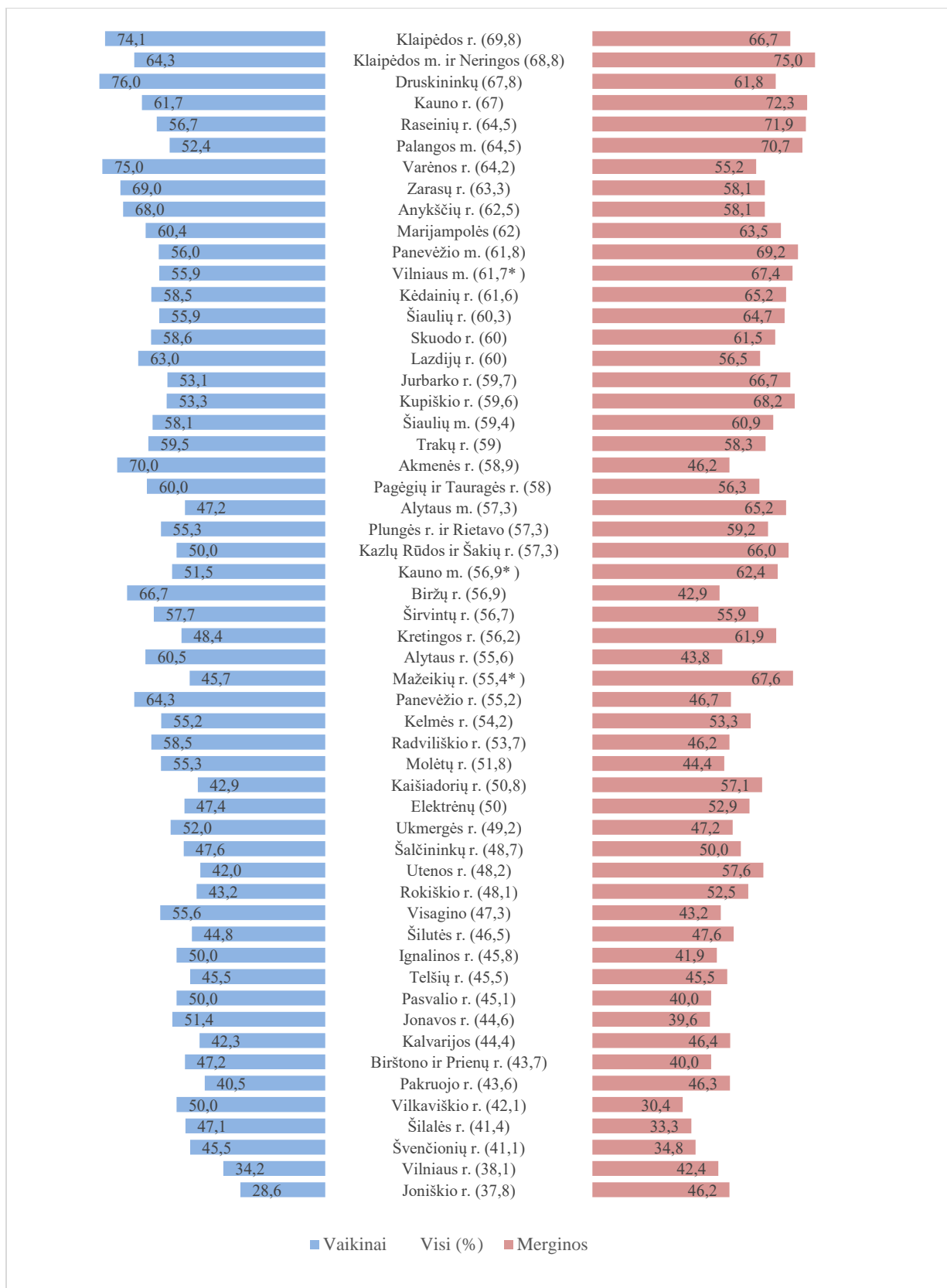
Duomenys rodo, kad mažiausias cigarečių prieinamumas yra Šilalės (29,3 %) bei Vilniaus (29,5 %) rajonuose, o el. cigarečių – Joniškio (37,8 %) ir Vilniaus (38,1 %) rajonuose.

Biržų rajone vaikinai (66,7 %) panorėję gautų cigarečių lengviau nei merginos (28,6 %). Savo ruožtu, el. cigaretės yra lengviau prieinamos merginoms (67,4 %) nei vaikams (55,9 %) Vilniaus mieste, Kauno mieste (62,4 % merginų ir 51,5 % vaikų) ir Mažeikių rajone (67,6 % merginų ir 45,7 % vaikų).

14 pav. Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti cigarečių

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

15 pav. Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti el. cigarečių

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Vandens pypkės (kaljano, *šišk*) ir kaitinamojo tabako gaminių prieinamumo duomenys savivaldybių lygmeniu pateikti 7 lentelėje. Nuo 0,0 % iki 23,0 % tam tikrų savivaldybių respondentų mano, kad gauti vandens pypkę panorėjus yra lengva arba labai lengva. Dėl kaitinamojo tabako gaminių šiuo klausimu sutinka nuo 7,0 % iki 40,3 % respondentų.

7 lentelė. Vandens pypkės ir kaitinamojo tabako gaminių prieinamumas

Savivaldybės	Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti vandens pypkę (<i>šišk</i> , kaljana)				Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti kaitinamojo tabako gaminių			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %	P
Akmenės r.	13,8	11,5	12,7	0,802	31,0	23,1	27,3	0,508
Alytaus m.	20,6	2,2	10,1	0,007	29,4	18,2	23,1	0,243
Alytaus r.	5,4	12,5	7,5	0,369	21,6	18,8	20,8	0,813
Anykščių r.	4,0	16,1	10,7	0,145	20,0	16,7	18,2	0,750
Birštono ir Prienų r.	17,1	14,7	15,9	0,782	25,7	11,8	18,8	0,138
Biržų r.	17,2	10,0	14,3	0,476	34,5	15,0	26,5	0,129
Druskininkų	24,0	11,8	16,9	0,216	44,0	23,5	32,2	0,096
Elektrėnų	5,3	8,8	6,9	0,553	24,3	33,3	28,6	0,405
Ignalinos r.	14,3	10,0	12,1	0,617	25,0	16,7	20,7	0,434
Jonavos r.	18,2	17,0	17,5	0,893	25,0	21,7	23,1	0,737
Joniškio r.	8,8	7,7	8,2	0,861	8,8	13,5	11,3	0,532
Jurbarko r.	15,6	10,0	12,9	0,509	18,8	20,7	19,7	0,849
Kaišiadorių r.	18,5	17,1	17,7	0,888	22,2	20,0	21,0	0,831
Kalvarijos	4,0	3,6	3,8	0,935	8,0	14,3	11,3	0,471
Kauno m.	17,1	9,6	13,4	0,033	26,2	21,1	23,7	0,245
Kauno r.	10,9	19,6	15,2	0,246	22,2	23,9	23,1	0,848
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	9,4	11,8	10,4	0,677	22,2	27,5	24,6	0,519
Kėdainių r.	17,0	10,9	14,1	0,384	28,8	17,4	23,5	0,182
Kelmės r.	14,3	10,0	12,1	0,617	17,9	13,3	15,5	0,634
Klaipėdos m. ir Neringos	18,5	18,5	18,5	0,990	33,1	37,0	34,7	0,554
Klaipėdos r.	29,6	2,8	14,3	0,003	40,7	40,0	40,3	0,953
Kretingos r.	19,4	9,8	13,9	0,244	26,7	22,5	24,3	0,687
Kupiškio r.	16,7	14,3	15,7	0,818	20,0	15,0	18,0	0,652
Lazdijų r.	25,9	18,2	22,4	0,518	34,6	9,1	22,9	0,036
Marijampolės	22,9	16,0	19,4	0,387	27,7	18,0	22,7	0,256
Mažeikių r.	20,0	11,4	16,3	0,303	26,7	20,0	23,8	0,487
Molėtų r.	10,8	16,7	12,7	0,541	10,8	11,1	10,9	0,973
Pagėgių ir Tauragės r.	10,3	12,5	11,5	0,744	23,7	16,7	19,8	0,417
Pakruojo r.	8,3	4,9	6,5	0,539	22,2	12,2	16,9	0,241
Palangos m.	9,5	9,8	9,7	0,977	23,8	34,1	30,6	0,403
Panevėžio m.	18,4	15,4	17,0	0,712	36,0	28,9	33,0	0,486
Panevėžio r.	7,4	26,7	17,5	0,056	22,2	20,0	21,1	0,837
Pasvalio r.	25,0	5,1	15,2	0,014	15,0	13,2	14,1	0,815
Plungės r. ir Rietavo	15,2	8,2	11,6	0,283	29,8	27,7	28,7	0,820
Radviškio r.	12,5	4,0	9,2	0,249	40,0	16,0	30,8	0,041
Raseinių r.	13,3	12,5	12,9	0,922	40,0	28,1	33,9	0,323
Rokiškio r.	13,5	7,5	10,4	0,388	24,3	20,5	22,4	0,690
Skuodo r.	6,9	4,3	5,8	0,695	24,1	22,7	23,5	0,906
Šalčininkų r.	25,6	20,0	23,0	0,565	30,8	23,5	27,4	0,489
Šiaulių m.	17,6	13,0	15,4	0,454	25,7	25,7	25,7	0,996
Šiaulių r.	11,8	14,7	13,2	0,720	26,5	20,6	23,5	0,567
Šilalės r.	9,4	8,7	9,1	0,931	18,8	13,0	16,4	0,573
Šilutės r.	3,4	7,3	5,7	0,492	6,9	7,1	7,0	0,968
Širvintų r.	0,0	0,0	0,0	-	24,0	20,6	22,0	0,755
Švenčionių r.	6,1	9,1	7,3	0,672	9,1	4,5	7,3	0,525
Telšių r.	6,8	9,4	7,9	0,683	11,4	9,7	10,7	0,816
Trakų r.	21,4	11,1	16,7	0,223	34,1	25,0	29,9	0,382
Ukmergės r.	8,0	11,1	9,8	0,688	20,0	25,0	23,0	0,648
Utenos r.	18,4	15,2	17,1	0,704	24,5	25,0	24,7	0,958
Varėnos r.	22,7	13,8	17,6	0,407	36,4	17,2	25,5	0,121
Vilkaviškio r.	15,2	9,1	12,7	0,509	33,3	4,5	21,8	0,011
Vilniaus m.	16,0	12,0	14,0	0,234	26,4	26,3	26,3	0,972
Vilniaus r.	12,5	12,3	12,4	0,973	16,7	12,7	14,8	0,517
Visagino	16,7	8,1	10,9	0,339	22,2	8,1	12,7	0,141
Zarasų r.	13,8	13,3	13,6	0,959	27,6	30,0	28,8	0,838
Didžiausias procentas	29,6	26,7	23,0	-	44,0	40,0	40,3	-
Mažiausias procentas	0,0	0,0	0,0	-	6,9	4,5	7,0	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

Alkoholinių gėrimų prieinamumas

Alkoholinių gėrimų prieinamumas buvo tiriamas mokinių klausiant apie alų, vyną, sidrą, stipriuosius alkoholinius gėrimus. Kaskart buvo tikslinama, kad klausama apie gėrimus, kurie turi ne mažiau nei 2,5 % stiprumo. Klausimuose apie vyną buvo nurodoma, kad šampanas irgi yra vinas. Klausimuose apie stipriuosius alkoholinius gėrimus buvo pateikti tokių gėrimų pavyzdžiai kaip degtinė, viskis, brendis, džinas, tekila ir kt.

Kad panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti alaus, mano 50,8 % respondentų, sidro – 46,6 % respondentų, vyno – 46,6 %, stipriųjų alkoholinių gėrimų – 39,4 % (8 lentelė). Analizuodami savivaldybių duomenis (9 lentelė) pastebime, kad lengviausiai visų minėtųjų gėrimų gautų Druskininkų savivaldybės moksleiviai (alaus – 76,3 %, sidro – 72,4 %, vyno – 69,5 %, stipriųjų alkoholinių gėrimų – 64,4 %). Mažiausias alaus prieinamumas stebimas Vilkaviškio rajone (31,6 %), sidro – Ignalinos rajone (28,8 %), vyno – Telšių rajone (26,3 %) ir stipriųjų alkoholinių gėrimų – Kalvarijos savivaldybėje (16,7 %).

Palyginus vaikinių ir merginų atsakymus apie alaus prieinamumą, statistiškai reikšmingi skirtumai nustatyti Zarasų, Šiaulių, Joniškio, Utenos rajonų savivaldybėse, taip pat Vilniaus miesto, Klaipėdos miesto ir Neringos, Pagėgių ir Tauragės rajono bei Kalvarijos savivaldybėse – merginos labiau sutinka, kad galėtų panorėjusios lengvai arba labai lengvai gauti alaus.

Kauno, Mažeikių, Raseinių, Šiaulių, Skuodo, Joniškio, Utenos rajonų, Klaipėdos miesto ir Neringos, Vilniaus ir Kauno miestų, Pagėgių ir Tauragės rajono bei Kalvarijos savivaldybėse merginos labiau nei vaikinai sutinka, kad panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti sidro.

Kad panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti vyno, teigia didesnė dalis merginų nei vaikinių Zarasų, Akmenės, Šiaulių, Mažeikių, Kauno, Pagėgių ir Tauragės, Utenos, Joniškio ir Pasvalio rajonų savivaldybėse, taip pat Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Palangos miestų, Klaipėdos miesto ir Neringos savivaldybėse.

Dėl stipriųjų alkoholinių gėrimų prieinamumo nuomonės pagal lytį statistiškai reikšmingai skiriasi Kauno, Šiaulių, Utenos ir Joniškio rajonų savivaldybėse. Taip pat Vilniaus ir Kauno miestų savivaldybėse. Stipriųjų alkoholinių gėrimų prieinamumas merginoms šiose savivaldybėse yra lengvesnis.

8 lentelė. *Alkoholinių gėrimų prieinamumas (bendri duomenys)*

Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti alaus (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo alų)	45,7	56,0	50,8
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti sidro (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo sidrą)	40,6	52,7	46,6
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti vyno (įskaitant šampaną) (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo vyną)	40,3	53,1	46,6
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti stipriųjų alkoholinių gėrimų (pvz., degtinės, brendžio, viskio, džino, tekilos ir kt.)	36,3	42,6	39,4

9 lentelė. Alkoholinių gėrimų prieinamumas (savivaldybių duomenys)

Savivaldybės	Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti alaus (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo alų)				Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti sidro (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo sidrą)				Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti vyno (įskaitant šampaną) (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo vyną)				Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti stipriųjų alkoholinių gėrimų (pvz., degtinės, brendžio, viskio, džino, tekilos ir kt.)			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	60,0	56,0	58,2	0,765	63,3	60,0	61,8	0,800	72,4	44,0	59,3	0,034	62,1	48,0	55,6	0,300
Alytaus m.	41,7	57,8	50,6	0,150	36,1	57,1	47,4	0,064	40,0	56,8	49,4	0,137	28,6	36,4	32,9	0,464
Alytaus r.	36,8	31,3	35,2	0,694	34,2	25,0	31,5	0,506	28,9	31,3	29,6	0,866	28,9	12,5	24,1	0,197
Anykščių r.	60,0	51,6	55,4	0,530	56,0	35,5	44,6	0,125	56,0	41,9	48,2	0,295	48,0	25,8	35,7	0,085
Birštono ir Prienų r.	38,9	45,7	42,3	0,561	33,3	42,9	38,0	0,409	36,1	40,0	38,0	0,736	38,9	32,4	35,7	0,568
Biržų r.	56,7	38,1	49,0	0,192	53,3	42,9	49,0	0,461	53,3	47,6	51,0	0,688	50,0	33,3	43,1	0,237
Druskininkų	84,0	70,6	76,3	0,231	72,0	72,7	72,4	0,951	76,0	64,7	69,5	0,352	72,0	58,8	64,4	0,296
Elektrėnų	42,1	55,9	48,6	0,243	31,6	52,9	41,7	0,066	42,1	47,1	44,4	0,673	31,6	44,1	37,5	0,273
Ignalinos r.	39,3	41,9	40,7	0,836	28,6	29,0	28,8	0,969	25,0	32,3	28,8	0,539	25,0	35,5	30,5	0,382
Jonavos r.	42,9	54,2	49,4	0,309	42,9	50,0	47,0	0,520	37,1	43,8	41,0	0,546	37,1	33,3	34,9	0,719
Joniškio r.	33,3	61,5	48,0	0,015	27,8	63,2	45,9	0,002	25,0	55,3	40,5	0,008	16,7	47,4	32,4	0,005
Jurbarko r.	40,6	53,3	46,8	0,316	34,4	51,7	42,6	0,171	34,4	51,7	42,6	0,171	40,6	51,7	45,9	0,385
Kaišiadorių r.	39,3	54,3	47,6	0,236	34,6	54,3	45,9	0,127	38,5	60,0	50,8	0,096	28,0	42,9	36,7	0,239
Kalvarijos	19,2	50,0	35,2	0,018	15,4	46,4	31,5	0,014	15,4	39,3	27,8	0,050	11,5	21,4	16,7	0,330
Kauno m.	48,5	55,6	51,9	0,164	40,0	51,6	45,7	0,023	43,1	55,3	49,1	0,017	34,9	45,2	39,9	0,039
Kauno r.	53,2	70,2	61,7	0,090	43,5	67,4	55,4	0,021	34,8	67,4	51,1	0,002	33,3	63,0	48,4	0,005
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	54,7	60,4	57,3	0,536	43,8	54,7	48,7	0,237	45,3	57,7	50,9	0,185	32,8	44,2	37,9	0,208
Kėdainių r.	37,7	52,2	44,4	0,149	40,4	41,3	40,8	0,926	38,5	47,8	42,9	0,350	39,2	43,5	41,2	0,670
Kelmės r.	51,7	40,0	45,8	0,366	51,7	43,3	47,5	0,519	39,3	41,4	40,4	0,872	35,7	27,6	31,6	0,509
Klaipėdos m. ir Neringos	55,6	70,7	61,9	0,023	50,8	60,9	55,1	0,141	49,2	65,2	56,0	0,019	49,2	56,5	52,3	0,286
Klaipėdos r.	59,3	61,1	60,3	0,882	55,6	58,3	57,1	0,825	51,9	61,1	57,1	0,462	59,3	50,0	54,0	0,466
Kretingos r.	45,2	54,8	50,7	0,417	41,9	65,0	54,9	0,053	32,3	52,5	43,7	0,088	35,5	40,0	38,0	0,697
Kupiškio r.	50,0	54,5	51,9	0,746	43,3	33,3	39,2	0,472	43,3	50,0	46,2	0,634	48,3	45,5	47,1	0,842
Lazdijų r.	59,3	60,9	60,0	0,908	59,3	52,2	56,0	0,615	55,6	63,6	59,2	0,567	61,5	45,5	54,2	0,265
Marijampolės	50,0	59,6	55,0	0,334	52,1	55,8	54,0	0,712	45,8	57,7	52,0	0,236	44,7	42,3	43,4	0,812
Mažeikių r.	45,7	64,9	54,2	0,081	40,9	64,9	51,9	0,032	38,6	73,0	54,3	0,002	38,6	56,8	46,9	0,104
Molėtų r.	40,5	38,9	40,0	0,907	28,9	50,0	35,7	0,125	39,5	55,6	44,6	0,258	34,2	16,7	28,6	0,175
Pagėgių ir Tauragės r.	37,5	75,0	58,0	0,000	35,9	66,7	52,9	0,004	30,8	57,4	45,3	0,013	31,6	51,1	42,2	0,073
Pakruojo r.	37,8	46,3	42,3	0,448	32,4	46,3	39,7	0,210	37,8	36,6	37,2	0,909	24,3	36,6	30,8	0,241
Palangos m.	42,9	63,4	56,5	0,122	38,1	61,0	53,2	0,087	38,1	68,3	58,1	0,023	33,3	53,7	46,8	0,129
Panevėžio m.	42,0	53,8	47,2	0,267	40,8	55,3	47,1	0,181	30,6	56,4	42,0	0,015	36,7	51,3	43,2	0,171
Panevėžio r.	57,1	60,0	58,6	0,825	55,6	46,7	50,9	0,503	48,1	53,3	50,9	0,696	37,0	40,0	38,6	0,819
Pasvalio r.	28,6	40,0	34,1	0,275	28,6	37,5	32,9	0,390	21,4	45,0	32,9	0,023	19,0	33,3	25,9	0,143
Plungės r. ir Rietavo	42,6	49,0	45,8	0,528	34,0	51,0	42,7	0,093	29,8	49,0	39,6	0,055	31,9	42,9	37,5	0,268
Radviliškio r.	48,8	46,2	47,8	0,834	37,5	41,7	39,1	0,741	45,0	50,0	46,9	0,698	47,5	47,8	47,6	0,980
Raseinių r.	46,7	59,4	53,2	0,316	36,7	62,5	50,0	0,042	40,0	56,3	48,4	0,201	40,0	62,5	51,6	0,076
Rokiškio r.	43,2	50,0	46,8	0,553	45,9	57,5	51,9	0,311	43,2	50,0	46,8	0,553	43,2	47,5	45,5	0,708
Skuodo r.	37,9	53,8	45,5	0,237	31,0	64,0	46,3	0,015	34,5	52,0	42,6	0,194	37,9	40,0	38,9	0,876
Šalčininkų r.	46,5	61,1	53,2	0,195	39,5	55,6	46,8	0,155	40,5	50,0	44,9	0,399	40,5	36,1	38,5	0,693
Šiaulių m.	47,3	61,4	54,2	0,089	41,9	57,1	49,3	0,067	43,2	55,7	49,3	0,135	40,5	50,0	45,1	0,254
Šiaulių r.	38,2	67,6	52,9	0,015	29,4	67,6	48,5	0,002	38,2	73,5	55,9	0,003	26,5	55,9	41,2	0,014
Šilalės r.	35,3	33,3	34,5	0,877	37,5	37,5	37,5	1,000	40,6	25,0	33,9	0,222	18,8	29,2	23,2	0,361
Šilutės r.	34,5	45,2	40,8	0,365	34,5	47,6	42,3	0,271	24,1	42,9	35,2	0,105	27,6	31,0	29,6	0,760
Širvintų r.	50,0	44,1	46,7	0,651	44,0	38,2	40,7	0,656	32,0	41,2	37,3	0,471	24,0	35,3	30,5	0,352
Švenčionių r.	39,4	39,1	39,3	0,984	27,3	43,5	33,9	0,208	24,2	34,8	28,6	0,390	21,2	21,7	21,4	0,962
Telšių r.	34,1	33,3	33,8	0,945	31,8	34,4	32,9	0,815	27,3	25,0	26,3	0,824	25,0	28,1	26,3	0,760
Trakų r.	47,6	64,9	55,7	0,124	40,5	56,8	48,1	0,148	42,9	59,5	50,6	0,141	35,7	43,2	39,2	0,494
Ukmergės r.	40,0	58,3	50,8	0,159	41,7	52,8	48,3	0,399	36,0	47,2	42,6	0,383	32,0	30,6	31,1	0,905
Utenos r.	36,0	60,6	45,8	0,028	32,7	56,3	42,0	0,035	31,3	56,3	41,3	0,026	27,1	56,3	38,8	0,009
Varėnos r.	50,0	37,9	43,4	0,378	45,5	41,4	43,1	0,771	47,8	37,9	42,3	0,473	40,9	31,0	35,3	0,465
Vilkaviškio r.	41,2	17,4	31,6	0,058	42,4	26,1	35,7	0,209	45,5	22,7	36,4	0,086	36,4	19,0	29,6	0,174
Vilniaus m.	53,1	71,1	62,2	0,000	45,8	62,4	54,2	0,001	48,4	69,3	58,9	0,000	39,6	52,5	46,2	0,007
Vilniaus r.	32,9	42,4	37,4	0,245	28,8	36,5	32,4	0,336	31,5	40,0	35,5	0,298	26,0	15,4	21,0	0,126
Visagino	50,0	35,1	40,0	0,291	44,4	36,1	38,9	0,554	38,9	29,7	32,7	0,497	38,9	16,2	23,6	0,063
Zarasų r.	51,7	80,6	66,7	0,018	44,8	67,7	56,7	0,073	48,3	74,2	61,7	0,039	34,5	60,0	47,5	0,050
Didžiausias procentas	84,0	80,6	76,3	-	72,0	72,7	72,4	-	76,0	74,2	69,5	-	72,0	63,0	64,4	-
Mažiausias procentas	19,2	17,4	31,6	-	15,4	25,0	28,8	-	15,4	22,7	26,3	-	11,5	12,5	16,7	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai p<0,05.

Kanapių, amfetamino, metamfetamino, ekstazio / MDMA bei kokaino prieinamumas

Tiriant kanapių (marihuanos ar hašišo) prieinamumą nustatyta, kad 16,5 % visų respondentų (15,2 % merginų ir 17,8 % vaikinių) teigia, jog panorėjus būtų lengva arba labai lengva jų gauti (10 lentelė).

Lygindami duomenis savivaldybėse (16 pav.) matome, kad didžiausias procentas teigiančiųjų, kad įsigyti kanapių būtų lengva arba labai lengva yra Druskininkų savivaldybėje (33,9 %). Klaipėdos miesto ir Neringos savivaldybėse šis rodiklis siekia 26,3 %, Kretingos rajone – 24,7 %. Mažiausias kanapių (marihuanos ar hašišo) prieinamumas matomas Alytaus rajone (3,7 %), Joniškio rajone (4,1 %), Širvintų rajone (5,1 %).

Merginų ir vaikinių nuomonės dėl kanapių (marihuanos ar hašišo) prieinamumo statistiškai reikšmingai skiriasi tik Marijampolės savivaldybėje (31,3 % vaikinių ir 13,7 % merginų).

10 lentelė. Kanapių, amfetamino, metamfetamino, ekstazio / MDMA bei kokaino prieinamumas

Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti kanapių	17,8	15,2	16,5
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti amfetamino	9,7	8,6	9,1
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti metamfetamino	7,5	6,9	7,2
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti ekstazio / MDMA	9,0	8,5	8,8
Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti kokaino	9,1	9,7	9,4

Be to, buvo tiriamas amfetamino, metamfetamino, ekstazio / MDMA bei kokaino prieinamumas. Kadangi tarp mokinių šie narkotikai yra vadinami ir kitaip, dėl didesnio aiškumo klausimyne buvo išvardyti ir kiti populiariausi šių narkotikų pavadinimai.

Analizė parodė, kad 9,1 % visų tiriamųjų teigia, jog panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti amfetamino, 7,2 % – metamfetamino, 8,8 % – ekstazio / MDMA, 9,4 % – kokaino.

11 lentelėje pateikti amfetamino, metamfetamino, ekstazio / MDMA bei kokaino prieinamumo duomenys savivaldybių lygmeniu. Respondentų, teigiančių, kad panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti amfetamino, procentas skirtingose savivaldybėse varijuoja nuo 1,3 % iki 19,2 %. Didžiausias prieinamumas stebimas Kupiškio (19,2 %), Klaipėdos (17,7 %) bei Mažeikių (16,9 %) rajonuose. Mažiausias amfetamino prieinamumas – Joniškio (1,3 %), Širvintų (1,7 %) ir Šilutės (2,8 %) rajonuose. Atitinkamai metamfetamino prieinamumo procentas įvairuoja nuo 1,3 % iki 13,6 %, o ekstazio / MDMA – nuo 1,8 % iki 17,7 %. Lengviausiai metamfetaminas prieinamas Druskininkų, Mažeikių ir

Klaipėdos rajonų savivaldybėse, mažiausiai tiriamųjų, teigiančių, kad metamfetaminas yra lengvai arba labai lengvai pasiekiamas, nustatyta Joniškio, Širvintų, Vilkaviškio ir Skuodo rajonuose. Klaipėdos rajono, Druskininkų bei Lazdijų rajono moksleiviai dažniau nei kitų savivaldybių moksleiviai nurodė, kad panorėję lengvai arba labai lengvai gautų ekstazio, o Vilkaviškio ir Alytaus rajonų bei Kalvarijos savivaldybių moksleivių nuomone, ekstazis yra sunkiai prieinamas.

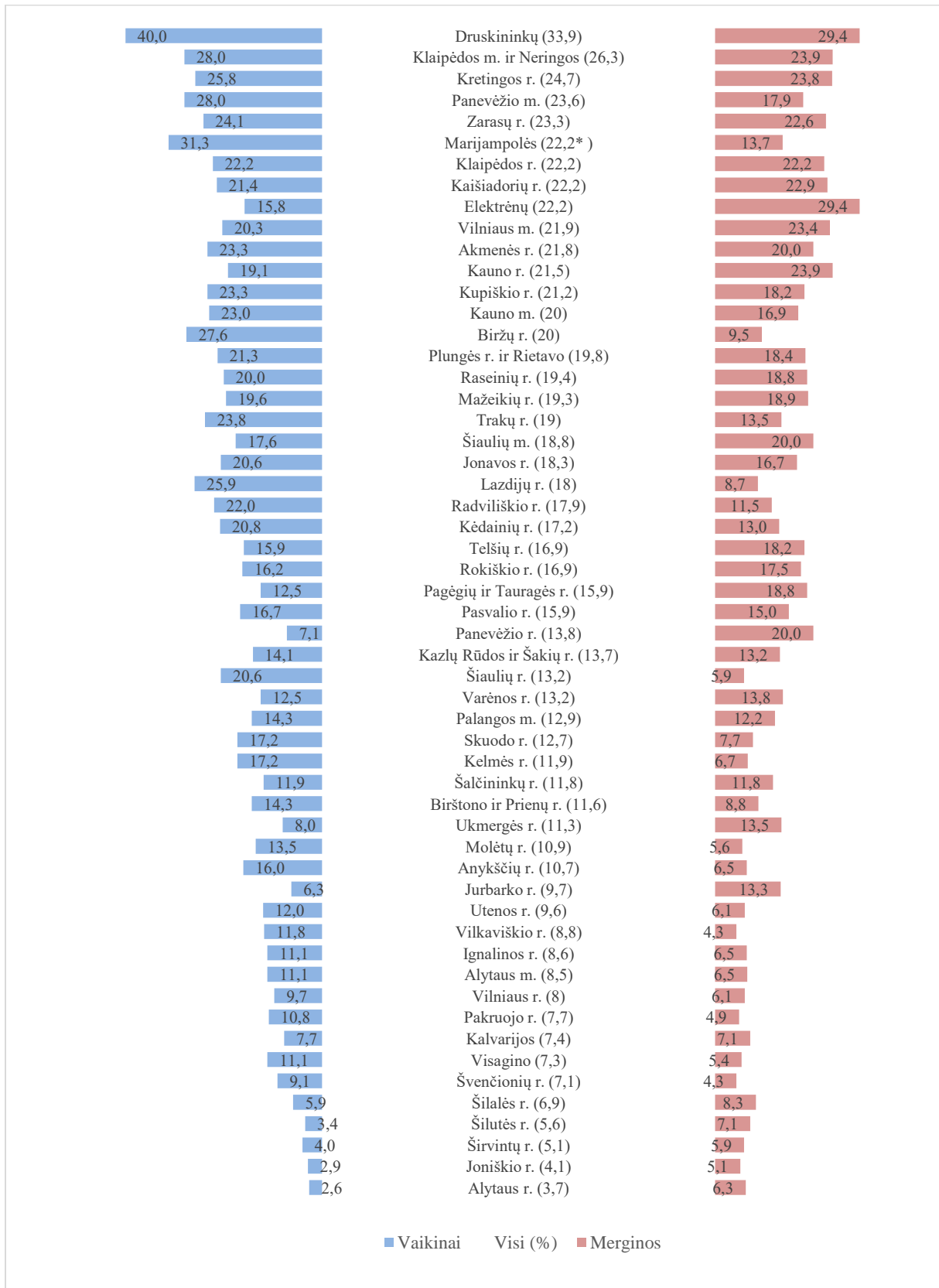
Analizuojant kokaino prieinamumo duomenis nustatyta, kad lengviausiai jis prieinamas Mažeikių rajono moksleiviams – 20,5 %, Druskininkų – 18,6 % bei Klaipėdos rajono moksleiviams – 17,7 %. Mažiausias procentas nurodžiusių, kad kokaino galėtų gauti lengvai arba labai lengvai, stebimas Visagine – 0,0 %, Joniškio rajone – 1,4 %, Širvintų rajone – 1,7 %.

Palyginus vaikinių ir merginų atsakymus nustatyta, kad statistiškai reikšmingai didesnis procentas vaikinių Druskininkų ir Utenos rajono savivaldybėse mano, kad panorėjus būtų lengva arba labai lengva įsigyti amfetamino. Alytaus rajono bei Elektrėnų savivaldybėse reikšmingai didesnis procentas merginų teigia, kad būtų lengva arba lengva gauti amfetamino.

Dėl metamfetamino prieinamumo nuomonės išsiskyrė Panevėžio (0 % vaikinių ir 13,3 % merginų), Elektrėnų (0 % vaikinių ir 14,7 % merginų) ir Kelmės (13,8 % vaikinių ir 0 % merginų) rajonuose.

Kad panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti ekstazio, labiau sutinka merginos Elektrėnų ir Panevėžio rajono savivaldybėse, o Visagine taip manančiųjų daugiau yra tarp vaikinių.

Lyginant kokaino prieinamumo duomenis lyties atžvilgiu nustatytas vienintelis statistiškai reikšmingas skirtumas – Panevėžio rajone. 16,7 % merginų teigia, kad panorėjusios galėtų lengvai arba labai lengvai gauti kokaino, kai tuo tarpu taip teigiančių vaikinių nenustatyta.

16 pav. Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti kanapių (marihuanos ar hašišo)

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

11 lentelė. Amfetamino, metamfetamino, ekstazio / MDMA ir kokaino prieinamumas

Savivaldybės	Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti amfetamino (<i>amfos, speed, paukštienos, vitaso, raketos, gaidžio</i>)				Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti metamfetamino (<i>aiso, ledo, meto</i>)				Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti ekstazio / MDMA (<i>ratų, meilės balandžių, disko burgerių</i>)				Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti kokaino (<i>kokso, sniego, pudros</i>)			
	Vaikina i, %	Mergin os, %	Visi, %	p	Vaikin ai, %	Mergin os, %	Visi, %	p	Vaikin ai, %	Mergin os, %	Visi, %	p	Vaikin ai, %	Mergin os, %	Visi, %	p
Akmenės r.	13,3	7,7	10,7	0,496	6,7	7,7	7,1	0,882	16,7	3,8	10,7	0,122	16,7	11,5	14,3	0,584
Alytaus m.	13,9	4,3	8,5	0,125	13,9	4,3	8,5	0,125	13,9	4,3	8,5	0,125	11,1	6,5	8,5	0,460
Alytaus r.	0,0	12,5	3,7	0,026	0,0	6,3	1,9	0,120	0,0	6,3	1,9	0,120	0,0	6,3	1,9	0,120
Anykščių r.	12,0	3,2	7,1	0,205	8,0	0,0	3,6	0,109	12,0	6,5	8,9	0,469	8,0	9,7	8,9	0,827
Birštono ir Prienų r.	11,4	2,9	7,1	0,164	8,6	2,9	5,7	0,303	8,6	5,7	7,1	0,643	8,6	5,7	7,1	0,643
Biržų r.	16,7	4,8	11,8	0,194	13,3	4,8	9,8	0,311	13,3	4,8	9,8	0,311	16,7	4,8	11,8	0,194
Druskininkų	32,0	2,9	15,3	0,002	16,0	11,8	13,6	0,639	16,0	17,6	16,9	0,868	24,0	14,7	18,6	0,365
Elektrėnų	2,6	20,6	11,1	0,016	0,0	14,7	6,9	0,014	0,0	20,6	9,7	0,003	5,3	11,8	8,3	0,319
Ignalinos r.	3,7	6,5	5,2	0,637	3,7	6,5	5,2	0,637	3,7	6,5	5,2	0,637	7,4	6,5	6,9	0,886
Jonavos r.	9,1	14,6	12,3	0,460	6,1	12,5	9,9	0,340	9,4	14,6	12,5	0,490	9,1	10,4	9,9	0,844
Joniškio r.	0,0	2,6	1,3	0,333	2,8	0,0	1,3	0,295	2,8	2,6	2,7	0,954	0,0	2,6	1,4	0,340
Jurbarko r.	6,3	3,3	4,8	0,593	6,3	3,3	4,8	0,593	6,3	3,3	4,8	0,593	6,3	6,7	6,5	0,947
Kaišiadorių r.	10,7	8,6	9,5	0,773	7,1	8,6	7,9	0,835	10,7	11,4	11,1	0,929	10,7	5,7	7,9	0,466
Kalvarijos	3,8	3,6	3,7	0,957	0,0	3,6	1,9	0,331	0,0	3,6	1,9	0,331	3,8	7,1	5,6	0,597
Kauno m.	8,7	6,9	7,8	0,502	7,2	5,9	6,5	0,599	10,3	9,5	9,9	0,810	9,7	9,6	9,7	0,955
Kauno r.	10,6	14,9	12,8	0,536	8,5	10,6	9,6	0,726	13,0	14,9	14,0	0,797	10,9	12,8	11,8	0,777
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	9,5	7,7	8,7	0,729	7,9	3,8	6,1	0,361	14,3	9,6	12,2	0,446	9,5	11,5	10,4	0,725
Kėdainių r.	9,4	4,3	7,1	0,325	3,8	4,4	4,1	0,867	7,5	6,5	7,1	0,843	5,7	15,2	10,1	0,116
Kelmės r.	10,3	13,3	11,9	0,723	13,8	0,0	6,9	0,038	13,8	6,9	10,3	0,389	13,8	6,9	10,3	0,389
Klaipėdos m. ir Neringos	13,5	9,8	11,9	0,404	11,1	12,0	11,5	0,847	15,1	14,1	14,7	0,845	13,5	16,3	14,7	0,562
Klaipėdos r.	19,2	16,7	17,7	0,794	15,4	11,4	13,1	0,651	19,2	16,7	17,7	0,794	19,2	16,7	17,7	0,794
Kretingos r.	16,7	7,1	11,1	0,205	13,3	7,1	9,7	0,382	13,3	7,1	9,7	0,382	16,7	9,5	12,5	0,366
Kupiškio r.	16,7	22,7	19,2	0,584	6,7	9,1	7,7	0,746	10,0	22,7	15,4	0,209	13,3	18,2	15,4	0,632
Lazdijų r.	14,8	8,7	12,0	0,507	15,4	8,7	12,2	0,476	23,1	8,7	16,3	0,174	19,2	4,3	12,2	0,113
Marijampolės	17,0	13,5	15,2	0,622	13,0	7,7	10,2	0,382	10,9	7,7	9,2	0,587	13,0	7,7	10,2	0,382
Mažeikių r.	15,2	18,9	16,9	0,654	11,1	16,2	13,4	0,500	10,9	18,9	14,5	0,300	21,7	18,9	20,5	0,752
Molėtų r.	10,5	0,0	7,1	0,153	5,3	0,0	3,6	0,322	7,9	0,0	5,4	0,220	7,9	5,6	7,1	0,751
Pagėgių ir Tauragės r.	7,5	12,5	10,2	0,441	5,1	8,3	6,9	0,557	5,1	16,7	11,5	0,093	5,1	14,6	10,3	0,150
Pakruojo r.	8,1	2,4	5,1	0,257	2,7	4,9	3,8	0,618	5,4	2,4	3,8	0,496	5,4	7,3	6,4	0,731
Palangos m.	4,8	2,4	3,2	0,624	4,8	7,3	6,5	0,698	4,8	5,0	4,9	0,967	4,8	12,5	9,8	0,335
Panevėžio m.	16,0	12,8	14,6	0,673	8,2	12,8	10,2	0,474	18,4	7,7	13,6	0,147	14,3	10,3	12,5	0,570
Panevėžio r.	3,6	13,3	8,6	0,186	0,0	13,3	7,0	0,049	0,0	13,3	7,0	0,049	0,0	16,7	8,8	0,026
Pasvalio r.	9,5	12,5	11,0	0,666	9,5	10,3	9,9	0,912	7,1	12,5	9,8	0,414	7,1	10,0	8,5	0,643
Plungės r. ir Rietavo	4,3	10,2	7,3	0,262	4,3	6,1	5,2	0,681	4,3	6,1	5,2	0,681	6,4	8,2	7,3	0,737
Radviliškio r.	9,8	8,0	9,1	0,810	2,4	7,7	4,5	0,311	4,9	3,8	4,5	0,842	4,9	0,0	3,0	0,253
Raseinių r.	6,7	15,6	11,3	0,265	3,3	9,4	6,5	0,333	6,7	15,6	11,3	0,265	6,7	18,8	12,9	0,156
Rokiškio r.	19,4	10,0	14,5	0,243	13,9	2,5	7,9	0,066	11,1	5,0	7,9	0,324	13,9	5,0	9,2	0,181
Skuodo r.	6,9	0,0	3,6	0,173	0,0	3,8	1,8	0,286	6,9	0,0	3,6	0,173	6,9	3,8	5,5	0,619
Šalčininkų r.	7,0	13,9	10,1	0,310	7,0	11,1	8,9	0,520	7,0	11,1	8,9	0,520	7,0	13,9	10,1	0,310
Šiaulių m.	10,8	5,7	8,3	0,269	9,5	7,1	8,3	0,615	8,1	4,3	6,3	0,344	8,1	12,9	10,4	0,351
Šiaulių r.	11,8	5,9	8,8	0,393	11,8	2,9	7,4	0,163	8,8	5,9	7,4	0,642	11,8	11,8	11,8	1,000
Šilalės r.	2,9	4,2	3,4	0,801	6,1	4,2	5,3	0,752	3,0	8,3	5,3	0,376	0,0	8,3	3,5	0,091
Šilutės r.	0,0	4,8	2,8	0,233	3,4	2,4	2,9	0,803	3,4	2,4	2,8	0,789	6,9	2,4	4,2	0,353
Širvintų r.	0,0	2,9	1,7	0,378	0,0	2,9	1,7	0,378	3,8	2,9	3,3	0,847	0,0	2,9	1,7	0,378
Švenčionių r.	6,1	0,0	3,6	0,229	6,1	0,0	3,6	0,229	6,1	0,0	3,6	0,229	3,0	0,0	1,8	0,400
Telšių r.	9,1	9,1	9,1	1	11,4	6,1	9,1	0,423	4,5	6,1	5,2	0,767	6,8	9,1	7,8	0,713
Trakų r.	16,7	8,1	12,7	0,254	16,7	5,4	11,4	0,116	16,7	8,1	12,7	0,254	14,3	8,1	11,4	0,388
Ukmergės r.	4,0	13,5	9,7	0,214	4,0	8,1	6,5	0,518	8,0	10,8	9,7	0,713	4,0	13,5	9,7	0,214
Utenos r.	12,0	0,0	7,2	0,039	8,2	0,0	4,9	0,092	8,2	3,0	6,1	0,341	6,1	3,0	4,9	0,524
Varėnos r.	8,3	6,9	7,5	0,844	4,2	6,9	5,7	0,669	4,3	3,6	3,9	0,887	4,3	10,3	7,7	0,420
Vilkaviškio r.	2,9	8,7	5,3	0,340	3,0	0,0	1,8	0,400	3,0	0,0	1,8	0,400	3,0	4,3	3,6	0,794
Vilniaus m.	9,0	11,5	10,2	0,391	8,1	9,7	8,9	0,556	8,1	11,5	9,8	0,235	10,8	13,3	12,1	0,435
Vilniaus r.	5,5	4,5	5,0	0,801	4,1	1,6	2,9	0,377	4,1	3,1	3,6	0,746	5,5	1,5	3,6	0,216
Visagino	5,6	2,7	3,6	0,596	0,0	2,8	1,9	0,475	22,2	0,0	7,3	0,003	0,0	0,0	0,0	-
Zarasų r.	10,3	16,1	13,3	0,510	10,3	9,7	10,0	0,931	10,3	9,7	10,0	0,931	10,3	9,7	10,0	0,931
Didžiausias procentas	32,0	22,7	19,2	-	16,7	16,2	13,6	-	23,1	22,7	17,7	-	24,0	18,9	20,5	-
Mažiausias procentas	0,0	0,0	1,3	-	0,0	0,0	1,3	-	0,0	0,0	1,8	-	0,0	0,0	0,0	-

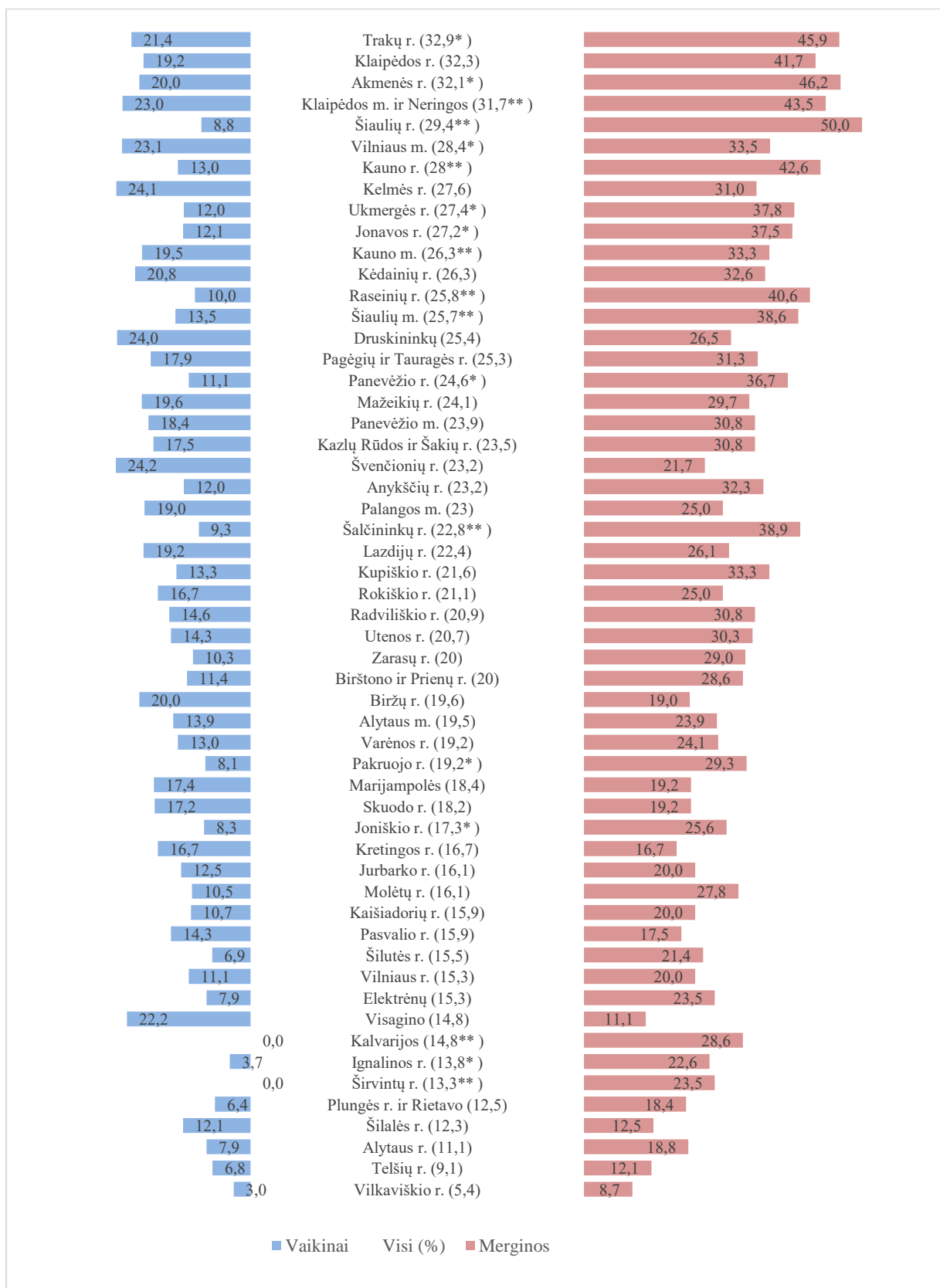
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai p<0,05.

Raminamųjų ar migdomųjų vaistų be gydytojo paskyrimo (recepto) prieinamumas

22,3 % visų respondentų nurodė, kad panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti raminamųjų ar migdomųjų vaistų be gydytojo paskyrimo (recepto). Merginos (29,5 %) šį atsakymą rinkosi dažniau nei vaikinai (15,3 %). Daugelyje (aštuoniolikoje) savivaldybių merginų ir vaikinų atsakymų skirtumas yra statistiškai reikšmingas (žr. 17 pav.) ir, kaip jau buvo minėta, merginos dažniau nei vaikinai mano, kad gauti raminamųjų ar migdomųjų vaistų be gydytojo paskyrimo (recepto) būtų lengva arba labai lengva.

Lygindami savivaldybių duomenis matome, kad didžiausias respondentų, teigiančių, jog gauti raminamųjų ar migdomųjų vaistų be gydytojo paskyrimo (recepto) būtų labai lengva arba lengva, yra Trakų (32,9 %), Klaipėdos (32,3 %), Akmenės (32,1 %) rajono bei Klaipėdos m. ir Neringos (31,7 %) savivaldybėse. Mažiausias reikšmes stebime Vilkaviškio (5,4 %) ir Telšių (9,1 %) rajonų savivaldybėse.

17 pav. Panorėjus būtų lengva arba labai lengva gauti raminamųjų ar migdomųjų vaistų be gydytojo paskyrimo (recepto)

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimas

Cigarečių, el. cigarečių ir vandens pypkės vartojimo paplitimas

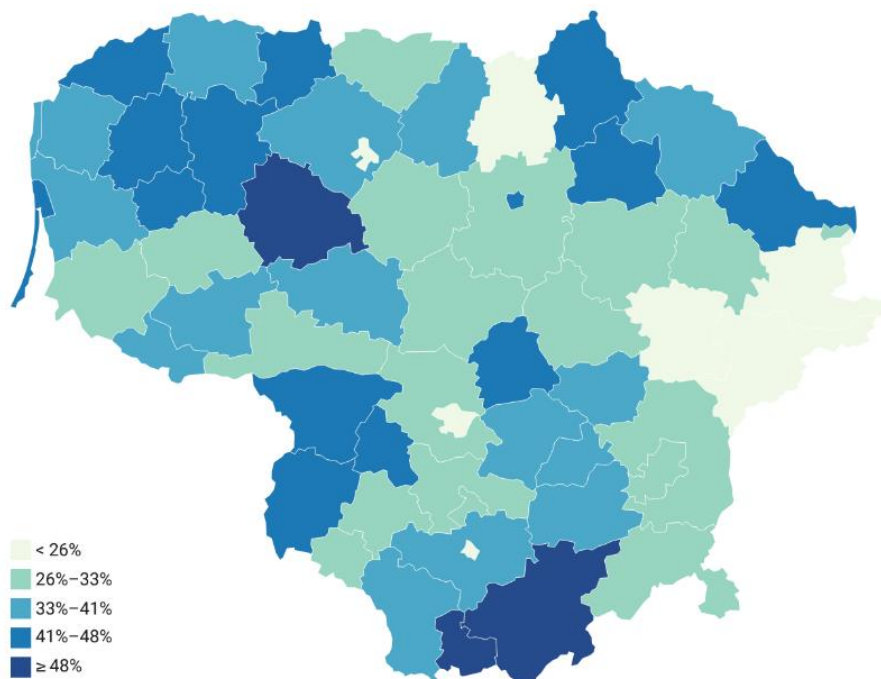
Cigarečių rūkymo ir el. cigarečių vartojimo paplitimas savivaldybėse buvo vertinamas pagal du parametrus: vartojimas bent kartą gyvenime ir vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų.

12 lentelė. Cigarečių rūkymo ir el. cigarečių vartojimo paplitimas

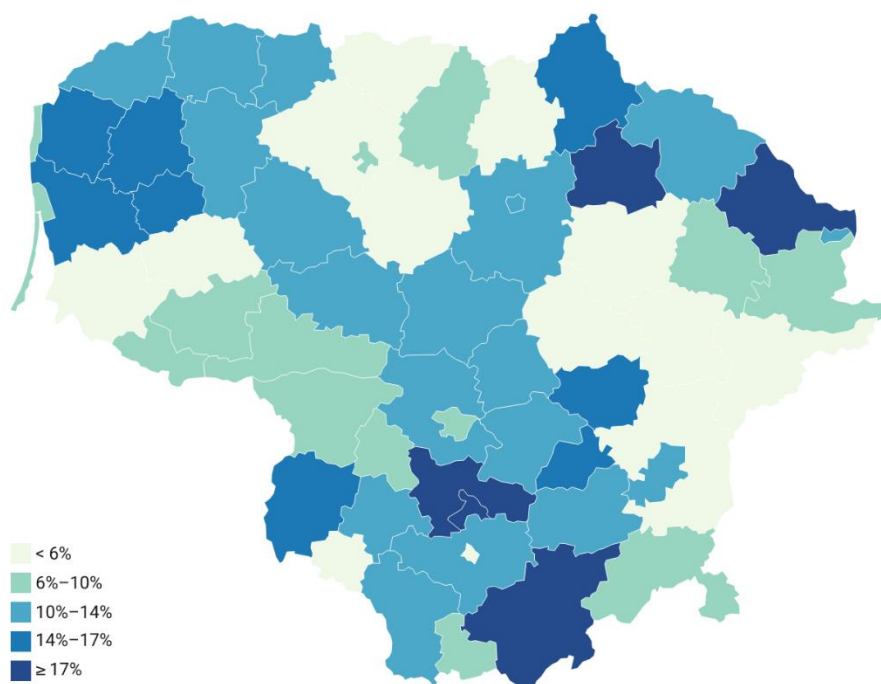
Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Rūkymas bent kartą gyvenime	33,5	33,6	33,6
Rūkymas bent kartą per pastarąsias 30 dienų	11,3	9,0	10,2
Elektroninių cigarečių vartojimas bent kartą gyvenime	48,0	54,5	51,2
Elektroninių cigarečių vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų	17,2	21,4	19,2
Vandens pypkės vartojimas bent kartą gyvenime	11,0	8,3	9,7

Bent kartą gyvenime yra rūkę 33,6 % tiriamųjų, rūkė bent kartą per pastarąsias 30 dienų iki apklausos 10,2 % tiriamųjų (12 lentelė). Iš duomenų (18, 20 pav.) matyti, kad daugiausia rūkusiųjų bent kartą gyvenime yra Kelmės (55,9 %) ir Varėnos (50,9 %) rajonų savivaldybėse, taip pat Druskininkų savivaldybėje (49,2 %). Mažiausias rūkusiųjų bent kartą gyvenime procentas stebimas Švenčionių (17,9 %), Ignalinos (18,6 %) ir Pasvalio (19,5 %) rajonuose. Statistiškai reikšmingai daugiau vaikinių negu merginų bent kartą gyvenime rūkusiųjų yra Akmenės rajone (60,0 % vaikinių ir 30,8 % merginų), Skuodo rajone (62,1 % vaikinių ir 23,1 % merginų), taip pat Panevėžio rajono (46,4 % vaikinių ir 20,0 % merginų) bei Visagino (50,0 % vaikinių ir 21,6 % merginų) savivaldybėse, o Kazlų Rūdos ir Šakių rajono, Palangos miesto ir Vilniaus miesto savivaldybėse statistiškai reikšmingai daugiau bent kartą rūkusiųjų gyvenime yra merginų.

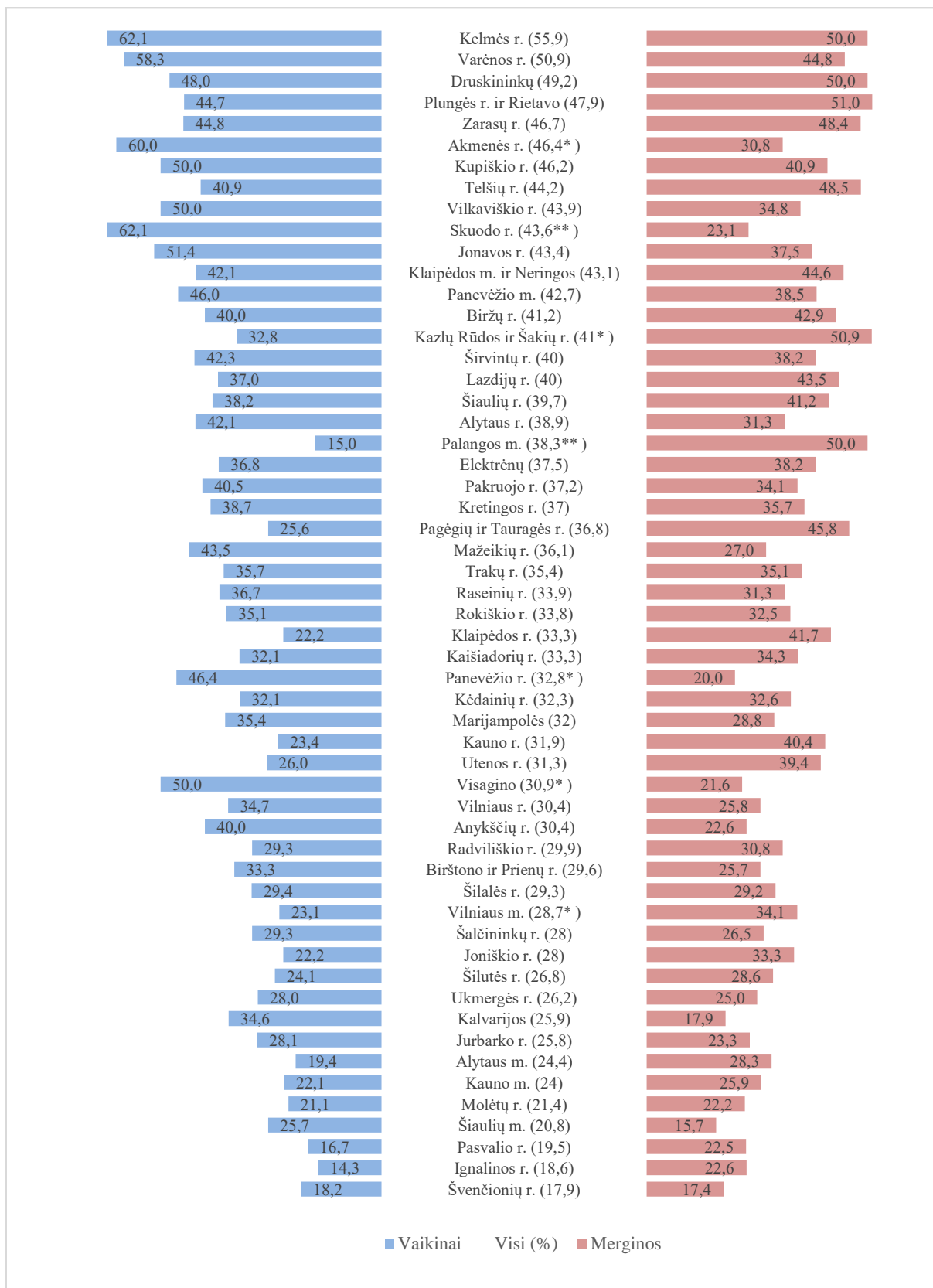
19 ir 21 paveiksluose pateiktas rūkusiųjų bent kartą per pastarąsias 30 dienų procentas Lietuvos savivaldybėse. Apie penktadalis Varėnos rajono savivaldybės (20,8 %), Birštono ir Prienų rajono savivaldybių (19,7 %) respondentų rūkė bent kartą per pastarąsias 30 dienų, o Joniškio, Šilalės, Anykščių, Švenčionių rajonuose, taip pat Kalvarijos savivaldybėje šis skaičius nesiekia 4,0 %. Nemažoje dalyje savivaldybių nustatytas statistiškai reikšmingas vaikinių ir merginų atsakymų pasiskirstymo skirtumas (žr. 21 pav.). Daugumoje šių atvejų stebima didesnė vaikinių dalis, tačiau Panevėžio rajone ir Vilniaus mieste didesnis procentas merginų teigia rūkusiųjų bent kartą per pastarąsias 30 dienų.

18 pav. *Rūkė cigaretės bent kartą gyvenime*

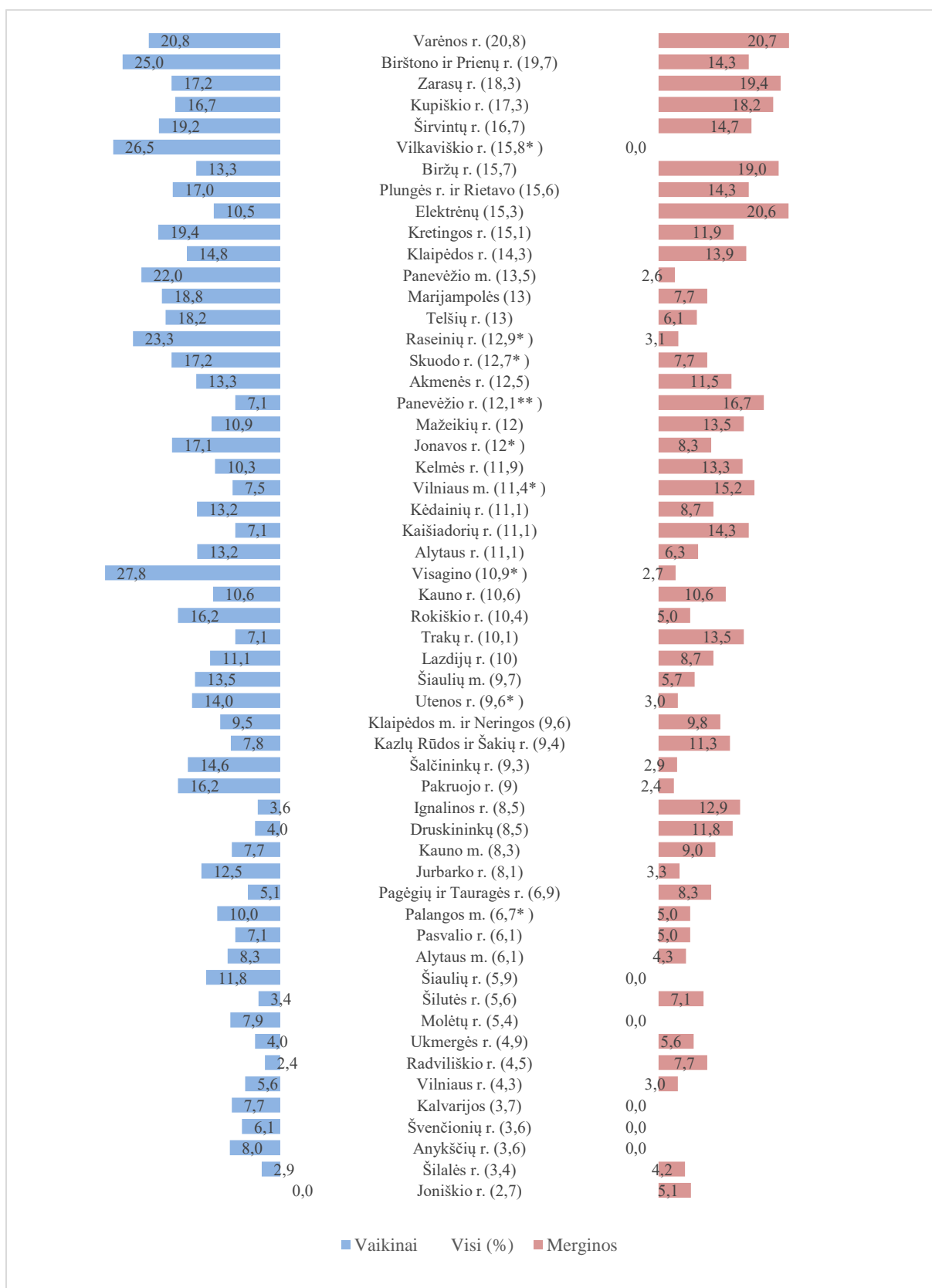

19 pav. *Rūkė cigaretės bent kartą per pastarąsias 30 dienų*

20 pav. Rūkė cigaretės bent kartą gyvenime

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

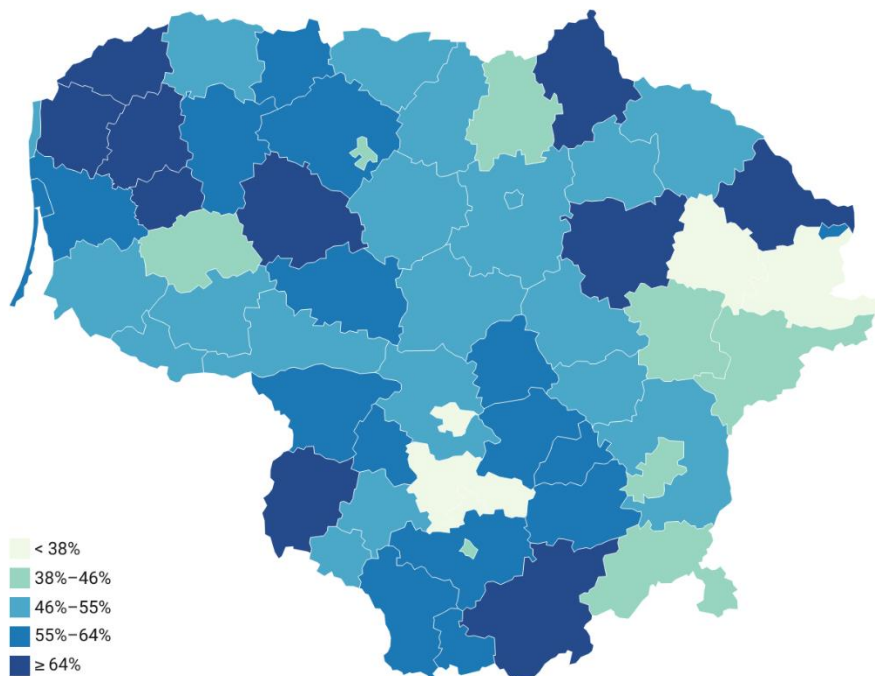
21 pav. Rūkė cigaretes bent kartą per pastarąsias 30 dienų

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

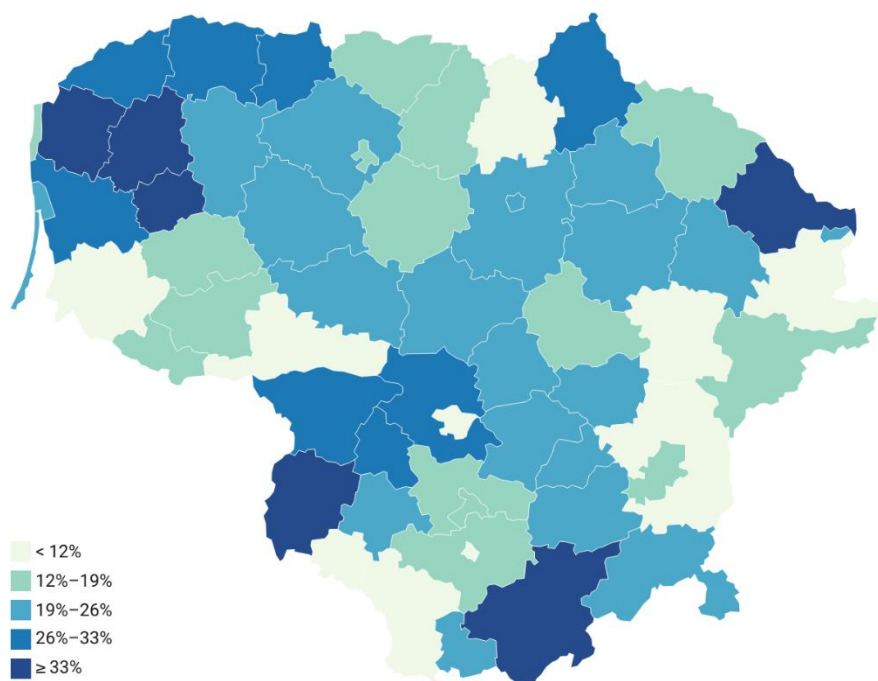
Iš duomenų (12 lentelė) matome, kad elektroninės cigaretės tampa vis populiarsnės. Jas vartojusių bent kartą gyvenime ar bent kartą per pastarąsias 30 dienų yra daugiau nei rūkusiųjų įprastas cigaretes, t. y., bent kartą gyvenime el. cigaretės vartojo 51,2 % tiriamųjų, o 19,2 % jas vartojo bent kartą per pastarąsias 30 dienų.

Bent kartą gyvenime vartojusių el. cigaretės procentas savivaldybėse varijuoja nuo 28,8 % (Ignalinos rajone) iki 72,9 % (Plungės r. ir Rietave) (22 ir 24 pav.). Statistiškai reikšmingi skirtumai lyties atžvilgiu nustatyti Šiaulių rajone, kur merginų, bent kartą gyvenime vartojusių el. cigaretės, procentas (76,5 %) reikšmingai viršija vaikinų (50,0 %). Analogiška situacija matoma Kazlų Rūdos ir Šakių rajono, Trakų, Kauno, Jurbarko rajonų savivaldybėse, Palangos, Vilniaus ir Kauno miestų savivaldybėse.

Bent kartą vartojusių el. cigaretės per pastarąsias 30 dienų procentas įvairuoja nuo 5,6 % Kalvarijoje iki 39,6 % Varėnos rajone (23 ir 25 pav.). Statistiškai reikšmingai daugiau el. cigaretės vartojančių merginų nustatyta Kazlų Rūdos ir Šakių rajono, Kauno rajono, Palangos ir Kauno miestų savivaldybėse. Statistiškai reikšmingai daugiau el. cigaretės vartojančių vaikinų matome Jurbarko, Rokiškio ir Švenčionių rajonuose.

22 pav. Elektroninių cigarečių vartojimas bent kartą gyvenime

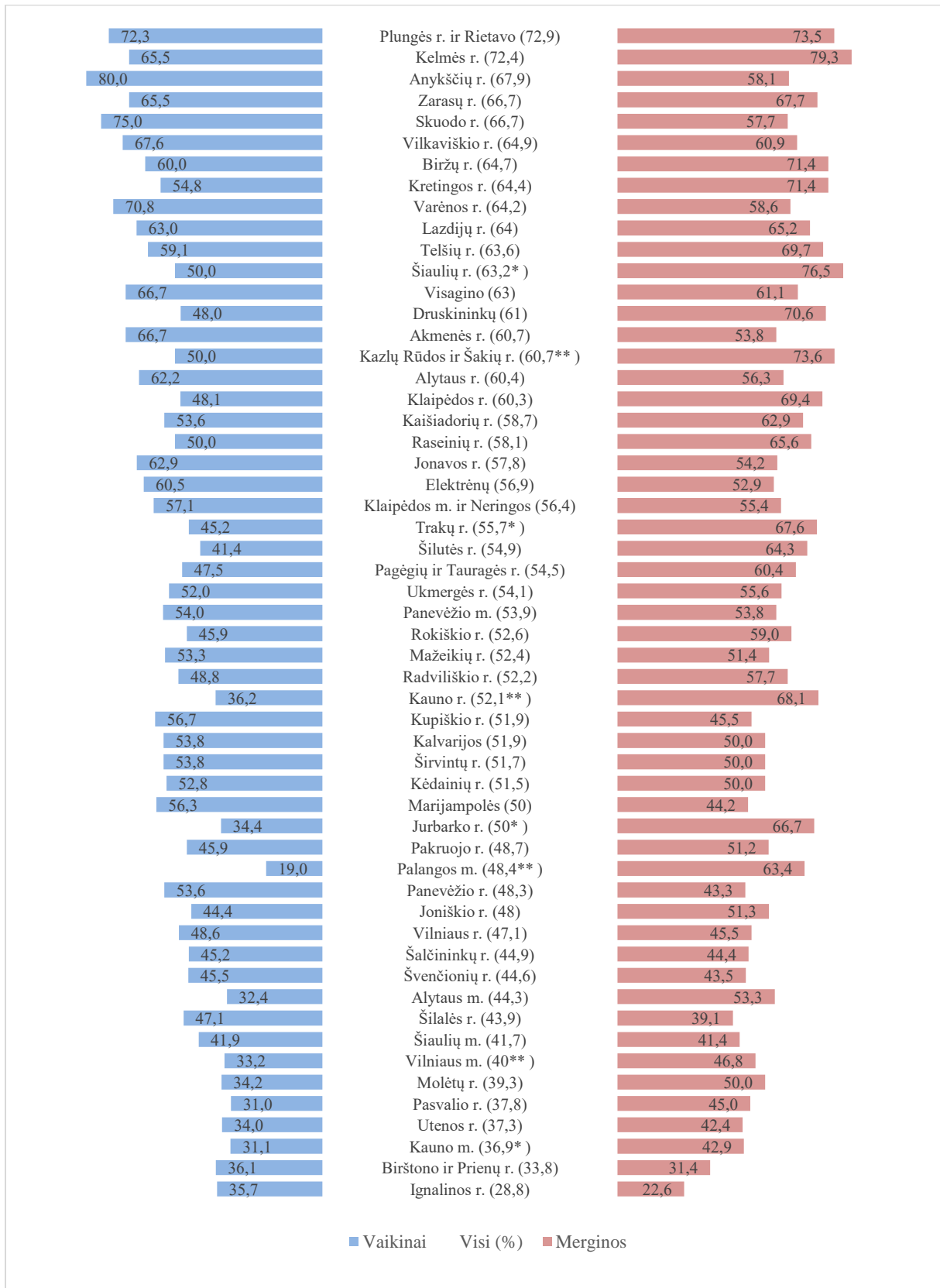
23 pav. Elektroninių cigarečių vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų

Vandens pypkės arba kaljano, *šišo* vartojimas nėra toks populiarus (12 lentelė) kaip tabako cigarečių ar el. cigarečių – bent kartą gyvenime ją yra vartoję 9,7 % moksleivių (iš jų 11,0 % vaikinių ir 8,3 % merginų). Analizuodami savivaldybių duomenis (26 pav.) pastebime, kad bent kartą gyvenime vandens pypkę vartoję teigia daugiausiai Kelmės rajono moksleiviai (23,7 %), mažiausiai ją vartojusių užfiksuota Širvintų rajone – tik 1,7 %. Vaikinių ir merginų, vartojusių vandens pypkę bent kartą gyvenime, skaičius daugumoje savivaldybių panašus. Statistiškai reikšmingi skirtumai stebimi Panevėžio mieste, Mažeikių rajone, Kretingos rajone – čia dažniau ją bandė vaikinai. Pagėgių ir Tauragės rajone bei Klaipėdos mieste ir Neringoje dažniau vandens pypkę yra vartojusios merginos.

27 paveiksle pateikti savivaldybių duomenys apie vartojusiųjų vandens pypkę per pastarąsias 30 dienų skaičių. Duomenys rodo, kad didžiausias vartojusiųjų vandens pypkę per pastarąsias 30 dienų procentas stebimas Klaipėdos – 9,5 %, Varėnos – 5,7 % ir Šalčininkų – 5,1 % rajonuose. Anykščių, Biržų, Joniškio, Kauno, Panevėžio, Skuodo, Širvintų ir Ukmergės rajonuose, taip pat Palangos miesto bei Visagino ir Elektrėnų savivaldybėse vartojusiųjų vandens pypkę per pastarąsias 30 dienų nenustatyta.

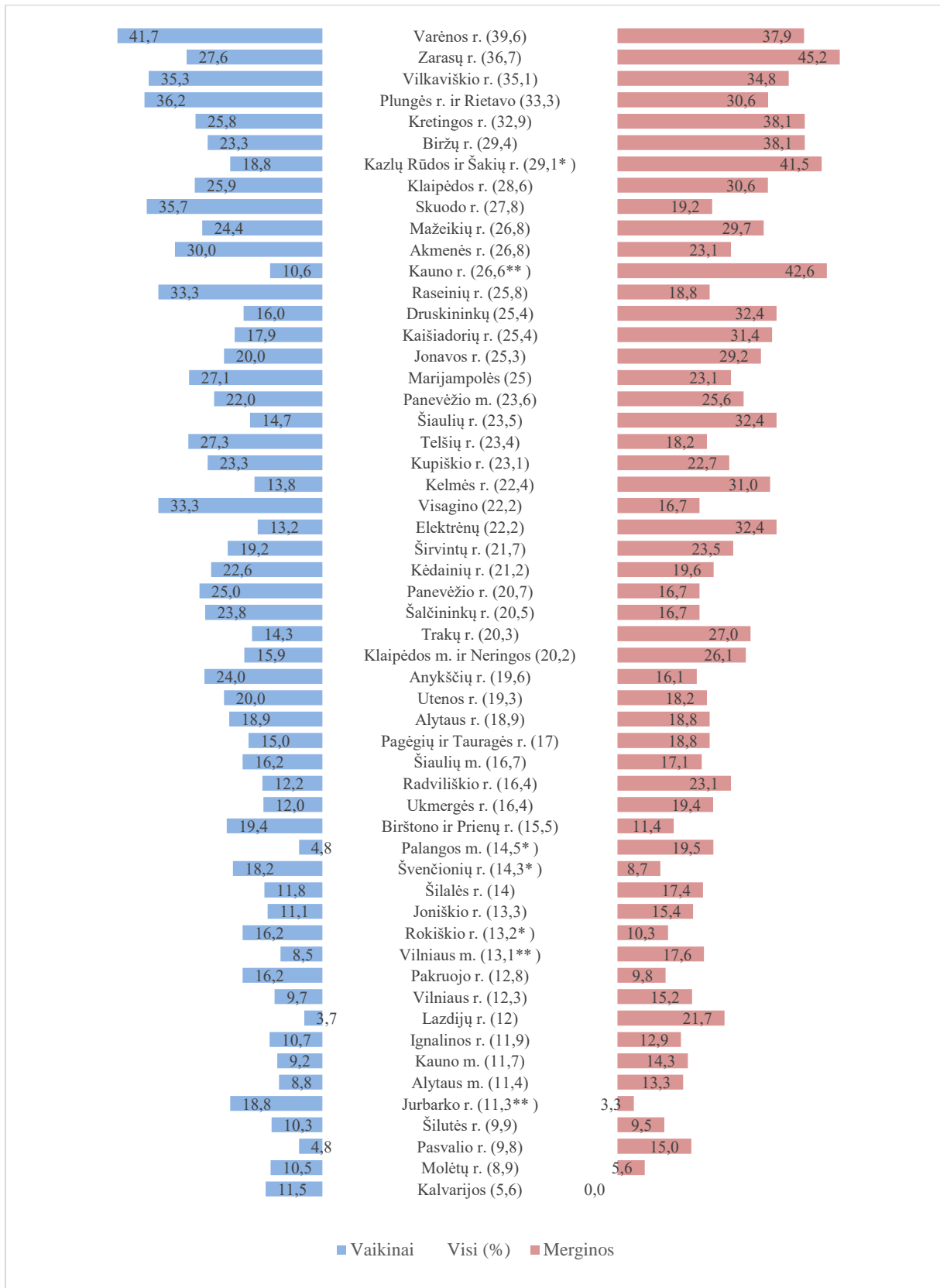
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu nustatytas tik Klaipėdos ir Kretingos rajonuose – čia vaikinai dažniau per pastarąsias 30 dienų vartojo vandens pypkę nei merginos.

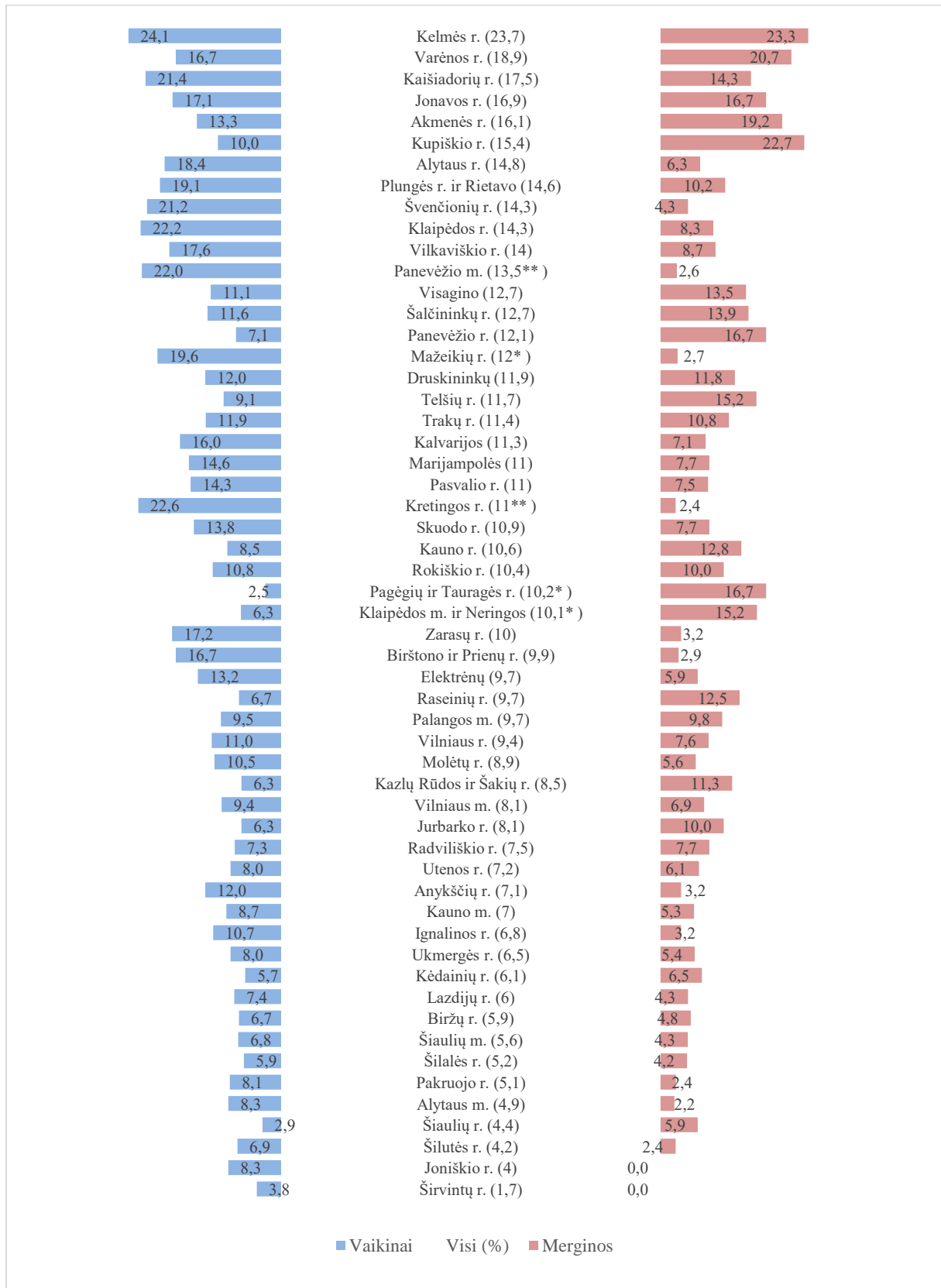
24 pav. Elektroninių cigarečių vartojimas bent kartą gyvenime

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

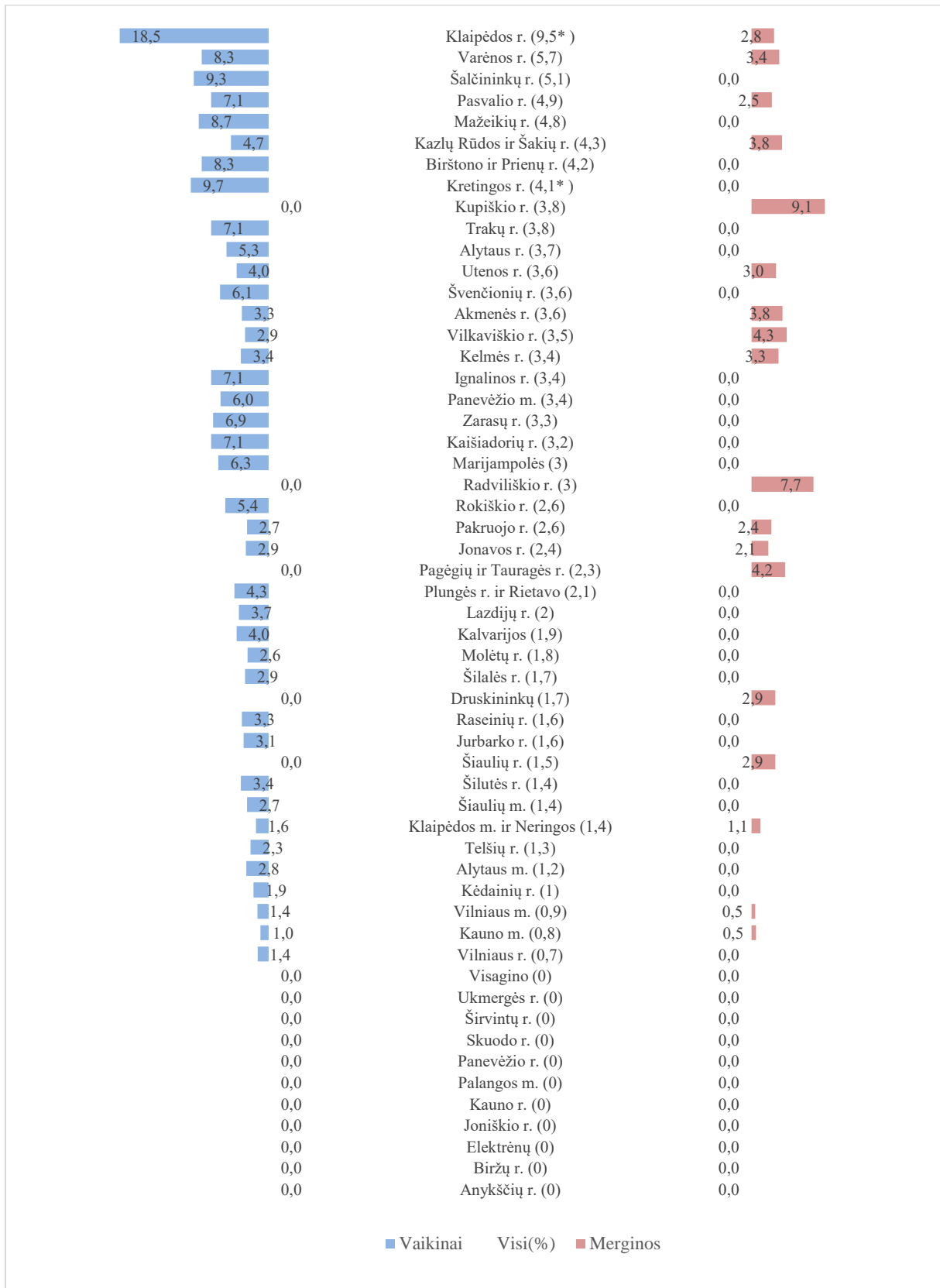
25 pav. Elektroninių cigarečių vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,0$

26 pav. Vandens pypkės vartojimas bent kartą gyvenime

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

27 pav. Vandens pypkės vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų

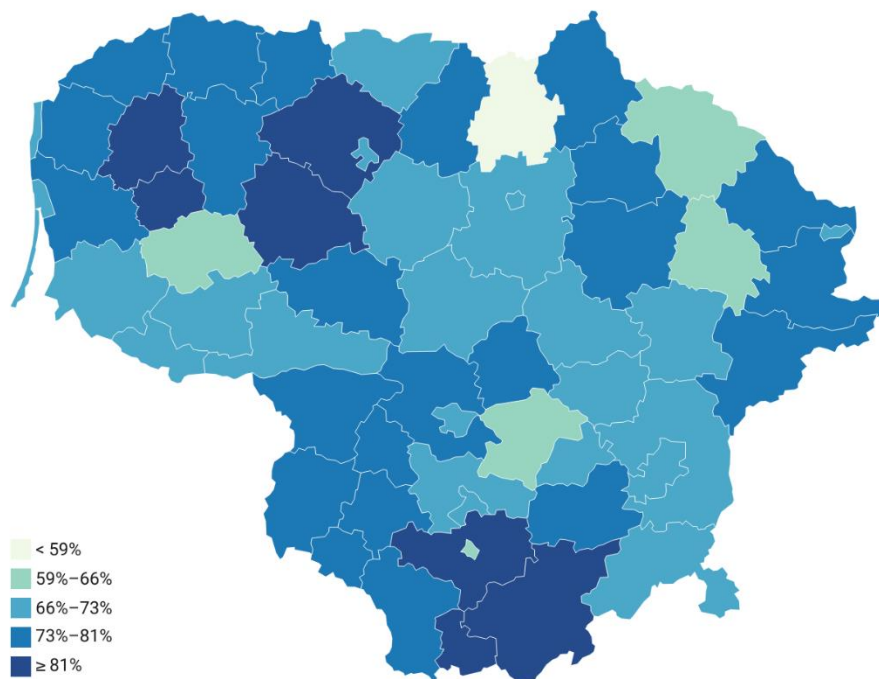
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Alkoholio vartojimo paplitimas

Bent kartą gyvenime alkoholio yra vartoję 67,9 % vaikinių ir 77,5 % merginų, bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių tai darė atitinkamai 49,8 % vaikinių ir 62,1 % merginų, o per pastarąsias 30 dienų iki apklausos alkoholio vartojo 21,7 % vaikinių ir 27,3 % merginų (13 lentelė). 28–32 paveiksluose pateikti savivaldybių duomenys, iš kurių matome, kad bent kartą gyvenime vartojusių alkoholio procentas varijuoja nuo 51,2 % Pasvalio rajone iki 88,2 % Šiaulių rajone. Taip pat daugiau nei 80 % respondentų alkoholio yra vartoję Kelmės (86,4 %), Druskininkų (83,1 %) rajonuose, Plungės rajone ir Rietave (82,3 %), Alytaus (81,5 %), Varėnos (81,1 %) bei Kretingos (80,8 %) rajonuose.

13 lentelė. Alkoholio vartojimo paplitimas

Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Alkoholio vartojimas bent kartą gyvenime	67,9	77,5	72,6
Alkoholio vartojimas bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių	49,8	62,1	55,9
Alkoholio vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų	21,7	27,3	24,4

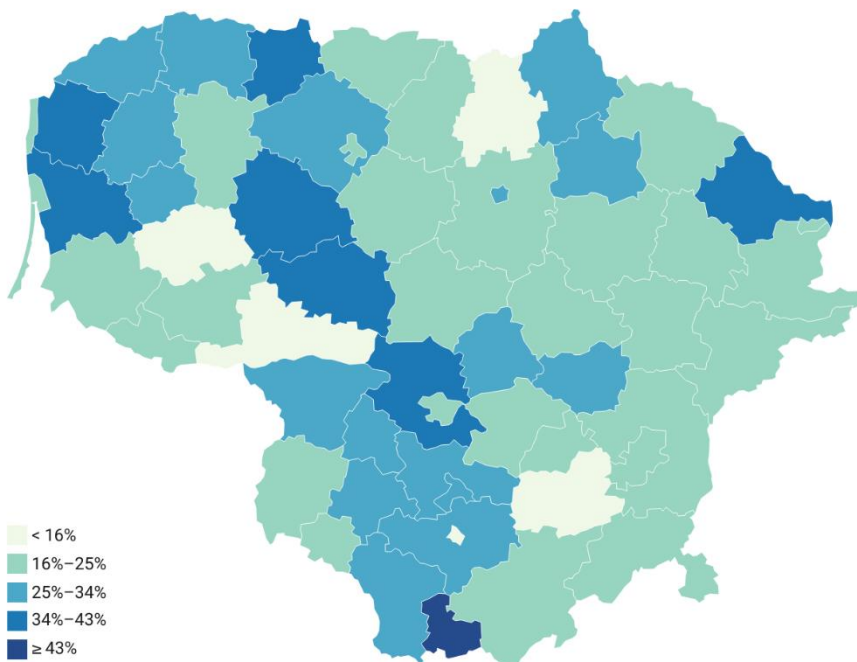
28 pav. Alkoholio vartojimas bent kartą gyvenime

Statistiškai reikšmingai daugiau yra merginų, bent kartą gyvenime vartojusių alkoholį, Šiaulių (97,1 % merginų ir 79,4 % vaikinių) ir Kauno (89,4 % merginų ir 70,2 % vaikinių) rajonuose, Kazlų Rūdos ir Šakių rajone (86,8 % merginų ir 68,8 % vaikinių), Klaipėdos mieste ir Neringoje (85,9 % merginų ir 63,5 % vaikinių), Joniškio rajone (84,6 % merginų ir 58,3 % vaikinių), Vilniaus mieste (78,3 % merginų ir 65,3 % vaikinių), Radviliškio rajone (84,6 % merginų ir 58,5 % vaikinių), Kauno

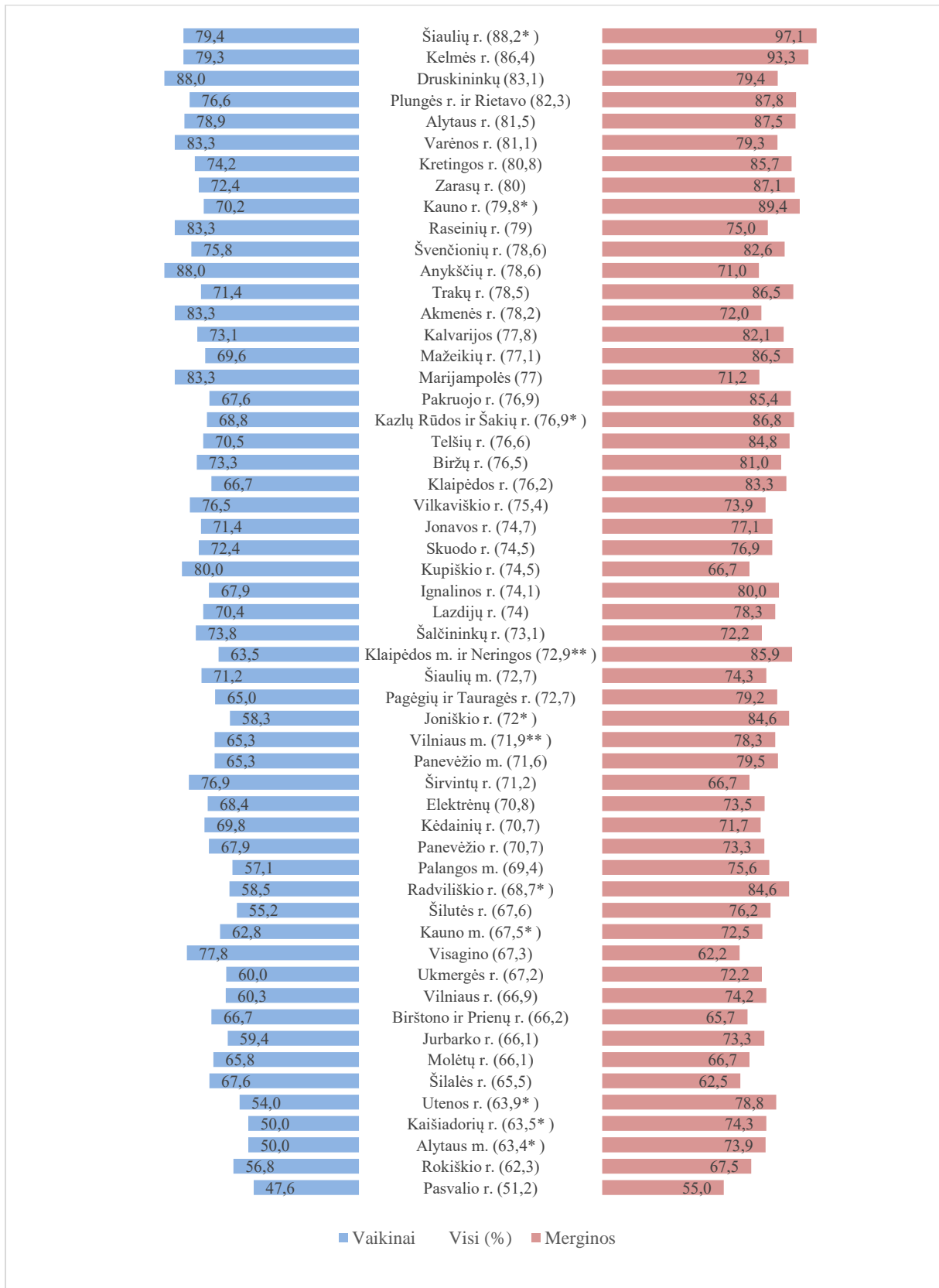
mieste (72,5 % merginų ir 62,8 % vaikų), Utenos (78,8 % merginų ir 54 % vaikų), Kaišiadorių (74,3 % merginų ir 50 % vaikų) ir Alytaus (73,9 % merginų ir 50 % vaikų) rajonuose.

Alkoholio vartojimo bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių duomenys pateikti 31 pav. Matome, kad tiriamųjų procentas įvairuoja nuo 35,4 % Pasvalio rajone iki 77,6 % Kelmės rajone. Daugumoje savivaldybių merginų procentas didesnis. Kaip ryškesnius ir statistiškai reikšmingus skirtumus galima paminėti Utenos rajoną, kuriame merginų procentas siekia 69,7 %, o vaikų – 36,7 %. Taip pat ryškus skirtumas Kauno rajone – merginų 80,4 %, vaikų 48,9 %. Vieninteliame Anykščių rajone vaikų, vartojusių alkoholį bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių, yra statistiškai reikšmingai daugiau (80,0 %) nei merginų (35,5 %).

Vartojusiųjų alkoholį bent kartą per pastarąsias 30 dienų procentas varijuoja nuo 7,1 % Šilalės rajone iki 52,5 % Druskininkų savivaldybėje (29 ir 32 pav.)

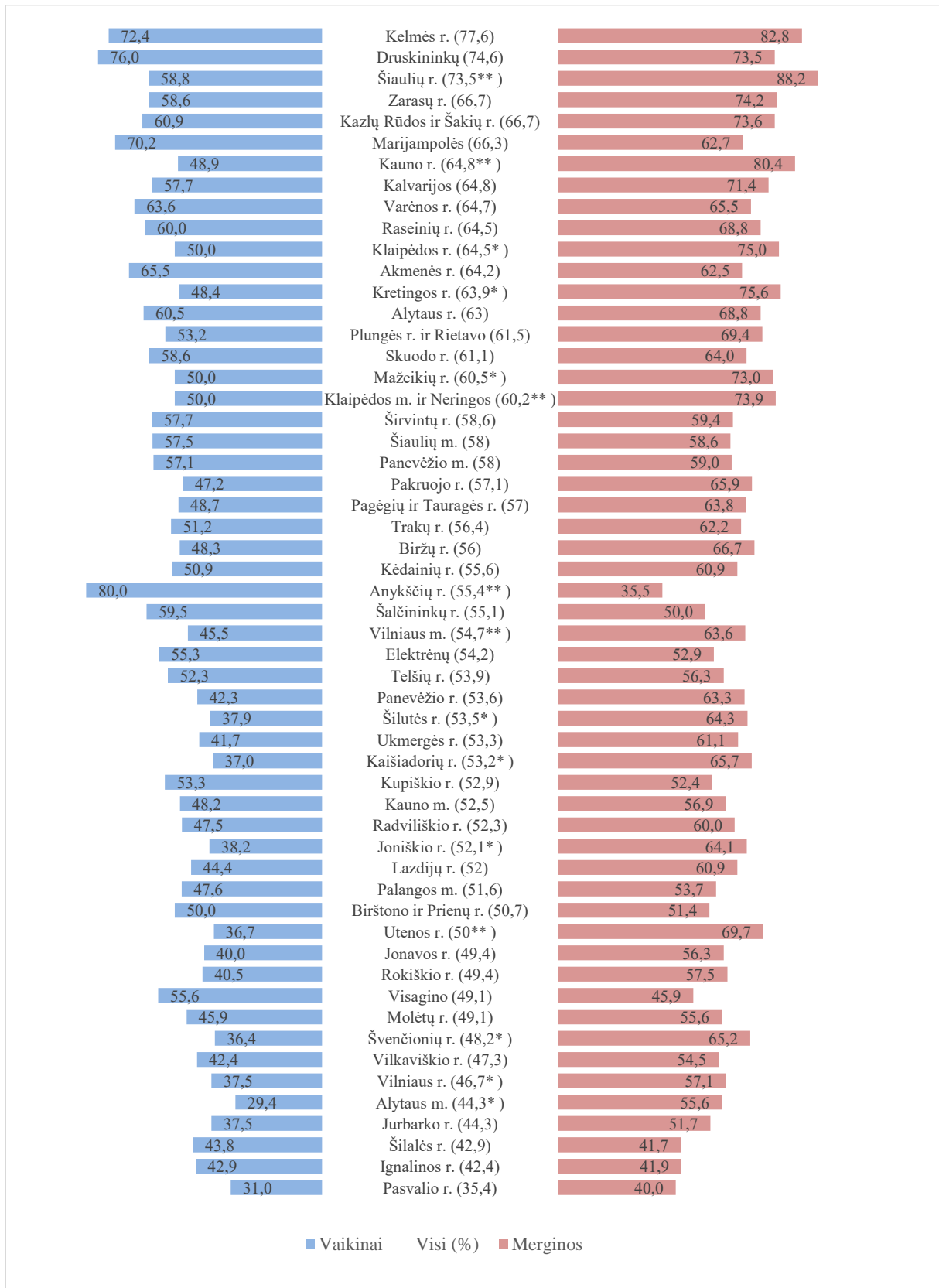

29 pav. Alkoholio vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų

30 pav. Alkoholio vartojimas bent kartą gyvenime

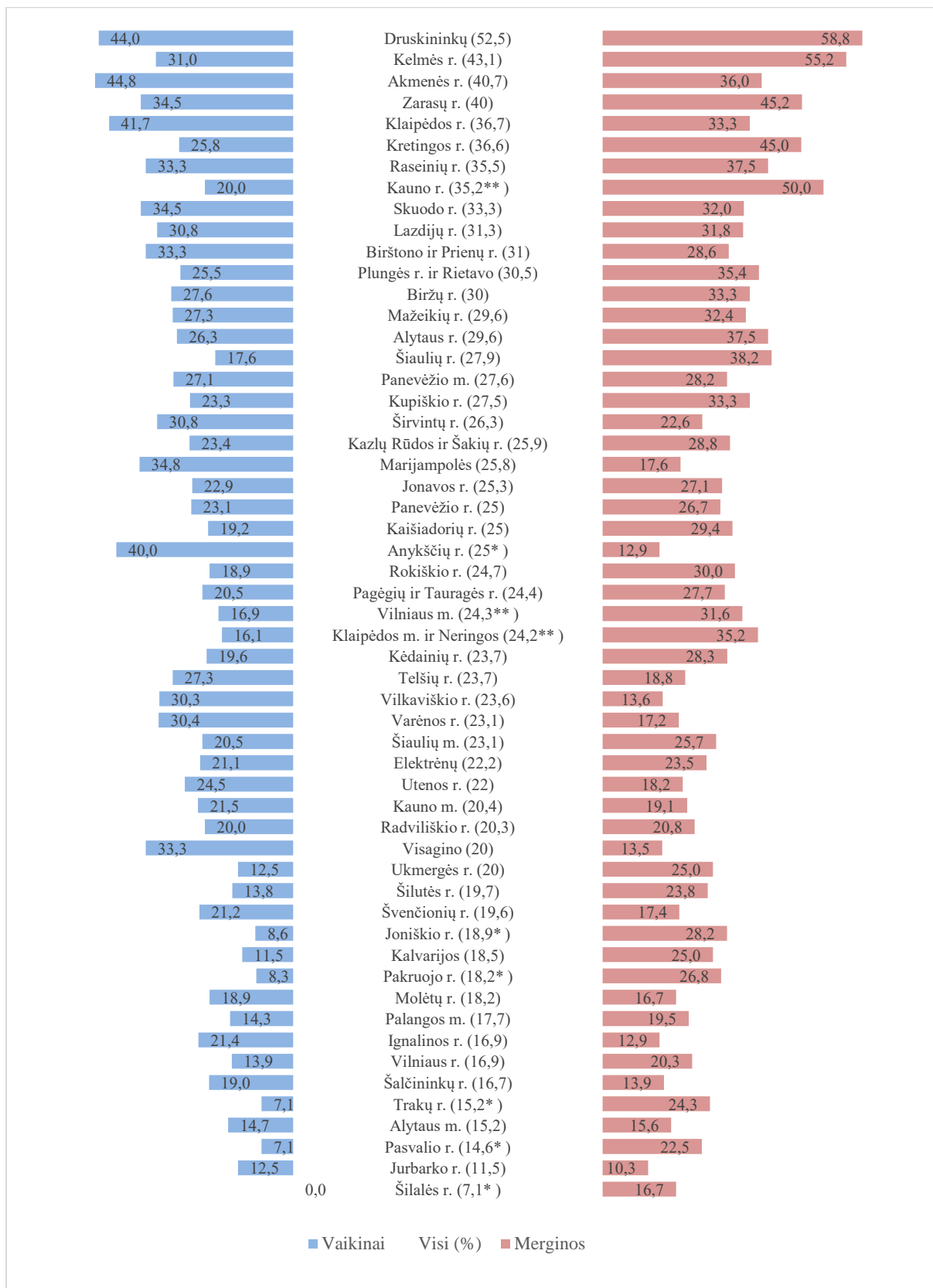
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

31 pav. Alkoholio vartojimas bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

32 pav. Alkoholio vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

14 lentelėje pateikti duomenys apie skirtingų alkoholinių gėrimų (alaus, sidro, vyno bei stipriųjų alkoholinių gėrimų) vartojimą bent kartą per pastarąsias 30 dienų. Daugiausiai tiriamųjų (19,4 %) nurodė, kad bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojo stipriųjų alkoholinių gėrimų. Mažiausias tiriamųjų skaičius (13,0 %) nurodė vartoję sidro. Vaikinai dažniau nei merginos nurodė vartoję alaus, o merginų didesnis procentas teigia per pastarąsias 30 dienų vartojusios vyno, sidro ir stipriųjų alkoholinių gėrimų.

14 lentelė. Skirtingų alkoholinių gėrimų vartojimo paplitimas

Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojo alaus (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo alų)	21,0	13,9	17,5
Bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojo sidro (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo sidrą)	11,1	15,0	13,0
Bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojo vyno (įskaitant šampaną) (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo vyną)	14,2	23,2	18,6
Bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojo stipriųjų alkoholinių gėrimų (pvz., degtinės, brendžio, viskio, džino, tekilos ir kt.)	18,3	20,5	19,4

Išanalizavę savivaldybių duomenis, matome (15 lentelė), kad alaus (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo alų) vartojusiųjų procentas įvairuoja nuo 6,9 % (Šilalės raj.) iki 34,5 % (Skuodo raj.), sidro (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo sidrą) – nuo 3,1 % (Radviliškio raj.) iki 34,7 % (Kretingos raj.), vyno (įskaitant šampaną) (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo vyną) – nuo 8,9 % (Šilalės raj.) iki 33,3 % (Lazdijų raj.) ir stipriųjų alkoholinių gėrimų (pvz., degtinės, brendžio, viskio, džino, tekilos ir kt.) – nuo 3,6 % (Šilalės raj.) iki 44,1 % (Druskininkuose).

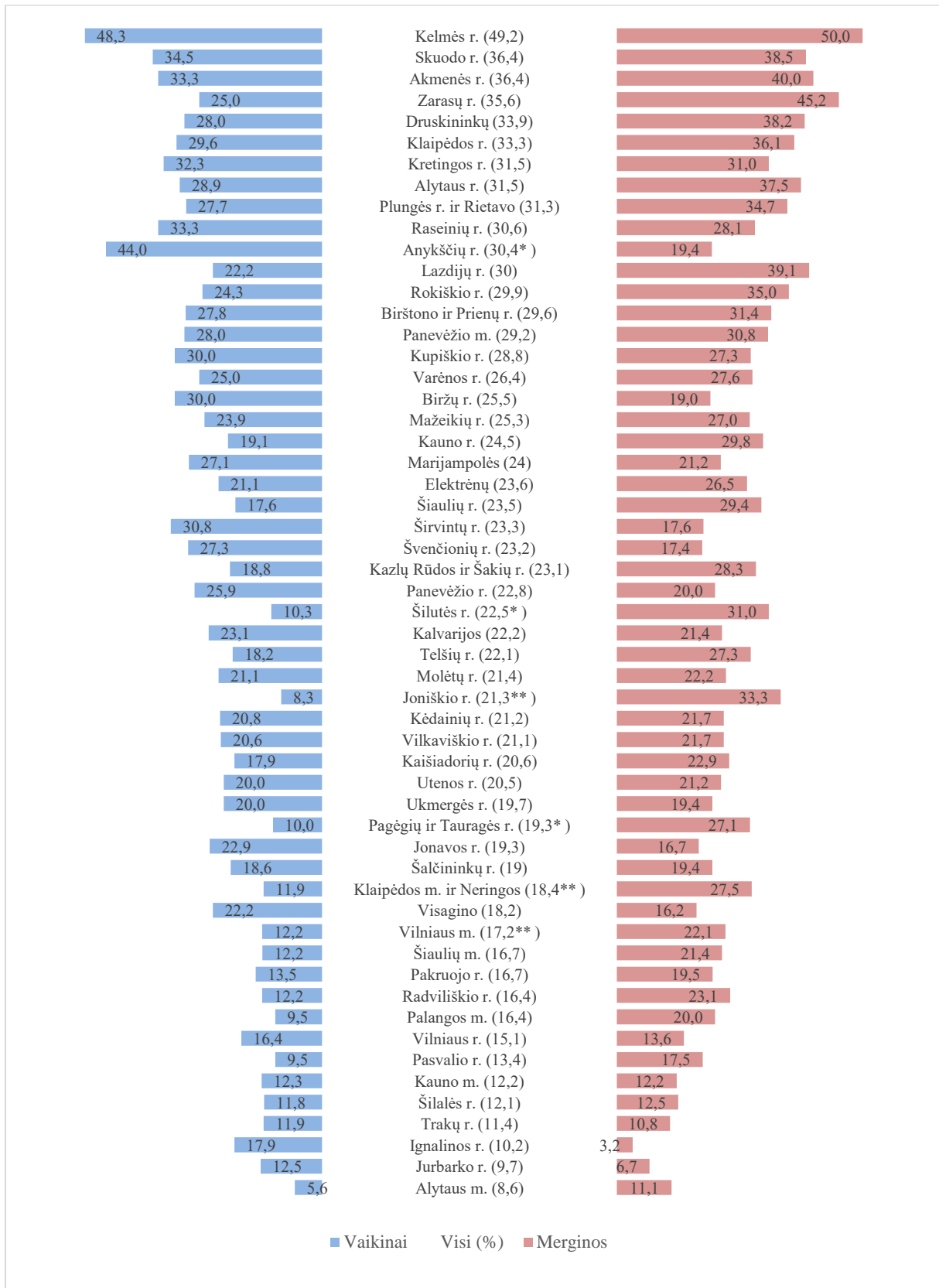
15 lentelė. Skirtingų rūšių alkoholinių gėrimų vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų

Savivaldybės	Bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojo alaus (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo alų)				Bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojo sidro (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo sidrą)				Bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojo vyno (įskaitant šampaną) (išskyrus mažiau negu 2,5 % stiprumo vyną)				Bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojo stipriųjų alkoholinių gėrimų (pvz., degtinės, brendžio, viskio, džino, tekilos ir kt.)			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	23,3	12,0	18,2	0,278	23,3	20,0	21,8	0,766	23,3	24,0	23,6	0,954	33,3	24,0	29,1	0,448
Alytaus m.	5,6	13,3	9,9	0,244	8,6	4,4	6,3	0,449	2,9	17,8	11,4	0,040	2,9	13,3	8,9	0,108
Alytaus r.	31,6	37,5	33,3	0,673	13,2	18,8	14,8	0,597	15,8	31,3	20,4	0,198	31,6	37,5	33,3	0,673
Anykščių r.	48,0	0,0	21,4	0,000	24,0	3,2	12,5	0,019	16,0	16,1	16,1	0,990	32,0	12,9	21,4	0,083
Birštono ir Prienų r.	25,0	14,3	19,7	0,257	22,2	8,6	15,5	0,112	5,6	28,6	16,9	0,010	30,6	20,0	25,4	0,307
Biržų r.	26,7	4,8	17,6	0,043	16,7	14,3	15,7	0,818	13,3	19,0	15,7	0,581	26,7	28,6	27,5	0,881
Druskininkų r.	28,0	38,2	33,9	0,412	12,0	32,4	23,7	0,069	16,0	35,3	27,1	0,100	36,0	50,0	44,1	0,284
Elektrėnų r.	23,7	17,6	20,8	0,529	10,5	5,9	8,3	0,477	26,3	11,8	19,4	0,119	23,7	26,5	25,0	0,785
Ignalinos r.	17,9	6,5	11,9	0,176	21,4	3,2	11,9	0,031	17,9	12,9	15,3	0,597	10,7	12,9	11,9	0,795
Jonavos r.	22,9	14,6	18,1	0,333	11,4	20,8	16,9	0,259	14,3	12,5	13,3	0,813	20,0	20,8	20,5	0,926
Joniškio r.	2,8	15,4	9,3	0,061	2,8	20,5	12,0	0,018	5,6	17,9	12,0	0,099	11,1	12,8	12,0	0,820
Jurbarko r.	21,9	6,7	14,5	0,089	6,3	10,3	8,2	0,560	15,6	10,3	13,1	0,542	12,5	13,8	13,1	0,881
Kaišiadorių r.	28,6	8,6	17,5	0,038	11,5	8,6	9,8	0,700	19,2	20,0	19,7	0,940	7,7	20,0	14,8	0,180
Kalvarijos r.	24,0	32,1	28,3	0,511	24,0	17,9	20,8	0,582	8,0	32,1	20,8	0,031	20,0	14,3	17,0	0,580
Kauno m.	13,8	12,2	13,0	0,639	6,2	7,9	7,0	0,495	9,7	18,0	13,8	0,019	12,8	15,3	14,1	0,477
Kauno r.	23,4	19,1	21,3	0,614	11,1	29,8	20,7	0,027	15,6	36,2	26,1	0,024	8,9	31,9	20,7	0,006
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	21,9	3,8	13,7	0,005	14,3	13,7	14,0	0,932	17,2	21,6	19,1	0,553	17,2	15,7	16,5	0,829
Kėdainių r.	13,5	13,0	13,3	0,951	5,8	13,0	9,2	0,213	13,7	32,6	22,7	0,027	20,0	21,7	20,8	0,834
Kelmės r.	34,5	16,7	25,4	0,116	17,2	13,8	15,5	0,717	24,1	31,0	27,6	0,557	31,0	31,0	31,0	1,000
Klaipėdos m. ir Neringos r.	24,6	15,2	20,6	0,091	12,8	17,4	14,7	0,346	11,2	30,4	19,4	0,000	14,4	31,5	21,7	0,002
Klaipėdos r.	33,3	22,2	27,0	0,325	25,9	22,2	23,8	0,733	25,9	19,4	22,2	0,540	29,6	22,2	25,4	0,504
Kretingos r.	22,6	11,9	16,4	0,224	25,8	41,5	34,7	0,167	25,8	24,4	25,0	0,891	25,8	34,1	30,6	0,447
Kupiškio r.	20,0	22,7	21,2	0,812	6,7	19,0	11,8	0,177	10,0	28,6	17,6	0,087	30,0	23,8	27,5	0,626
Lazdijų r.	29,6	9,1	20,4	0,076	19,2	22,7	20,8	0,766	30,8	36,4	33,3	0,682	26,9	27,3	27,1	0,978
Marijampolės r.	27,1	13,5	20,0	0,089	12,5	17,3	15,0	0,501	17,0	21,6	19,4	0,569	36,2	17,6	26,5	0,038
Mažeikių r.	23,9	16,2	20,5	0,388	17,8	18,9	18,3	0,894	15,6	18,9	17,1	0,687	33,3	21,6	28,0	0,240
Molėtų r.	15,8	5,6	12,5	0,279	5,3	0,0	3,6	0,322	7,9	22,2	12,5	0,130	10,5	22,2	14,3	0,243
Pagėgių ir Tauragės r.	17,5	20,8	19,3	0,693	5,1	19,1	12,8	0,053	15,4	21,3	18,6	0,485	12,8	27,7	20,9	0,092
Pakruojos r.	16,7	14,6	15,6	0,806	2,8	17,1	10,4	0,040	8,3	26,8	18,2	0,036	13,9	19,5	16,9	0,511
Palangos m.	9,5	9,8	9,7	0,977	0,0	9,8	6,5	0,139	4,8	19,5	14,5	0,119	14,3	14,6	14,5	0,971
Panevėžio m.	24,0	17,9	21,3	0,489	6,0	15,4	10,1	0,145	16,3	30,8	22,7	0,108	26,5	23,1	25,0	0,710
Panevėžio r.	11,1	13,3	12,3	0,799	7,7	13,3	10,7	0,496	23,1	13,3	17,9	0,342	26,9	16,7	21,4	0,351
Pasvalio r.	11,9	15,0	13,4	0,681	11,9	15,0	13,4	0,681	11,9	30,0	20,7	0,043	7,1	15,0	11,0	0,255
Plungės r. ir Rietavo r.	31,9	14,3	22,9	0,040	19,1	20,4	19,8	0,877	8,5	32,7	20,8	0,004	23,4	22,4	22,9	0,911
Radviliškių r.	14,6	11,5	13,4	0,717	0,0	8,0	3,1	0,069	17,1	20,0	18,2	0,765	12,2	32,0	19,7	0,050
Raseinių r.	36,7	25,0	30,6	0,319	10,0	28,1	19,4	0,071	20,0	15,6	17,7	0,652	30,0	34,4	32,3	0,713
Rokiškio r.	24,3	17,5	20,8	0,461	13,5	15,0	14,3	0,852	8,1	30,0	19,5	0,015	24,3	12,5	18,2	0,179
Skuodo r.	44,8	23,1	34,5	0,090	27,6	28,0	27,8	0,973	17,2	24,0	20,4	0,539	34,5	28,0	31,5	0,609
Šalčininkų r.	28,6	8,3	19,2	0,024	14,6	22,2	18,2	0,389	22,5	22,2	22,4	0,977	20,0	0,0	10,5	0,005
Šiaulių m.	12,2	14,3	13,2	0,707	5,4	12,9	9,0	0,119	6,8	24,3	15,3	0,003	10,8	21,4	16,0	0,082
Šiaulių r.	26,5	14,7	20,6	0,230	11,8	11,8	11,8	1,000	20,6	35,3	27,9	0,177	17,6	23,5	20,6	0,549
Šilalės r.	5,9	8,3	6,9	0,717	9,4	12,5	10,7	0,708	9,4	8,3	8,9	0,892	0,0	8,3	3,6	0,096
Šilutės r.	10,3	9,5	9,9	0,909	7,1	11,9	10,0	0,515	14,3	21,4	18,6	0,452	14,3	26,2	21,4	0,234
Širvintų r.	26,9	17,6	21,7	0,387	11,5	24,2	18,6	0,214	20,0	21,2	20,7	0,910	12,0	21,2	17,2	0,358
Švenčionių r.	24,2	8,7	17,9	0,135	3,0	13,0	7,1	0,152	9,1	17,4	12,5	0,355	18,2	8,7	14,3	0,318
Telšių r.	25,0	18,2	22,1	0,475	13,6	12,5	13,2	0,885	13,6	6,3	10,5	0,300	27,3	18,8	23,7	0,388
Trakų r.	19,0	8,1	13,9	0,161	7,1	10,8	8,9	0,567	14,3	21,6	17,7	0,394	11,9	13,5	12,7	0,830
Ukmergės r.	12,0	11,1	11,5	0,915	4,0	13,9	9,8	0,202	8,0	16,7	13,1	0,324	8,0	8,6	8,3	0,937
Utenos r.	24,5	12,1	19,5	0,166	16,7	6,1	12,3	0,154	20,8	18,2	19,8	0,768	22,9	15,2	19,8	0,388
Varėnos r.	45,8	17,2	30,2	0,024	9,1	3,4	5,9	0,396	22,7	17,2	19,6	0,625	22,7	13,8	17,6	0,407
Vilkaviškio r.	26,5	13,0	21,1	0,223	21,2	4,5	14,5	0,086	21,2	13,6	18,2	0,475	27,3	9,5	20,4	0,114
Vilniaus m.	14,6	11,1	12,8	0,278	5,2	13,4	9,3	0,003	11,3	28,1	19,8	0,000	11,3	23,6	17,5	0,001
Vilniaus r.	11,0	12,1	11,5	0,830	6,8	12,3	9,4	0,273	11,0	24,6	17,4	0,035	5,6	10,9	8,1	0,251
Visagino r.	27,8	5,4	12,7	0,019	44,4	16,2	25,5	0,024	33,3	10,8	18,2	0,042	27,8	2,7	10,9	0,005
Zarasų r.	37,9	22,6	30,0	0,195	13,8	32,3	23,3	0,091	17,2	45,2	31,7	0,020	27,6	41,9	35,0	0,244
Didžiausias procentas	48,0	38,2	34,5	-	44,4	41,5	34,7	-	33,3	45,2	33,3	-	36,2	50,0	44,1	-
Mažiausias procentas	2,8	0,0	6,9	-	0,0	0,0	3,1	-	2,9	6,3	8,9	-	0,0	0,0	3,6	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

Alkoholio nesaikingo vartojimo paplitimas

33 paveiksle pavaizduotas moksleivių, gausiai epizodiškai vartojusių alkoholį per pastarąsias 30 dienų, pasiskirstymas pagal savivaldybes. Daugiausiai (49,2 %) bent kartą per pastarąsias 30 dienų 5 (penkis) ar daugiau įprasto tūrio alkoholinių gėrimų per vieną vartojimo atvejį nurodė vartoję Kelmės rajono moksleiviai. Po 36,4 % moksleivių nurodė, kad gausiai epizodiškai vartojo alkoholį Skuodo ir Akmenės rajonuose. Mažiausias procentas stebimas Alytaus mieste (8,6 %), Jurbarko rajone (9,7 %) ir Ignalinos rajone (10,2 %). Anykščių rajone tai dažniau darė vaikinai (44,0 %) nei merginos (19,4 %). Šilutės, Joniškio rajonuose, Pagėgių ir Tauragės rajone, Klaipėdos mieste ir Neringoje bei Vilniaus mieste statistiškai reikšmingai daugiau merginų vartojo 5 (penkis) ar daugiau įprasto tūrio alkoholinių gėrimų per vieną vartojimo atvejį per pastarąsias 30 dienų.

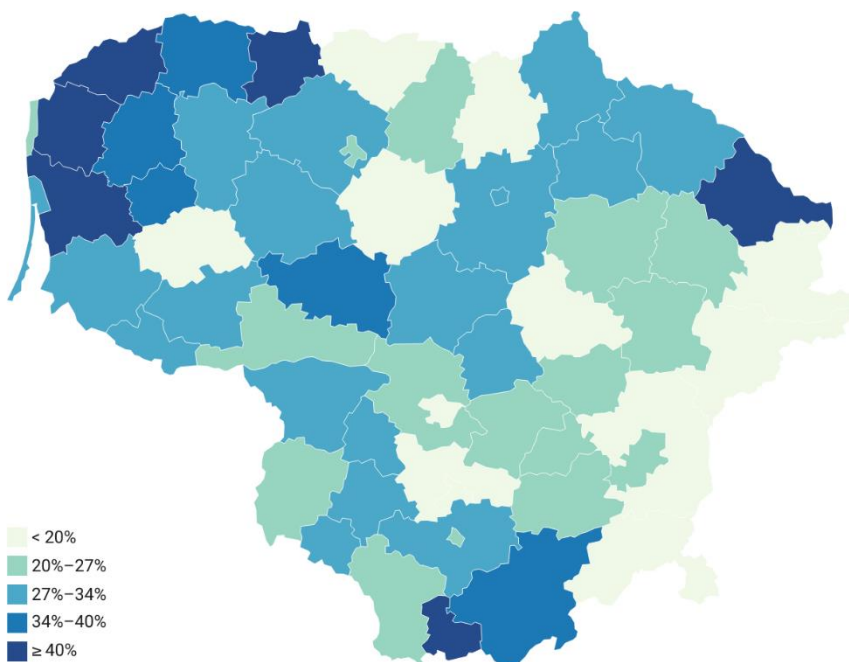
33 pav. Vartotojo penkis ar daugiau gėrimų per vieną vartojimo atvejį bent kartą per pastarąsias 30 dienų

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Apklausoje metu buvo pateiktas klausimas: „Kiek buvo atvejų (jei jų buvo), kai buvate stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų, pvz., svirduliavai, nerišliai kalbėjai, vėmei ar negalėjai prisiminti, kas nutiko?“. Kad tai nutiko bent kartą gyvenime, nurodė 26,5 % visų respondentų (30,1 % merginų ir 23,0 % vaikų). Kad jautėsi stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių, teigia 19,9 % visų tiriamųjų, o kad tai nutiko bent kartą per pastarąsias 30 dienų, pripažįsta 6,6 % visų tiriamųjų (16 lentelė).

16 lentelė. *Jautėsi stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų*

Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Jautėsi girti bent kartą gyvenime	23,0	30,1	26,5
Jautėsi girti bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių	17,2	22,6	19,9
Jautėsi girti bent kartą per pastarąsias 30 dienų	6,8	6,3	6,6

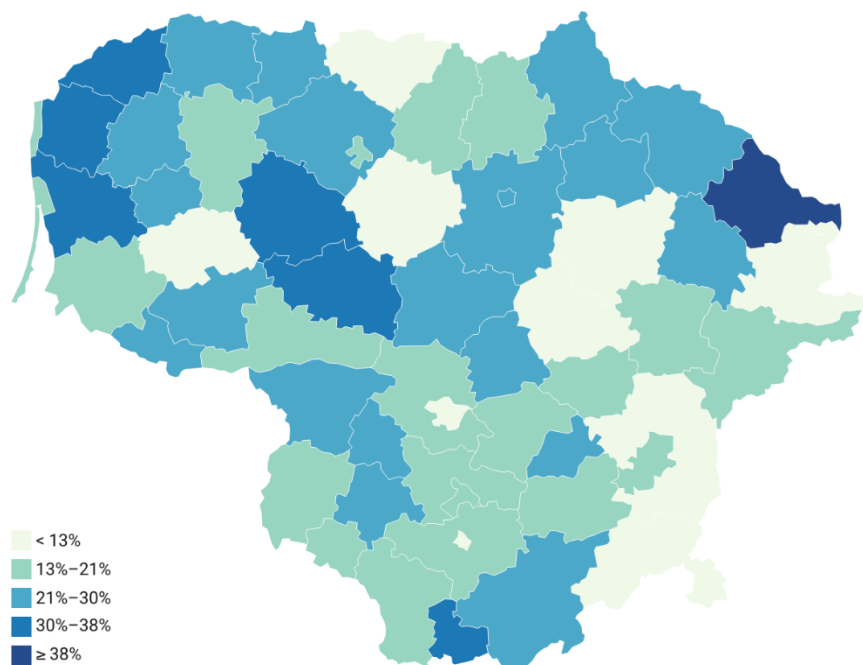
34 pav. *Bent kartą gyvenime jautėsi stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų*

Palyginę savivaldybių duomenis (34 ir 37 pav.), matome, kad bent kartą gyvenime stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų jautėsi kiek mažiau nei pusė Zarasų rajono moksleivių (46,7 %), 43,8 % Kretingos rajono ir 43,6 % Skuodo rajono moksleivių. Mažiausi skaičiai stebimi Šilalės (13,8 %), Vilniaus (15,8 %) ir Pasvalio (15,9 %) rajonuose. Statistiškai reikšmingai daugiau merginų jautėsi bent kartą gyvenime stipriai apsvaigusios (apsinuodijusios) nuo alkoholinių gėrimų Pagėgių ir Tauragės rajone, Rokiškio, Kauno, Jurbarko ir Joniškio rajonuose, Klaipėdos mieste ir Neringoje,

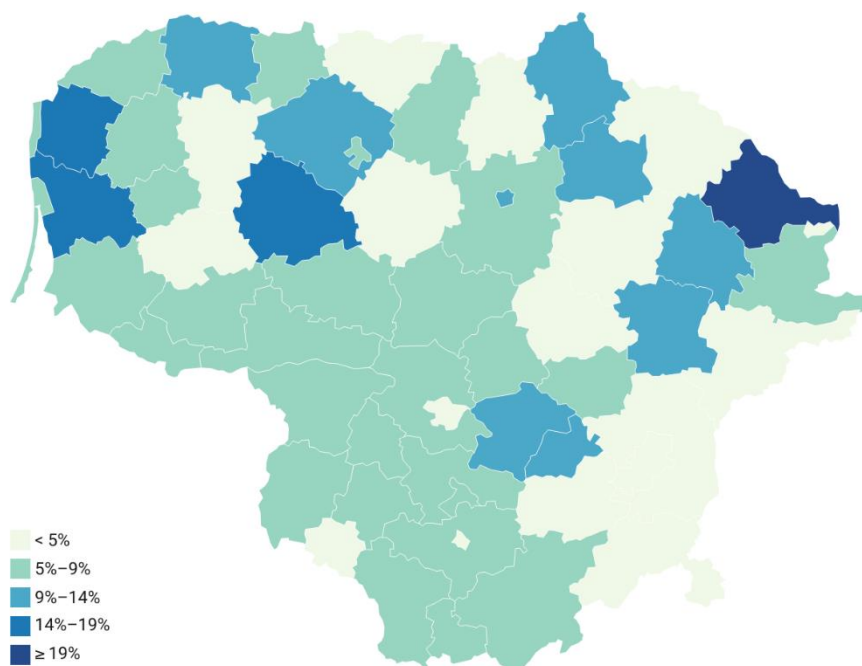
Vilniaus mieste. Anykščių rajonas išsiskiria tuo, kad čia didesnis vaikinių procentas bent kartą gyvenime jautėsi stipriai apsvaigęs (apsinuodijęs) nuo alkoholinių gėrimų.

35–36 ir 38–39 paveiksluose pateikti duomenys apie stiprų apsvaigimą (apsinuodijimą) nuo alkoholinių gėrimų bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių ir bent kartą per pastarąsias 30 dienų. Per pastaruosius 12 mėnesių bent kartą jautėsi stipriai apsvaigęs (apsinuodijęs) nuo alkoholinių gėrimų 45,8 % Zarasų rajono moksleivių, po 33,9 % respondentų Druskininkų ir Klaipėdos rajono savivaldybėse. Mažiausias reikšmes stebime Ignalinos (5,1 %), Šilalės (7,1 %) ir Ukmergės (8,3 %) rajonuose. Statistiškai reikšmingi skirtumai tarp vaikinių ir merginų matomi Pagėgių ir Tauragės rajono, Rokiškio rajono, Elektrėnų, Klaipėdos miesto ir Neringos, Kauno rajono, Vilniaus miesto ir rajono, Jurbarko ir Joniškio rajonų savivaldybėse. Čia didesnis merginų skaičius nurodė, kad jautėsi stipriai apsvaigusios (apsinuodijusios) nuo alkoholinių gėrimų bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių, o Visagine ir Anykščių rajone buvę stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų dažniau prisipažino vaikinai.

Moksleivių, kurie jautėsi stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų bent kartą per pastarąsias 30 dienų, procentai varijuoja nuo 0,0 % (Alytaus m., Šilalės raj., Ukmergės raj.) iki 23,7 % (Zarasų raj.). Statistiškai reikšmingi skirtumai lyties atžvilgiu nustatyti tik dviejose savivaldybėse – Birštono ir Prienų rajono (11,1 % vaikinių ir 0,0 % merginų) bei Klaipėdos miesto ir Neringos (2,4 % vaikinių ir 9,9 % merginų).

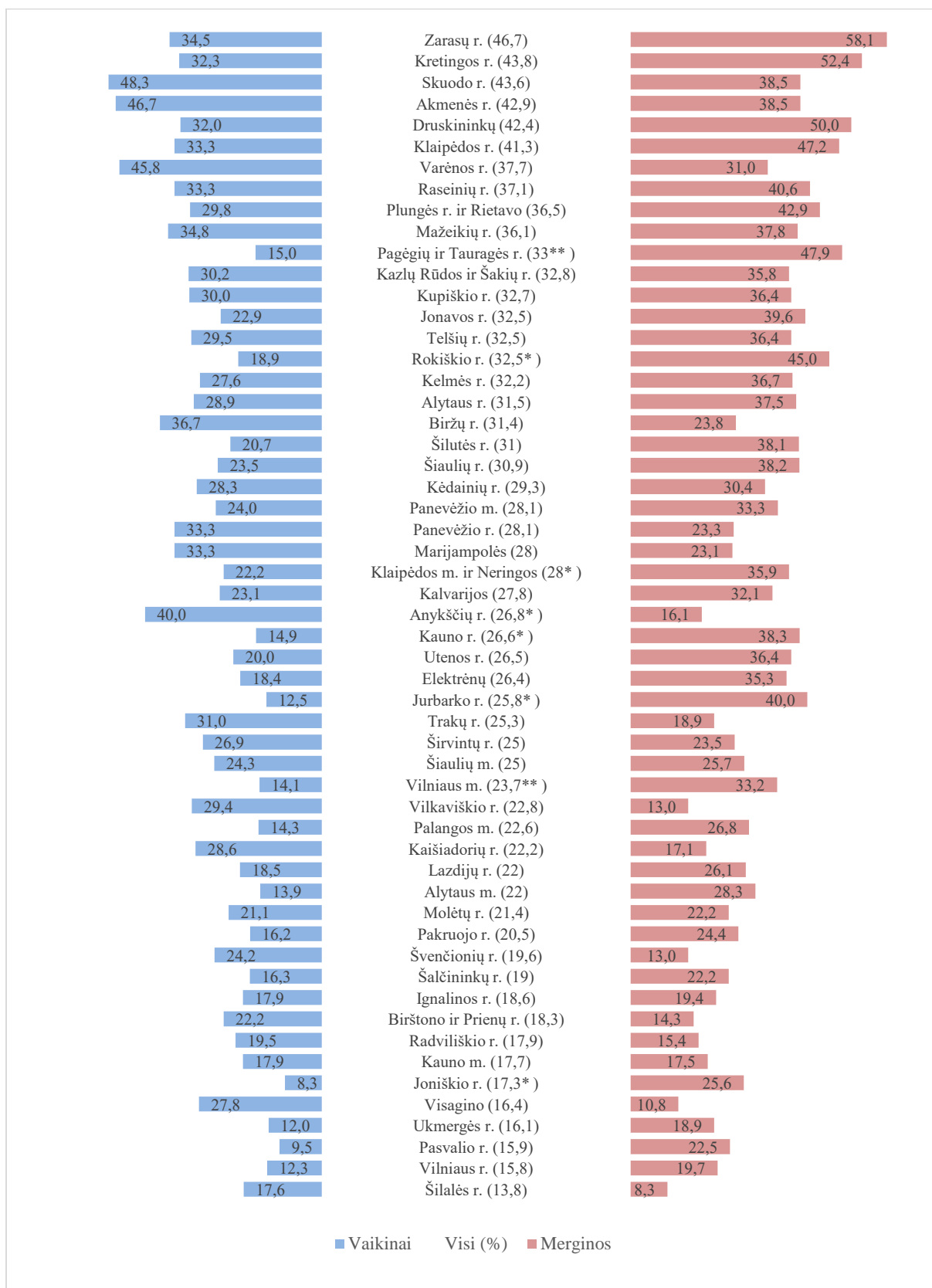

35 pav. Jautėsi stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių

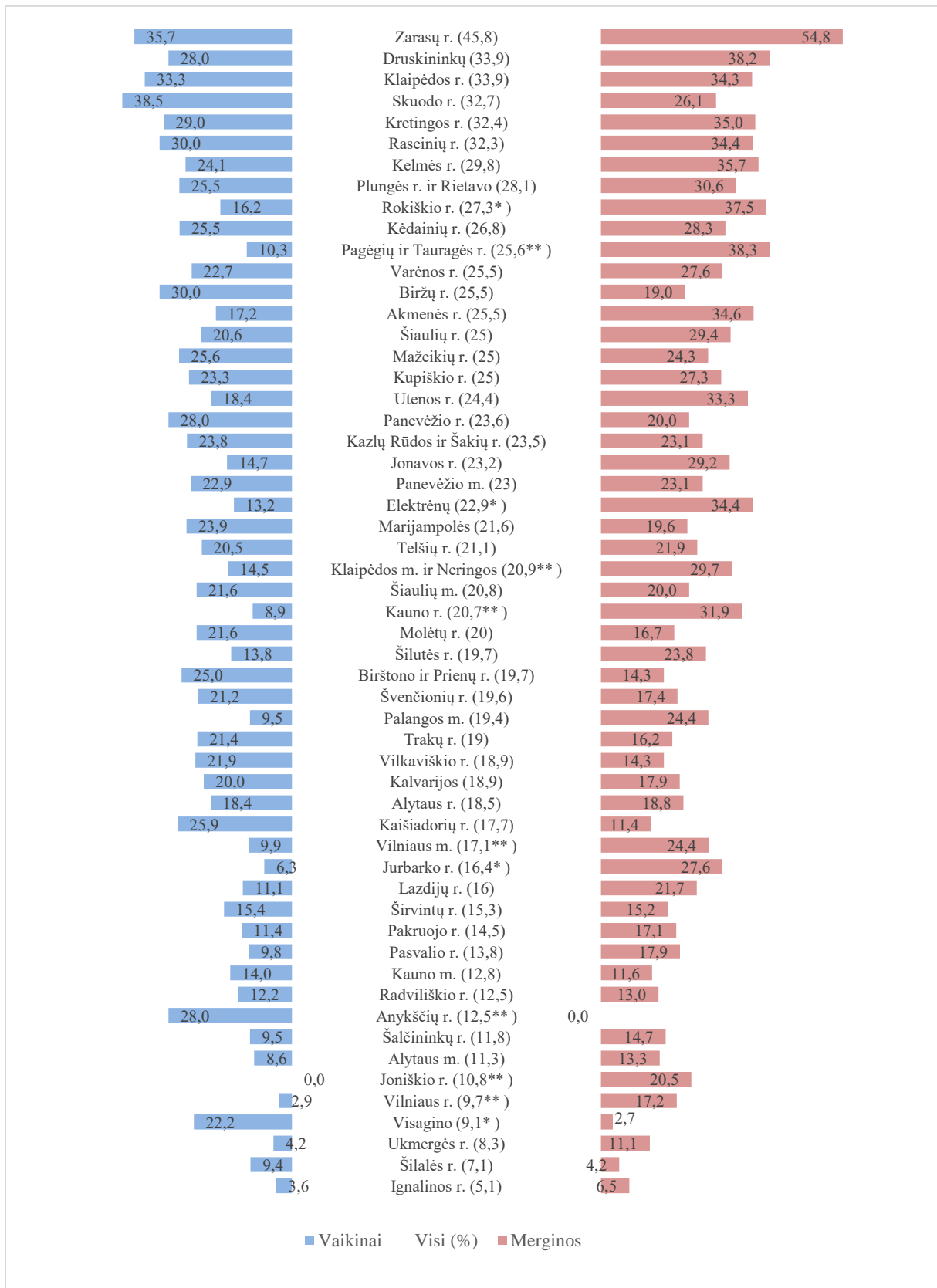
36 pav. *Jautėsi stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų bent kartą per pastarąsias 30 dienų*

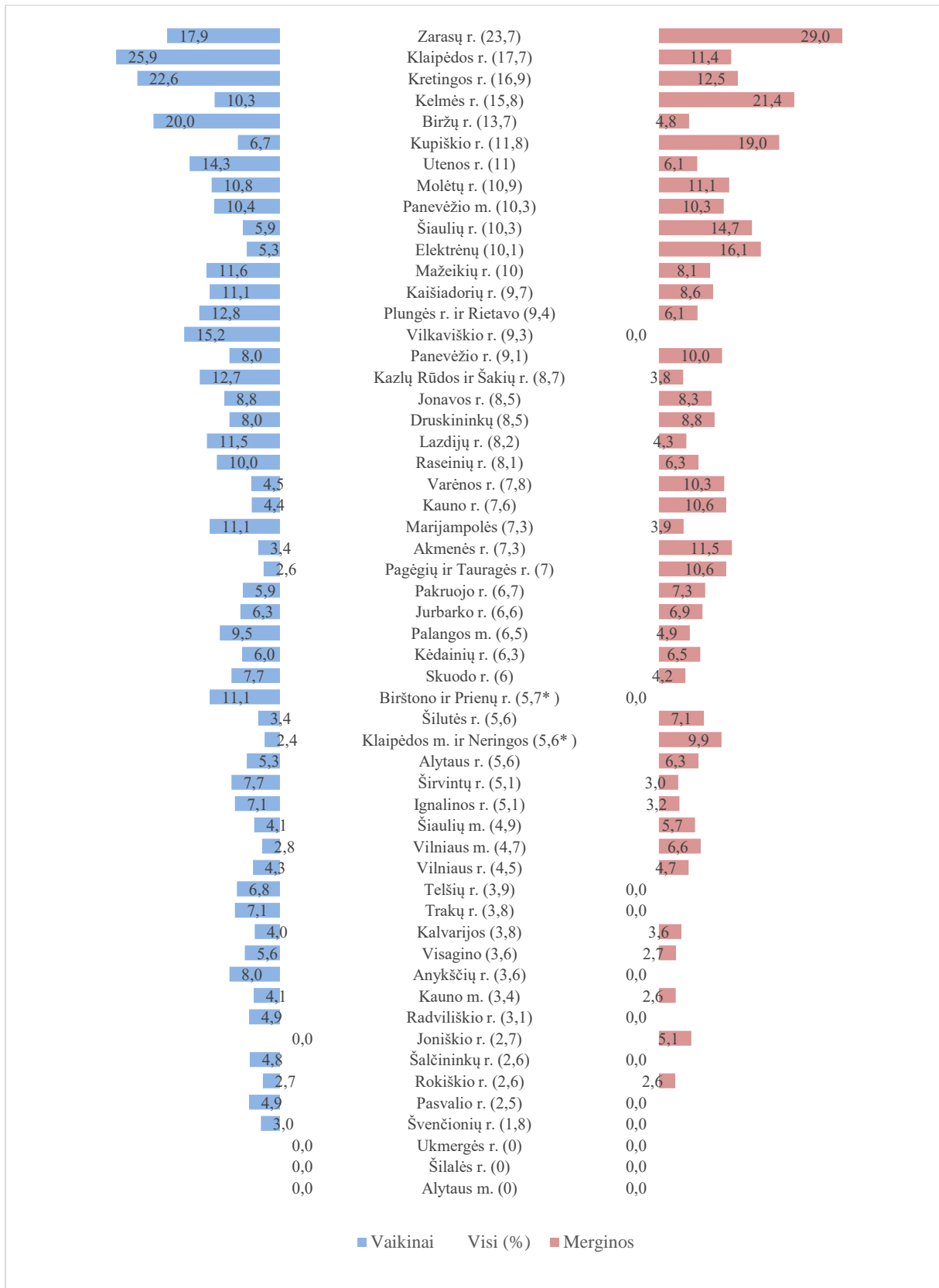
37 pav. Jautėsi stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų bent kartą gyvenime

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

38 pav. Jautėsi stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

39 pav. Jautėsi stipriai apsvaigę (apsinuodiję) nuo alkoholinių gėrimų bent kartą per pastarąsias 30 dienų

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Kanapių (marihuanos ar hašišo) vartojimo paplitimas

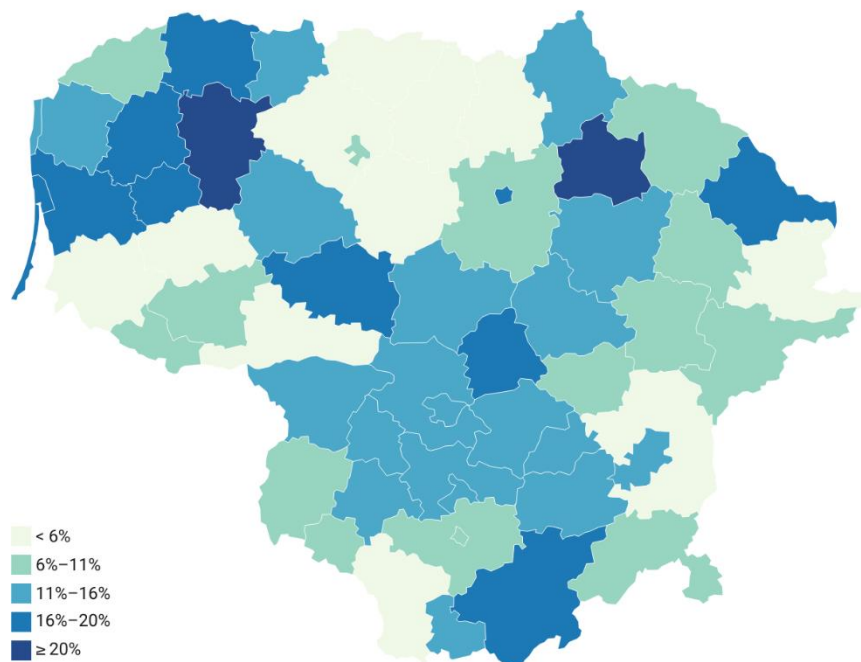
Šiame poskyryje aprašomas kanapių (marihuanos ar hašišo) vartojimo paplitimas. 11,6 % visų respondentų pripažįsta vartoję kanapių bent kartą gyvenime, 8,4 % teigia vartoję bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių, o 3,7 % – bent kartą per pastarąsias 30 dienų (17 lentelė).

17 lentelė. Kanapių vartojimo paplitimas

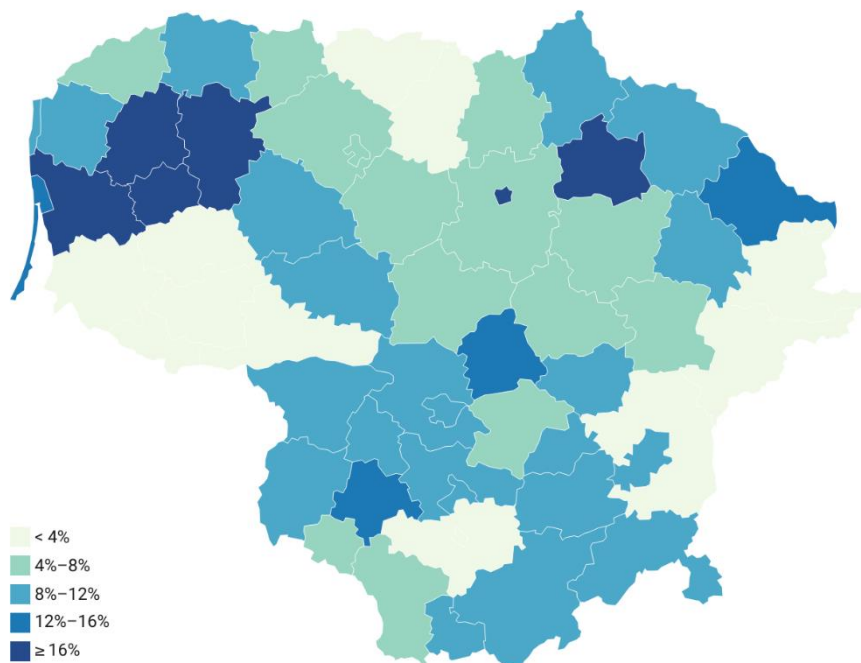
Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Kanapių vartojimas bent kartą gyvenime	13,6	9,7	11,6
Kanapių vartojimas bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių	10,4	6,3	8,4
Kanapių vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų	5,3	2,1	3,7

Lygindami savivaldybių duomenis (40 ir 43 pav.) matome, kad daugiausiai bent kartą gyvenime kanapių vartojusių moksleivių yra Kupiškio rajone (25,0 %), o mažiausiai – Šilalės rajone (1,7 %). Palyginus tiriamųjų atsakymus pagal lytį nustatyta, kad statistiškai reikšmingai daugiau vaikinių nei merginų yra bent kartą vartoję kanapių Anykščių, Kelmės, Kėdainių ir Šalčininkų rajonuose.

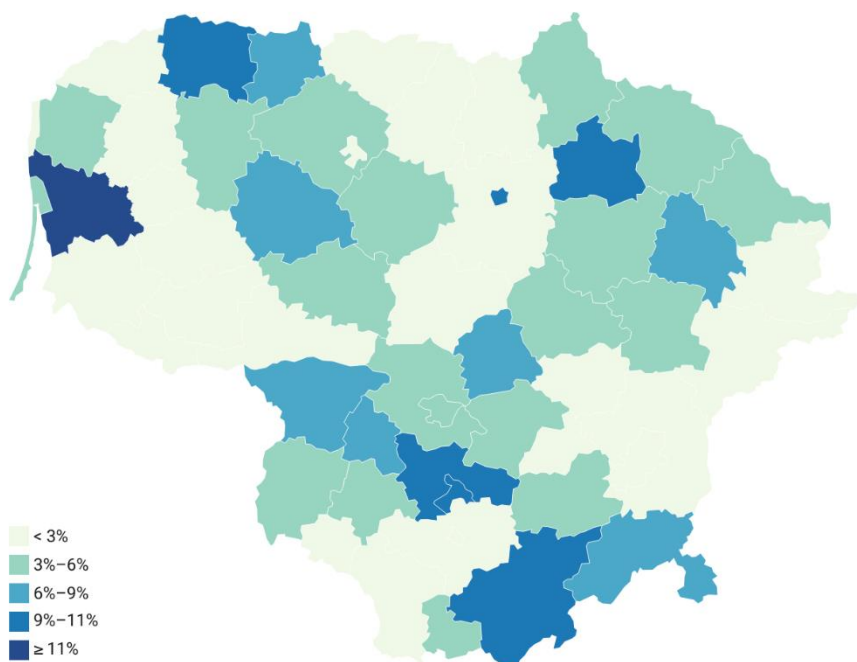
Vartojimo bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių ar per pastarąsias 30 dienų duomenys pateikti 41–42 ir 44–45 paveiksluose bei 18 lentelėje. Bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių kanapių vartojo nuo 0,0 % (Šilalės raj.) iki 20,0 % (Telšių raj.) respondentų, bent kartą per pastarąsias 30 dienų – nuo 0,0 % iki 14,3 %. Didžiausias tiriamųjų procentas nustatytas Klaipėdos rajone (14,3 %). Savo ruožtu, per pastarąsias 30 dienų iki apklausos kanapių visiškai nevartojo Joniškio, Kėdainių, Lazdijų, Pakruojo, Šilalės, Šilutės rajonų bei Visagino savivaldybės respondentai. Taip pat galima pastebėti, kad didesnę vartojusiųjų dalį sudaro vaikinai.

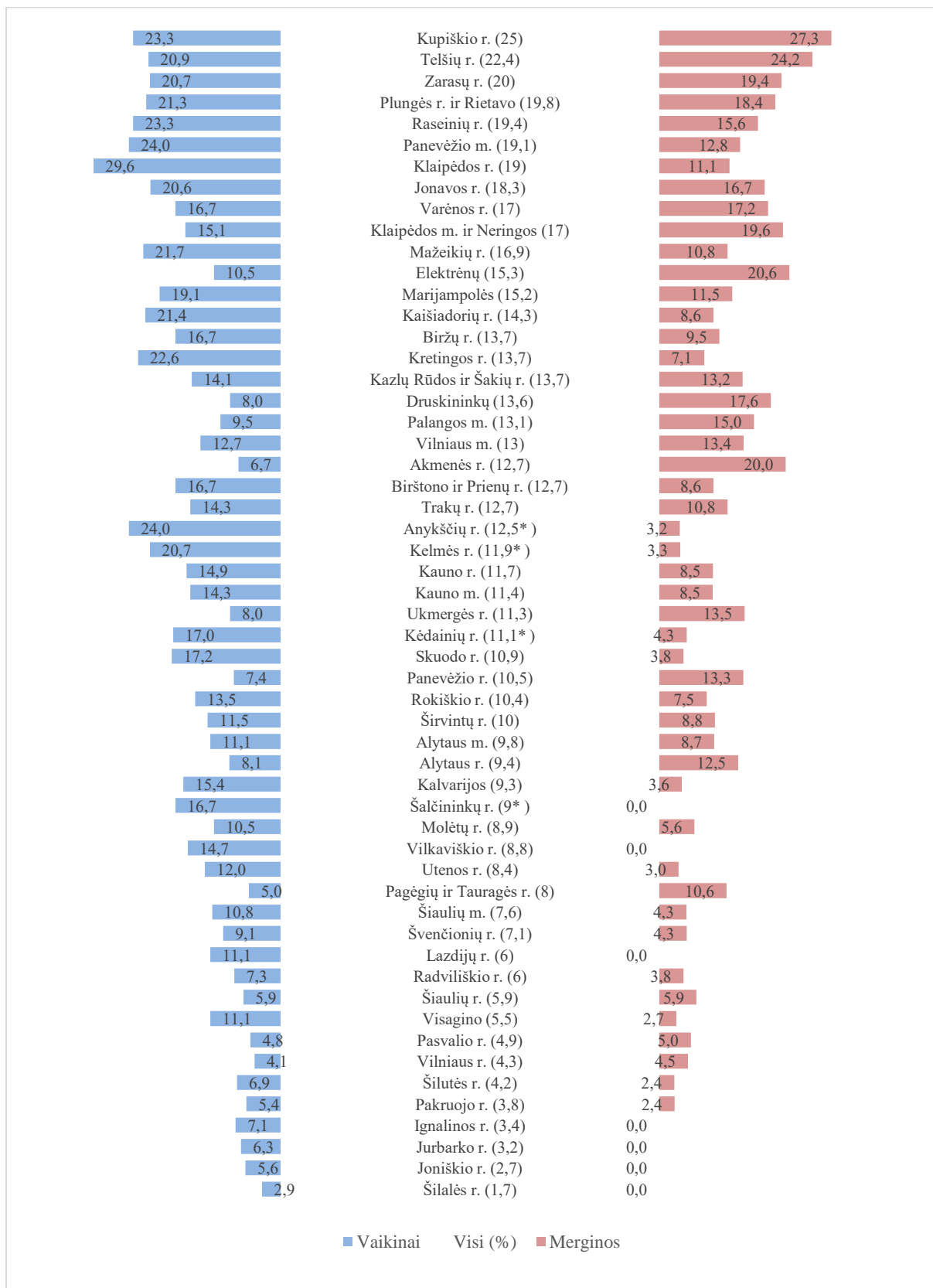
40 pav. Kanapių vartojimas bent kartą gyvenime

41 pav. Kanapių vartojimas bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių

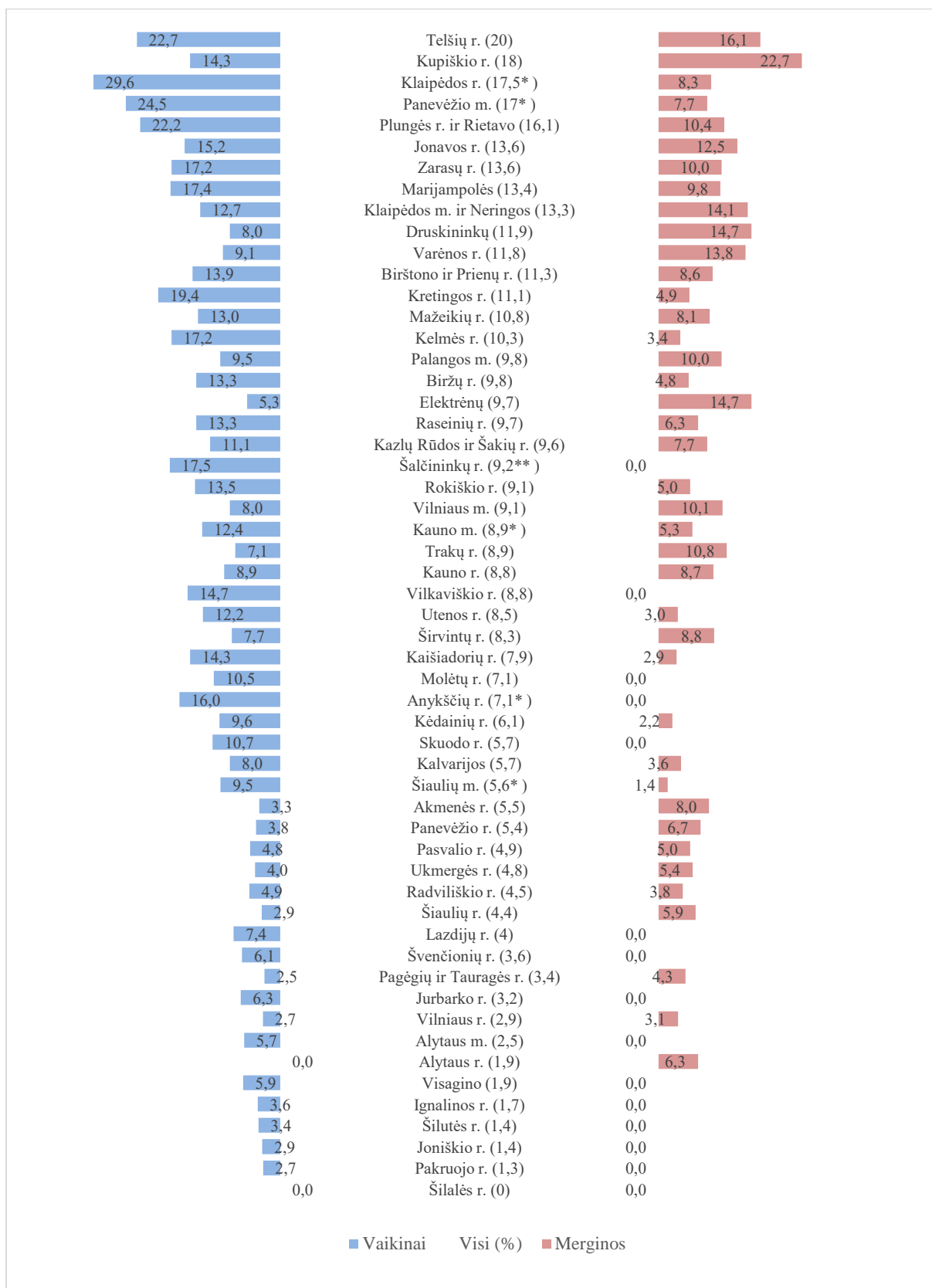

42 pav. *Kanapių vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų*

43 pav. Kanapių vartojimas bent kartą gyvenime

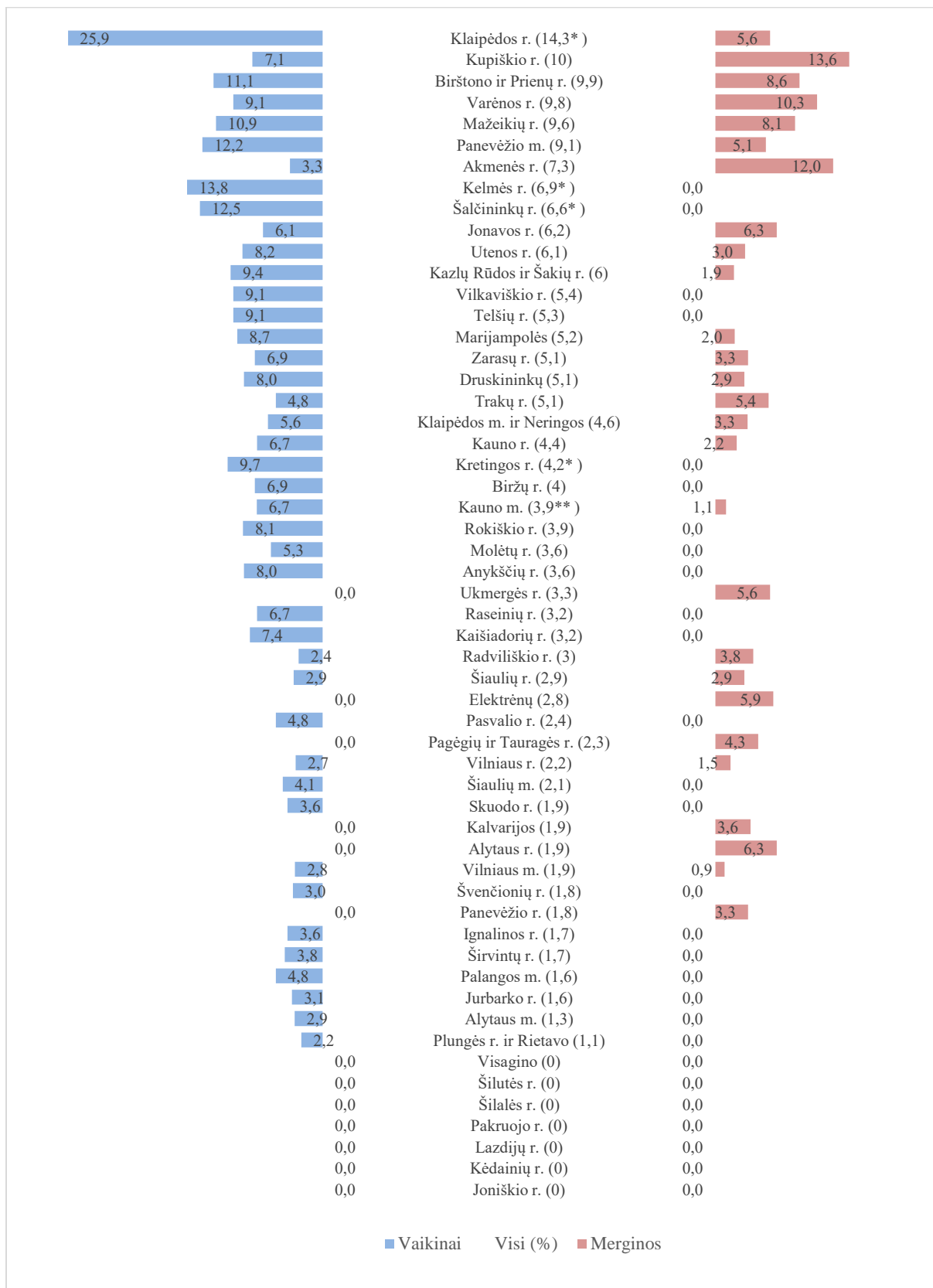
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

44 pav. Kanapių vartojimas bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

45 pav. Kanapių vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

18 lentelė. Kanapių vartojimo paplitimas

Savivaldybės	Kanapių vartojimas bent kartą gyvenime				Kanapių vartojimas bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių				Kanapių vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	6,7	20,0	12,7	0,140	3,3	8,0	5,5	0,448	3,3	12,0	7,3	0,218
Alytaus m.	11,1	8,7	9,8	0,714	5,7	0,0	2,5	0,104	2,9	0,0	1,3	0,254
Alytaus r.	8,1	12,5	9,4	0,616	0,0	6,3	1,9	0,125	0,0	6,3	1,9	0,125
Anykščių r.	24,0	3,2	12,5	0,019	16,0	0,0	7,1	0,021	8,0	0,0	3,6	0,109
Birštono ir Prienų r.	16,7	8,6	12,7	0,305	13,9	8,6	11,3	0,479	11,1	8,6	9,9	0,720
Biržų r.	16,7	9,5	13,7	0,466	13,3	4,8	9,8	0,311	6,9	0,0	4,0	0,219
Druskininkų	8,0	17,6	13,6	0,285	8,0	14,7	11,9	0,431	8,0	2,9	5,1	0,382
Elektrėnų	10,5	20,6	15,3	0,236	5,3	14,7	9,7	0,177	0,0	5,9	2,8	0,129
Ignalinos r.	7,1	0,0	3,4	0,130	3,6	0,0	1,7	0,289	3,6	0,0	1,7	0,289
Jonavos r.	20,6	16,7	18,3	0,651	15,2	12,5	13,6	0,732	6,1	6,3	6,2	0,972
Joniškio r.	5,6	0,0	2,7	0,136	2,9	0,0	1,4	0,294	0,0	0,0	0,0	-
Jurbarko r.	6,3	0,0	3,2	0,164	6,3	0,0	3,2	0,164	3,1	0,0	1,6	0,329
Kaišiadorių r.	21,4	8,6	14,3	0,147	14,3	2,9	7,9	0,095	7,4	0,0	3,2	0,102
Kalvarijos	15,4	3,6	9,3	0,135	8,0	3,6	5,7	0,486	0,0	3,6	1,9	0,340
Kauno m.	14,3	8,5	11,4	0,073	12,4	5,3	8,9	0,016	6,7	1,1	3,9	0,005
Kauno r.	14,9	8,5	11,7	0,336	8,9	8,7	8,8	0,974	6,7	2,2	4,4	0,296
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	14,1	13,2	13,7	0,893	11,1	7,7	9,6	0,535	9,4	1,9	6,0	0,089
Kėdainių r.	17,0	4,3	11,1	0,046	9,6	2,2	6,1	0,125	0,0	0,0	0,0	-
Kelmės r.	20,7	3,3	11,9	0,039	17,2	3,4	10,3	0,085	13,8	0,0	6,9	0,038
Klaipėdos m. ir Neringos	15,1	19,6	17,0	0,384	12,7	14,1	13,3	0,758	5,6	3,3	4,6	0,424
Klaipėdos r.	29,6	11,1	19,0	0,064	29,6	8,3	17,5	0,028	25,9	5,6	14,3	0,022
Kretingos r.	22,6	7,1	13,7	0,058	19,4	4,9	11,1	0,053	9,7	0,0	4,2	0,042
Kupiškio r.	23,3	27,3	25,0	0,746	14,3	22,7	18,0	0,441	7,1	13,6	10,0	0,447
Lazdijų r.	11,1	0,0	6,0	0,099	7,4	0,0	4,0	0,183	0,0	0,0	0,0	-
Marijampolės	19,1	11,5	15,2	0,292	17,4	9,8	13,4	0,273	8,7	2,0	5,2	0,134
Mažeikių r.	21,7	10,8	16,9	0,186	13,0	8,1	10,8	0,472	10,9	8,1	9,6	0,672
Molėtų r.	10,5	5,6	8,9	0,542	10,5	0,0	7,1	0,153	5,3	0,0	3,6	0,322
Pagėgių ir Tauragės r.	5,0	10,6	8,0	0,335	2,5	4,3	3,4	0,655	0,0	4,3	2,3	0,182
Pakruojo r.	5,4	2,4	3,8	0,496	2,7	0,0	1,3	0,289	0,0	0,0	0,0	-
Palangos m.	9,5	15,0	13,1	0,547	9,5	10,0	9,8	0,953	4,8	0,0	1,6	0,164
Panevėžio m.	24,0	12,8	19,1	0,183	24,5	7,7	17,0	0,037	12,2	5,1	9,1	0,249
Panevėžio r.	7,4	13,3	10,5	0,467	3,8	6,7	5,4	0,640	0,0	3,3	1,8	0,348
Pasvalio r.	4,8	5,0	4,9	0,960	4,8	5,0	4,9	0,960	4,8	0,0	2,4	0,162
Plungės r. ir Rietavo	21,3	18,4	19,8	0,721	22,2	10,4	16,1	0,122	2,2	0,0	1,1	0,304
Radviškio r.	7,3	3,8	6,0	0,559	4,9	3,8	4,5	0,842	2,4	3,8	3,0	0,742
Raseinių r.	23,3	15,6	19,4	0,443	13,3	6,3	9,7	0,346	6,7	0,0	3,2	0,138
Rokiškio r.	13,5	7,5	10,4	0,388	13,5	5,0	9,1	0,194	8,1	0,0	3,9	0,066
Skuodo r.	17,2	3,8	10,9	0,112	10,7	0,0	5,7	0,092	3,6	0,0	1,9	0,340
Šalčininkų r.	16,7	0,0	9,0	0,010	17,5	0,0	9,2	0,008	12,5	0,0	6,6	0,028
Šiaulių m.	10,8	4,3	7,6	0,141	9,5	1,4	5,6	0,035	4,1	0,0	2,1	0,089
Šiaulių r.	5,9	5,9	5,9	1,000	2,9	5,9	4,4	0,555	2,9	2,9	2,9	1,000
Šilalės r.	2,9	0,0	1,7	0,397	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Šilutės r.	6,9	2,4	4,2	0,353	3,4	0,0	1,4	0,226	0,0	0,0	0,0	-
Širvintų r.	11,5	8,8	10,0	0,728	7,7	8,8	8,3	0,875	3,8	0,0	1,7	0,249
Švenčionių r.	9,1	4,3	7,1	0,498	6,1	0,0	3,6	0,229	3,0	0,0	1,8	0,400
Telšių r.	20,9	24,2	22,4	0,731	22,7	16,1	20,0	0,482	9,1	0,0	5,3	0,084
Trakų r.	14,3	10,8	12,7	0,643	7,1	10,8	8,9	0,567	4,8	5,4	5,1	0,896
Ukmergės r.	8,0	13,5	11,3	0,501	4,0	5,4	4,8	0,800	0,0	5,6	3,3	0,231
Utenos r.	12,0	3,0	8,4	0,150	12,2	3,0	8,5	0,143	8,2	3,0	6,1	0,341
Varėnos r.	16,7	17,2	17,0	0,956	9,1	13,8	11,8	0,606	9,1	10,3	9,8	0,881
Vilkaviškio r.	14,7	0,0	8,8	0,054	14,7	0,0	8,8	0,054	9,1	0,0	5,4	0,137
Vilniaus m.	12,7	13,4	13,0	0,832	8,0	10,1	9,1	0,436	2,8	0,9	1,9	0,148
Vilniaus r.	4,1	4,5	4,3	0,900	2,7	3,1	2,9	0,906	2,7	1,5	2,2	0,629
Visagino	11,1	2,7	5,5	0,198	5,9	0,0	1,9	0,136	0,0	0,0	0,0	-
Zarasų r.	20,7	19,4	20,0	0,897	17,2	10,0	13,6	0,417	6,9	3,3	5,1	0,533
Didžiausias procentas	29,6	27,3	25,0	-	29,6	22,7	20,0	-	25,9	13,6	14,3	-
Mažiausias procentas	2,9	0,0	1,7	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

Kitų narkotikų vartojimo paplitimas

Kitų nei kanapės narkotikų (ekstazio, amfetamino, metamfetamino ir kt.) vartojimo bent kartą gyvenime duomenys Lietuvos savivaldybėse pateikti 19–22 lentelėse.

Daugiausiai teigiančiųjų, kad teko per savo gyvenimą vartoti ekstazio / MDMA yra Kazlų Rūdos ir Šakių rajonuose (6,8 %), Klaipėdos rajone (6,6 %) ir Telšių rajone (6,5 %). Net dvylikoje savivaldybių (Anykščių, Joniškio raj., Kalvarijos, Kėdainių raj., Lazdijų raj., Marijampolės, Pakruojo raj., Skuodo raj., Šilalės raj., Trakų raj., Ukmergės raj. bei Visagino) moksleiviai nurodė niekada per gyvenimą nevartoję šių medžiagų.

Kretingos rajone didesnis procentas vaikinių nei merginų yra vartojusių ekstazio / MDMA, o Alytaus rajone daugiau merginų teigia vartojusios ekstazio / MDMA bent kartą gyvenime.

Amfetamino vartoję bent kartą gyvenime nurodė 9,6 % Varėnos, 8,9 % Kelmės ir 8,2 % Klaipėdos rajono savivaldybių tyrime dalyvavusių moksleivių. Anykščių, Alytaus raj., Joniškio raj., Kalvarijos, Kėdainių raj., Lazdijų raj., Marijampolės, Pakruojo raj., Skuodo raj., Šilalės raj., Šilutės raj., Ukmergės raj., Vilniaus miesto, Švenčionių raj. ir Druskininkų savivaldybės moksleiviai teigia amfetamino per savo gyvenimą nevartoję.

Amfetamino vartojimo bent kartą gyvenime paplitimas pagal lytį statistiškai reikšmingai skiriasi tik Šalčininkų ir Kretingos rajonuose, kur didesnę procentą vartojusiųjų amfetaminą sudaro vaikinai.

Metamfetamino vartojimas populiariausias Zarasų rajone – 10 % moksleivių nurodė jo vartoję bent kartą gyvenime. Varėnos rajone – 7,7 %, Klaipėdos rajone – 6,6 %. Daugiau nei pusės savivaldybių moksleiviai teigia visiškai jo nevartoję arba jį vartojusiųjų skaičius nesiekia 2 %.

Statistiškai reikšmingai daugiau vartojusiųjų metamfetaminą vaikinių yra Kazlų Rūdos ir Šakių rajono bei Kretingos rajono savivaldybėse.

19 lentelė. Ekstazio / MDMA, amfetamino ir metamfetamino vartojimas bent kartą gyvenime

Savivaldybė	Ekstazio / MDMA vartojimas bent kartą gyvenime				Amfetamino vartojimas bent kartą gyvenime				Metamfetamino vartojimas bent kartą gyvenime			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	0,0	4,0	1,8	0,269	0,0	4,0	1,8	0,269	0,0	4,0	1,8	0,269
Alytaus m.	5,6	0,0	2,4	0,106	2,8	0,0	1,2	0,255	0,0	0,0	0,0	-
Alytaus r.	0,0	12,5	3,7	0,026	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Anykščių r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Birštono ir Prienų r.	5,6	0,0	2,9	0,163	8,3	0,0	4,3	0,085	5,6	0,0	2,9	0,163
Biržų r.	3,3	0,0	2,0	0,398	3,3	0,0	2,0	0,398	3,3	0,0	2,0	0,398
Druskininkų	0,0	2,9	1,7	0,387	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Elektrėnų	0,0	5,9	2,8	0,129	0,0	2,9	1,4	0,287	0,0	2,9	1,4	0,287
Ignalinos r.	3,6	0,0	1,7	0,289	3,6	0,0	1,7	0,289	3,6	0,0	1,7	0,289
Jonavos r.	6,3	2,1	3,8	0,337	6,3	2,1	3,8	0,337	6,3	2,1	3,8	0,337
Joniškio r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Jurbarko r.	3,1	0,0	1,6	0,329	3,1	0,0	1,6	0,329	3,1	3,3	3,2	0,963
Kaišiadorių r.	7,1	0,0	3,2	0,108	7,1	2,9	4,8	0,427	3,6	2,9	3,2	0,872
Kalvarijos	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kauno m.	2,0	0,5	1,3	0,192	2,0	1,1	1,6	0,440	2,6	0,5	1,6	0,111
Kauno r.	4,3	0,0	2,1	0,153	4,3	0,0	2,1	0,153	4,3	0,0	2,1	0,153
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	9,4	3,8	6,8	0,232	9,4	1,9	6,0	0,089	9,4	0,0	5,1	0,022
Kėdainių r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kelmės r.	6,9	3,6	5,3	0,574	10,3	7,4	8,9	0,700	6,9	0,0	3,6	0,165
Klaipėdos m. ir Neringos	0,8	1,1	0,9	0,823	1,6	0,0	0,9	0,223	1,6	0,0	0,9	0,227
Klaipėdos r.	12,0	2,8	6,6	0,152	16,0	2,8	8,2	0,064	12,0	2,8	6,6	0,152
Kretingos r.	12,9	0,0	5,5	0,017	9,7	0,0	4,1	0,040	9,7	0,0	4,1	0,040
Kupiškio r.	3,3	9,1	5,8	0,379	0,0	9,1	3,8	0,092	0,0	9,1	3,8	0,092
Lazdijų r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Marijampolės	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Mažeikių r.	6,5	0,0	3,6	0,114	8,7	5,4	7,2	0,565	6,5	2,7	4,8	0,419
Molėtų r.	5,3	0,0	3,6	0,322	2,6	0,0	1,8	0,487	2,6	0,0	1,8	0,487
Pagėgių ir Tauragės r.	2,6	0,0	1,1	0,264	2,6	0,0	1,2	0,258	0,0	0,0	0,0	-
Pakruojo r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Palangos m.	4,8	0,0	1,6	0,164	4,8	0,0	1,6	0,164	4,8	0,0	1,6	0,164
Panevėžio m.	8,2	2,6	5,7	0,272	6,3	5,1	5,7	0,823	4,2	2,6	3,4	0,684
Panevėžio r.	0,0	10,0	5,3	0,091	0,0	10,0	5,4	0,097	0,0	10,0	5,4	0,097
Pasvalio r.	4,9	0,0	2,5	0,157	2,4	0,0	1,2	0,320	2,4	0,0	1,2	0,320
Plungės r. ir Rietavo	0,0	2,0	1,0	0,325	0,0	4,1	2,1	0,162	0,0	2,0	1,0	0,325
Radviškio r.	2,4	3,8	3,0	0,742	2,4	3,8	3,0	0,742	2,4	3,8	3,0	0,742
Raseinių r.	3,3	0,0	1,6	0,298	3,3	6,3	4,8	0,593	3,3	6,3	4,8	0,593
Rokiškio r.	2,8	0,0	1,3	0,289	2,8	2,5	2,6	0,940	2,8	2,5	2,6	0,940
Skuodo r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Šalčininkų r.	7,0	0,0	3,8	0,106	11,6	0,0	6,3	0,035	9,3	0,0	5,1	0,060
Šiaulių m.	1,4	0,0	0,7	0,329	1,4	0,0	0,7	0,329	0,0	0,0	0,0	-
Šiaulių r.	5,9	2,9	4,4	0,555	2,9	2,9	2,9	1,000	2,9	2,9	2,9	1,000
Šilalės r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Šilutės r.	3,4	0,0	1,4	0,226	0,0	0,0	0,0	-	6,9	0,0	2,8	0,084
Širvintų r.	4,0	3,0	3,4	0,841	8,0	3,0	5,2	0,397	8,0	0,0	3,4	0,098
Švenčionių r.	3,0	0,0	1,8	0,400	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Telšių r.	6,8	6,1	6,5	0,894	4,5	3,0	3,9	0,734	0,0	3,0	1,3	0,245
Trakų r.	0,0	0,0	0,0	-	2,4	0,0	1,3	0,345	0,0	0,0	0,0	-
Ukmergės r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Utenos r.	6,0	0,0	3,6	0,152	6,1	0,0	3,7	0,148	6,3	0,0	3,7	0,143
Varėnos r.	4,2	6,9	5,7	0,669	8,7	10,3	9,6	0,841	4,3	10,3	7,7	0,420
Vilkaviškio r.	8,8	0,0	5,3	0,143	9,1	0,0	5,4	0,137	9,1	0,0	5,4	0,137
Vilniaus m.	0,5	0,5	0,5	0,989	0,0	0,5	0,2	0,321	0,0	0,0	0,0	-
Vilniaus r.	2,8	1,5	2,2	0,611	4,2	1,5	2,9	0,362	2,8	1,5	2,2	0,621
Visagino	0,0	0,0	0,0	-	5,6	0,0	1,8	0,148	5,6	0,0	1,9	0,153
Zarasų r.	3,4	3,2	3,3	0,962	6,9	6,5	6,7	0,945	10,3	9,7	10,0	0,931
Didžiausias procentas	12,9	12,5	6,8	-	16,0	10,3	9,6	-	12,0	10,3	10,0	-
Mažiausias procentas	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

Bent kartą vartojusiųjų kokaino daugiausiai nustatyta Zarasų (11,7 %), Kupiškio (11,5 %) ir Klaipėdos (8,2 %) rajonuose. Akmenės, Alytaus, Anykščių, Joniškio, Kėdainių, Pakruojo ir Skuodo rajonuose, taip pat Kalvarijos ir Marijampolės savivaldybėse vartojusiųjų kokainą nenustatyta (20 lentelė).

Lyties atžvilgiu skiriasi tik Kazlų Rūdos ir Šakių bei Kretingos rajono moksleivių atsakymai – daugiau vartojusiųjų kokainą nustatyta tarp vaikinių.

Ištirus kreko vartojimo paplitimą, pirmoje pozicijoje atsidūrė Biržų rajonas – 7,8 % moksleivių teigia vartoję kreko. Panašus skaičius vartojusiųjų kreką nustatytas ir Kazlų Rūdos bei Šakių rajone – 7,7 %. Taip pat 6,6 % Klaipėdos rajono moksleivių teigia bent kartą gyvenime vartoję kreko.

Vaikinų ir merginų skaičius skiriasi tik Kretingos rajone bei Kazlų Rūdos ir Šakių rajone – šiose savivaldybėse daugiau vartojusiųjų kreką yra tarp vaikinių (20 lentelė).

Ketaminą (*angelo miglos, vitamino K, kiaulės, rūko*) išbandžiusių mokinių buvo daugiausia Zarasų (6,7 %), Varėnos (5,8 %) ir Kretingos (5,5 %) rajonų savivaldybėse (20 lentelė).

20 lentelė. Kokaino, kreko ir ketamino vartojimas bent kartą gyvenime

Savivaldybė	Kokaino vartojimas bent kartą gyvenime				Kreko vartojimas bent kartą gyvenime				Ketamino vartojimas bent kartą gyvenime			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	0,0	0,0	0,0	-	3,3	0,0	1,9	0,367	0,0	0,0	0,0	-
Alytaus m.	2,9	0,0	1,2	0,249	2,9	0,0	1,2	0,249	2,9	0,0	0,0	-
Alytaus r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Anykščių r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Birštono ir Prienų r.	8,3	2,9	5,7	0,331	2,8	2,9	2,9	0,967	5,6	2,9	2,9	0,967
Biržų r.	13,3	0,0	7,8	0,081	13,3	0,0	7,8	0,081	6,7	0,0	2,0	0,398
Druskininkų	8,0	0,0	3,4	0,093	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Elektrėnų	0,0	8,8	4,2	0,061	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Ignalinos r.	7,1	0,0	3,4	0,130	3,6	0,0	1,7	0,289	3,6	0,0	1,7	0,289
Jonavos r.	3,1	4,2	3,8	0,810	3,1	0,0	1,3	0,218	6,3	0,0	1,3	0,223
Joniškio r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Jurbarko r.	6,3	0,0	3,2	0,164	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kaišiadorių r.	7,1	0,0	3,2	0,108	3,7	0,0	1,6	0,251	7,4	0,0	1,6	0,251
Kalvarijos	0,0	0,0	0,0	-	4,0	0,0	1,9	0,285	0,0	0,0	0,0	-
Kauno m.	1,5	1,1	1,3	0,682	1,0	0,0	0,5	0,164	1,0	0,5	0,8	0,581
Kauno r.	4,3	0,0	2,2	0,148	4,3	0,0	2,2	0,148	4,3	0,0	2,1	0,153
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	12,5	0,0	6,8	0,008	14,1	0,0	7,7	0,004	9,4	0,0	5,1	0,022
Kėdainių r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kelmės r.	6,9	3,4	5,2	0,553	3,4	0,0	1,8	0,322	6,9	0,0	3,6	0,150
Klaipėdos m. ir Neringos	2,4	1,1	1,8	0,488	1,6	1,1	1,4	0,754	0,0	2,2	0,9	0,099
Klaipėdos r.	12,0	5,6	8,2	0,367	12,0	2,8	6,6	0,152	12,0	0,0	4,9	0,033
Kretingos r.	12,9	0,0	5,5	0,017	12,9	0,0	5,5	0,017	12,9	0,0	5,5	0,017
Kupiškio r.	10,0	13,6	11,5	0,685	0,0	4,5	1,9	0,238	0,0	4,8	2,0	0,227
Lazdijų r.	0,0	4,3	2,0	0,274	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Marijampolės	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	1,0	0,290
Mažeikių r.	8,7	5,4	7,2	0,565	6,5	0,0	3,6	0,114	6,5	0,0	3,6	0,114
Molėtų r.	2,6	5,6	3,6	0,582	5,3	0,0	3,6	0,322	2,6	0,0	1,8	0,487
Pagėgių ir Tauragės r.	2,6	0,0	1,1	0,264	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Pakruojo r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Palangos m.	4,8	2,4	3,2	0,624	4,8	0,0	1,6	0,159	4,8	0,0	1,6	0,159
Panevėžio m.	8,3	2,6	5,7	0,250	4,3	2,6	3,5	0,670	4,3	2,6	2,3	0,894
Panevėžio r.	0,0	6,7	3,5	0,172	0,0	3,3	1,8	0,348	0,0	6,7	3,6	0,180
Pasvalio r.	7,3	2,5	4,9	0,317	7,3	0,0	3,7	0,081	2,4	2,5	2,5	0,986
Plungės r. ir Rietavo	2,1	4,1	3,1	0,582	0,0	0,0	0,0	-	0,0	6,1	3,1	0,085
Radviškio r.	2,4	3,8	3,0	0,742	0,0	3,8	1,5	0,206	2,4	3,8	3,0	0,742
Raseinių r.	3,3	6,3	4,8	0,593	3,3	0,0	1,6	0,298	3,3	3,1	3,2	0,963
Rokiškio r.	0,0	5,1	2,7	0,168	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Skuodo r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Šalčininkų r.	9,5	0,0	5,1	0,057	7,3	0,0	3,9	0,098	7,3	0,0	2,6	0,179
Šiaulių m.	1,4	1,4	1,4	0,968	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Šiaulių r.	3,0	2,9	3,0	0,983	0,0	0,0	0,0	-	3,0	0,0	1,5	0,306
Šilalės r.	6,1	0,0	3,5	0,220	3,0	0,0	1,8	0,390	2,9	0,0	1,8	0,390
Šilutės r.	6,9	2,4	4,2	0,353	6,9	0,0	2,8	0,084	3,4	0,0	2,8	0,084
Širvintų r.	4,0	0,0	1,8	0,254	4,0	3,1	3,5	0,859	4,2	0,0	1,8	0,244
Švenčionių r.	0,0	4,5	1,8	0,216	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Telšių r.	6,8	3,0	5,2	0,459	2,3	3,0	2,6	0,836	2,3	3,0	1,3	0,251
Trakų r.	2,4	2,7	2,5	0,928	2,4	0,0	1,3	0,345	2,4	0,0	1,3	0,345
Ukmergės r.	0,0	5,4	3,2	0,237	0,0	2,7	1,6	0,407	0,0	0,0	0,0	-
Utenos r.	2,0	0,0	1,2	0,414	2,0	0,0	1,2	0,409	2,0	0,0	2,4	0,240
Varėnos r.	4,2	10,3	7,5	0,397	4,2	6,9	5,7	0,669	4,2	7,1	5,8	0,646
Vilkaviškio r.	5,9	4,3	5,3	0,799	6,1	0,0	3,6	0,229	6,1	0,0	3,6	0,229
Vilniaus m.	0,5	0,9	0,7	0,571	0,0	0,5	0,2	0,320	0,0	0,5	0,5	0,992
Vilniaus r.	2,8	1,5	2,2	0,612	1,4	1,6	1,5	0,941	2,8	3,2	3,0	0,903
Visagino	5,6	0,0	1,8	0,148	5,6	0,0	1,8	0,148	5,9	0,0	1,9	0,136
Zarasų r.	13,8	9,7	11,7	0,620	6,9	3,2	5,0	0,514	6,9	6,5	6,7	0,945
Didžiausias procentas	13,8	13,6	11,7	-	14,1	6,9	7,8	-	12,9	7,1	6,7	-
Mažiausias procentas	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

LSD ar kokių nors kitų haliucinogenų vartojusių moksleivių didžiausias procentas nustatytas Varėnos (9,6 %), Zarasų (8,3 %) ir Kretingos (8,2 %) rajonuose. Visiškai jų nevartoję teigia Akmenės, Joniškio, Kėdainių, Lazdijų, Pakruojo, Švenčionių rajonų, Marijampolės, Šiaulių m., Elektrėnų ir Kalvarijos savivaldybių moksleiviai (21 lentelė).

Haliucinogeninių (*magiškujų*) grybų (angl. *Magic mushrooms*) daugiausiai teigia vartoję Varėnos rajono moksleiviai – 9,6 %, taip pat 7,8 % Biržų rajono, 6,7 % Zarasų rajono, 6,6 % Klaipėdos rajono savivaldybių moksleivių. Kaip ir kitos narkotinės medžiagos, taip ir haliucinogeniniai grybai yra populiariesni tarp vaikinų (21 lentelė).

GBL / GHB (*gomkės, oksiko, butirato, liquid ekstazio*) yra vartoję 6,7 % Zarasų rajono, 5,5 % Kretingos rajono, 5,1 % Kazlų Rūdos ir Šakių savivaldybių moksleivių. Vartojusių vaikinų skaičius dauguma atvejų viršija merginų skaičių (21 lentelė).

Švirkščiamųjų intraveninių narkotikų bent kartą gyvenime teigia vartoję 6,6 % Klaipėdos rajono, 5,5 % Kretingos rajono, 5,1 % Kazlų Rūdos ir Šakių rajono savivaldybių moksleivių. Dvidešimtyje savivaldybių vartojusiųjų švirkščiamuosius intraveninius narkotikus nėra visiškai (22 lentelė).

Heroino daugiausiai vartojusiųjų yra Varėnos rajone (7,5 %), Kazlų Rūdoje ir Šakiuose (6,8 %) bei Zarasų (6,7 %) rajone. Daugumoje savivaldybių dažniau heroiną vartoja vaikinai (22 lentelė).

21 lentelė. GBL / GHB, LSD ar kitų haliucinogenų, haliucinogeninių grybų vartojimas bent kartą gyvenime

Savivaldybė	LSD ar kokių nors kitų haliucinogenų vartojimas bent kartą gyvenime				Haliucinogeninių grybų vartojimas bent kartą gyvenime				GBL / GHB vartojimas bent kartą gyvenime			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Alytaus m.	2,9	4,4	3,8	0,711	5,7	0,0	2,5	0,104	2,9	0,0	1,3	0,254
Alytaus r.	2,8	0,0	1,9	0,501	2,8	0,0	1,9	0,501	0,0	0,0	0,0	-
Anykščių r.	4,0	0,0	1,8	0,269	4,0	3,3	3,6	0,895	0,0	0,0	0,0	-
Birštono ir Prienų r.	2,8	2,9	2,9	0,967	8,3	2,9	5,7	0,331	5,6	2,9	4,3	0,589
Biržų r.	6,7	0,0	3,9	0,227	13,3	0,0	7,8	0,081	6,7	0,0	3,9	0,227
Druskininkų	0,0	2,9	1,7	0,387	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Elektrėnų	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Ignalinos r.	3,6	3,2	3,4	0,942	3,6	0,0	1,7	0,289	3,6	0,0	1,7	0,289
Jonavos r.	6,3	4,3	5,1	0,691	6,3	2,1	3,8	0,347	6,3	0,0	2,5	0,083
Joniškio r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Jurbarko r.	3,2	0,0	1,6	0,321	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kaišiadorių r.	3,7	0,0	1,6	0,251	3,7	0,0	1,6	0,251	7,4	0,0	3,2	0,102
Kalvarijos	0,0	0,0	0,0	-	4,0	0,0	1,9	0,285	0,0	0,0	0,0	-
Kauno m.	1,0	1,6	1,3	0,627	1,5	2,6	2,1	0,448	1,0	0,0	0,5	0,163
Kauno r.	6,4	0,0	3,2	0,078	8,5	0,0	4,3	0,041	4,3	0,0	2,1	0,153
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	9,4	0,0	5,1	0,022	9,4	1,9	6,0	0,089	9,4	0,0	5,1	0,022
Kėdainių r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kelmės r.	6,9	3,4	5,2	0,553	6,9	0,0	3,5	0,157	6,9	0,0	3,5	0,157
Klaipėdos m. ir Neringos	2,4	3,3	2,8	0,700	1,6	2,2	1,9	0,762	0,0	0,0	0,0	-
Klaipėdos r.	12,0	0,0	4,9	0,033	16,0	0,0	6,6	0,013	12,0	0,0	4,9	0,033
Kretingos r.	16,1	2,4	8,2	0,035	12,9	0,0	5,5	0,017	12,9	0,0	5,5	0,017
Kupiškio r.	0,0	9,1	3,8	0,092	3,3	4,5	3,8	0,822	0,0	0,0	0,0	-
Lazdijų r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Marijampolės	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Mažeikių r.	8,7	0,0	4,8	0,066	6,5	2,7	4,8	0,419	6,5	0,0	3,6	0,114
Molėtų r.	2,6	0,0	1,8	0,487	2,6	0,0	1,8	0,487	2,6	0,0	1,8	0,487
Pagėgių ir Tauragės r.	5,4	4,2	4,7	0,789	2,7	0,0	1,2	0,252	0,0	0,0	0,0	-
Pakruojo r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Palangos m.	4,8	2,4	3,2	0,624	9,5	0,0	3,2	0,045	4,8	0,0	1,6	0,159
Panevėžio m.	6,3	2,6	4,6	0,414	6,4	0,0	3,5	0,108	4,3	0,0	2,3	0,192
Panevėžio r.	0,0	3,3	1,8	0,339	0,0	3,3	1,8	0,348	0,0	3,3	1,8	0,348
Pasvalio r.	2,4	0,0	1,2	0,320	2,4	0,0	1,2	0,320	2,4	0,0	1,2	0,320
Plungės r. ir Rietavo	2,1	2,0	2,1	0,976	2,1	2,0	2,1	0,976	0,0	0,0	0,0	-
Radviškio r.	4,9	3,8	4,5	0,842	4,9	3,8	4,5	0,842	2,4	0,0	1,5	0,422
Raseinių r.	6,7	3,1	4,8	0,516	10,0	3,1	6,5	0,271	3,3	3,1	3,2	0,963
Rokiškio r.	5,6	0,0	2,7	0,136	2,9	0,0	1,4	0,288	0,0	0,0	0,0	-
Skuodo r.	3,4	0,0	1,8	0,339	3,4	0,0	1,8	0,339	0,0	0,0	0,0	-
Šalčininkų r.	14,0	0,0	7,6	0,020	4,8	0,0	2,6	0,185	7,3	0,0	3,9	0,098
Šiaulių m.	0,0	0,0	0,0	-	1,4	0,0	0,7	0,322	0,0	0,0	0,0	-
Šiaulių r.	2,9	0,0	1,5	0,314	2,9	0,0	1,5	0,314	3,0	0,0	1,5	0,306
Šilalės r.	2,9	0,0	1,7	0,397	2,9	4,2	3,4	0,801	2,9	0,0	1,7	0,397
Šilutės r.	3,4	0,0	1,4	0,226	3,4	0,0	1,4	0,226	3,4	0,0	1,4	0,226
Širvintų r.	4,2	3,1	3,6	0,835	4,2	0,0	1,8	0,244	4,2	3,1	3,6	0,835
Švenčionių r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Telšių r.	4,7	6,1	5,3	0,785	4,7	3,0	3,9	0,719	2,3	3,0	2,6	0,849
Trakų r.	2,4	5,4	3,8	0,483	2,4	0,0	1,3	0,345	2,4	0,0	1,3	0,345
Ukmergės r.	0,0	2,7	1,6	0,407	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Utenos r.	4,1	3,0	3,7	0,804	2,0	0,0	1,2	0,409	2,0	0,0	1,2	0,409
Varėnos r.	8,3	10,7	9,6	0,772	8,3	10,7	9,6	0,772	4,2	3,6	3,8	0,911
Vilkaviškio r.	5,9	0,0	3,5	0,236	6,1	0,0	3,6	0,229	6,1	0,0	3,6	0,229
Vilniaus m.	3,3	3,7	3,5	0,814	0,5	1,9	1,2	0,182	0,0	0,9	0,5	0,159
Vilniaus r.	2,8	1,6	2,2	0,622	4,2	1,6	3,0	0,370	2,8	1,6	2,2	0,631
Visagino	5,9	0,0	1,9	0,136	5,9	0,0	1,9	0,136	5,9	0,0	1,9	0,136
Zarasų r.	10,3	6,5	8,3	0,586	6,9	6,5	6,7	0,945	6,9	6,5	6,7	0,945
Didžiausias procentas	16,1	10,7	9,6	-	16,0	10,7	9,6	-	12,9	6,5	6,7	-
Mažiausias procentas	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

22 lentelė. Švirkščiamųjų intraveninių narkotikų ir heroino vartojimas bent kartą gyvenime

Savivaldybė	Švirkščiamųjų intraveninių narkotikų vartojimas bent kartą gyvenime				Heroino vartojimas bent kartą gyvenime			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Alytaus m.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Alytaus r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Anykščių r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Birštono ir Prienų r.	2,8	2,9	2,9	0,967	5,6	2,9	4,3	0,589
Biržų r.	6,7	0,0	3,9	0,227	10,0	0,0	5,9	0,135
Druskininkų	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Elektrėnų	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Ignalinos r.	3,6	0,0	1,7	0,289	3,6	0,0	1,7	0,289
Jonavos r.	3,1	0,0	1,3	0,223	3,1	0,0	1,3	0,218
Joniškio r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Jurbarko r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kaišiadorių r.	3,7	0,0	1,6	0,251	3,7	0,0	1,6	0,251
Kalvarijos	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kauno m.	1,0	0,5	0,8	0,581	1,5	0,0	0,8	0,088
Kauno r.	6,4	0,0	3,2	0,078	4,3	0,0	2,2	0,148
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	9,4	0,0	5,1	0,022	12,5	0,0	6,8	0,008
Kėdainių r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kelmės r.	6,9	0,0	3,5	0,157	3,4	7,1	5,3	0,532
Klaipėdos m. ir Neringos	0,0	1,1	0,5	0,245	0,8	0,0	0,5	0,392
Klaipėdos r.	12,0	2,8	6,6	0,152	12,0	0,0	4,9	0,033
Kretingos r.	12,9	0,0	5,5	0,017	12,9	0,0	5,5	0,017
Kupiškio r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Lazdijų r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Marijampolės	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Mažeikių r.	6,5	0,0	3,6	0,114	4,4	0,0	2,4	0,194
Molėtų r.	2,6	0,0	1,8	0,487	2,6	0,0	1,8	0,487
Pagėgių ir Tauragės r.	0,0	0,0	0,0	-	2,6	0,0	1,2	0,258
Pakruojo r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Palangos m.	4,8	0,0	1,6	0,159	4,8	0,0	1,6	0,159
Panevėžio m.	4,3	0,0	2,3	0,192	2,1	0,0	1,2	0,360
Panevėžio r.	0,0	3,3	1,8	0,348	0,0	0,0	0,0	-
Pasvalio r.	2,4	0,0	1,2	0,320	7,3	0,0	3,7	0,081
Plungės r. ir Rietavo	0,0	2,0	1,0	0,325	0,0	2,0	1,0	0,325
Radviliškio r.	2,4	3,8	3,0	0,742	2,4	3,8	3,0	0,742
Raseinių r.	3,3	3,1	3,2	0,963	3,3	6,3	4,8	0,593
Rokiškio r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Skuodo r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Šalčininkų r.	4,8	0,0	2,6	0,185	7,5	0,0	3,9	0,094
Šiaulių m.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Šiaulių r.	0,0	0,0	0,0	-	2,9	0,0	1,5	0,314
Šilalės r.	2,9	0,0	1,7	0,397	3,1	0,0	1,8	0,382
Šilutės r.	6,9	0,0	2,8	0,084	6,9	0,0	2,8	0,084
Širvintų r.	4,2	3,1	3,6	0,835	4,0	0,0	1,8	0,254
Švenčionių r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Telšių r.	2,3	3,0	2,6	0,849	2,3	3,0	2,6	0,836
Trakų r.	2,4	0,0	1,3	0,345	2,4	0,0	1,3	0,345
Ukmergės r.	0,0	2,7	1,6	0,407	0,0	2,7	1,6	0,407
Utenos r.	2,0	0,0	1,2	0,409	2,0	0,0	1,2	0,409
Varėnos r.	4,2	3,6	3,8	0,911	4,2	10,3	7,5	0,397
Vilkaviškio r.	6,1	0,0	3,6	0,229	6,1	0,0	3,6	0,229
Vilniaus m.	0,0	0,5	0,2	0,320	0,0	0,9	0,5	0,159
Vilniaus r.	1,4	1,6	1,5	0,932	2,8	1,6	2,2	0,631
Visagino	5,9	0,0	1,9	0,136	0,0	0,0	0,0	-
Zarasų r.	3,4	3,2	3,3	0,962	6,9	6,5	6,7	0,945
Didžiausias procentas	12,9	3,8	6,6	-	12,9	10,3	7,5	-
Mažiausias procentas	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

Naujų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimas

Moksleiviams buvo pateiktas klausimas apie naujas psichoaktyvias medžiagas, pvz., sintetinius katinonus ir sintetinius kanabinoidus, kurių poveikis panašus į kitų narkotikų (pvz., kanapių ar ekstazio). Buvo klausiama: „Kiek kartų esi vartojęs (-usi) (jeigu vartojai) šių naujų psichoaktyviųjų medžiagų?“. Bent kartą gyvenime šių medžiagų teigia vartoję 3,7 % visų tiriamųjų. Palyginus duomenis savivaldybėse, daugiausiai vartojusiųjų šias medžiagas yra Plungės rajono ir Rietavo savivaldybėse – 10,4 %. Nedaug skiriasi Zarasų rajono (10,0 %), Telšių rajono (9,1 %) bei Panevėžio miesto (9,0 %) savivaldybių duomenys. Nemažos dalies savivaldybių moksleiviai šių medžiagų nurodė nevartoję visai (Kalvarijos, Lazdijų raj., Palangos m., Vilkaviškio raj., Visagino) arba vartojusiųjų procentas buvo labai mažas – vos 1–2 % (žr. 46 pav.).

Respondentams buvo pateikta ir daugiau klausimų apie konkrečias naujas psichoaktyvias medžiagas (sintetinius kanabinoidus, sintetinius katinonus, sintetinius opioidus).

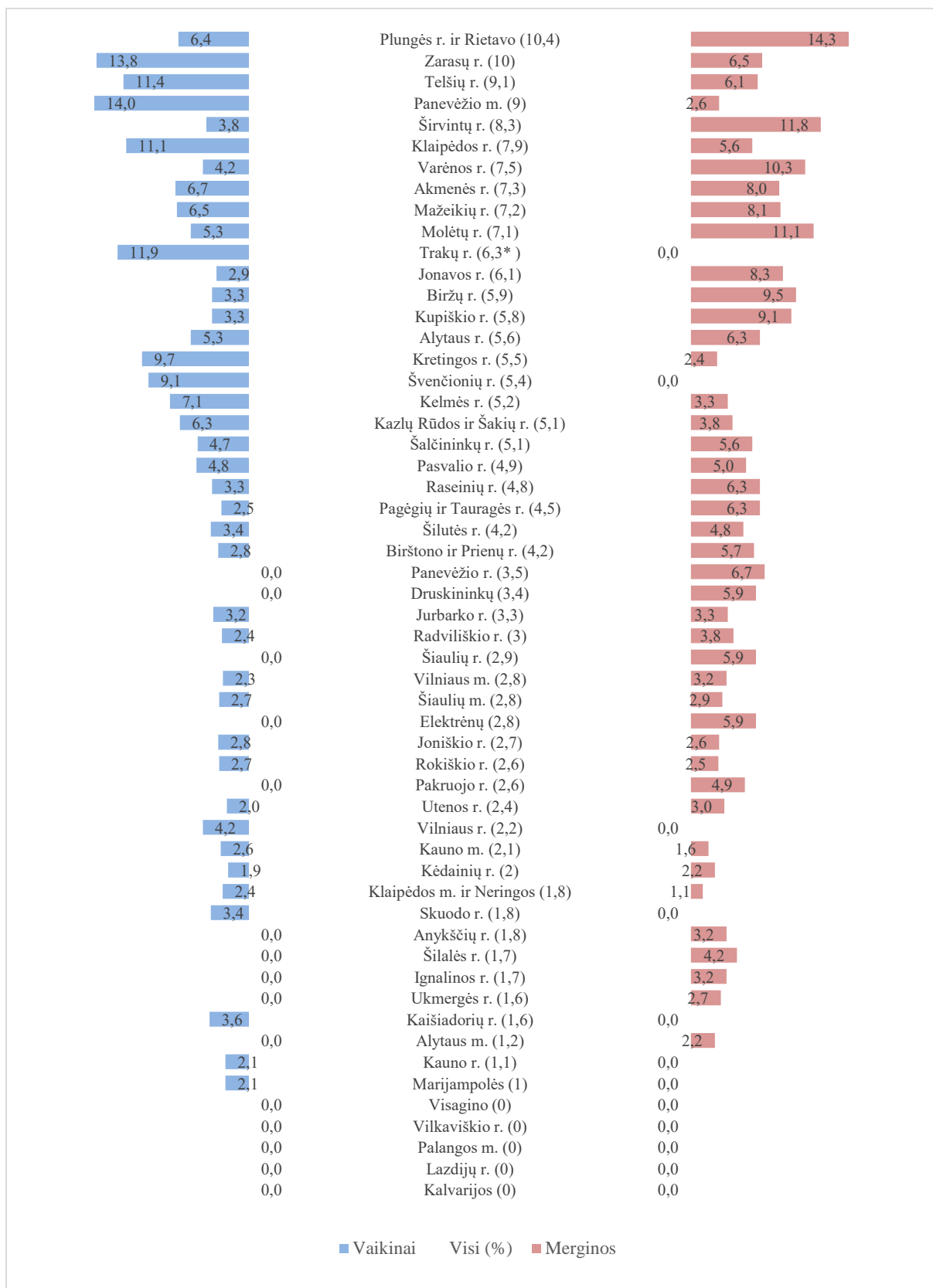
Sintetinių kanabinoidų (*spaiso, chimkės, purkštos žolės*) per savo gyvenimą daugiausiai teigia vartoję Klaipėdos rajono (11,5 %), Zarasų (10 %), Kelmės (8,9 %) bei Mažeikių (8,4 %) savivaldybių moksleiviai. Šilalės, Pakruojo, Lazdijų ir Joniškio rajonų, taip pat Kalvarijos bei Alytaus miesto savivaldybių moksleiviai teigia šių medžiagų nevartoję (23 lentelė).

Daugelyje savivaldybių šias medžiagas dažniau vartoja vaikinai. Statistiškai reikšmingi skirtumai lyties atžvilgiu nustatyti Kelmės, Kretingos, Šalčininkų, Kazlų Rūdos ir Šakių bei Šilutės rajonų savivaldybėse.

Sintetinių katinonų (*mefedrono, vonios druskų, markučių, flakos, mexo*) per savo gyvenimą vartojusiųjų procentas varijuoja nuo 0 % iki 6,7 %. Daugiausiai vartojusiųjų (5 % arba daugiau) nustatyta Zarasų, Klaipėdos, Varėnos, Kretingos, Kelmės ir Šalčininkų rajonuose. Sintetinių katinonų vartojimo paplitimas statistiškai reikšmingai didesnis tarp vaikinių nei merginų Kretingos rajone bei Kazlų Rūdos ir Šakių savivaldybėse (23 lentelė).

Sintetinių opioidų (fentanilio, metadono, tramadolio) per savo gyvenimą yra vartoję 8,3 % Zarasų, 7,1 % Kelmės, 6,6 % Klaipėdos, 5,5 % Kretingos rajonų moksleivių. Nemažos dalies savivaldybių moksleiviai šių medžiagų nėra vartoję visiškai (23 lentelė).

Lygindami lyties atžvilgiu pastebime, kad šias medžiagas dažniau vartoja vaikinai. Statistiškai reikšmingai didesnis vaikinių skaičius nustatytas Kelmės, Kretingos, Kazlų Rūdos ir Šakių savivaldybėse.

46 pav. Naujų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas bent kartą gyvenime

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

23 lentelė. Sintetinių kanabinoidų, sintetinių katinonų, sintetinių opioidų vartojimas bent kartą gyvenime

Savivaldybė	Sintetinių kanabinoidų vartojimas bent kartą gyvenime				Sintetinių katinonų vartojimas bent kartą gyvenime				Sintetinių opioidų vartojimas bent kartą gyvenime			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	0,0	4,0	1,8	0,269	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Alytaus m.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Alytaus r.	2,6	6,3	3,7	0,520	0,0	6,3	1,9	0,120	0,0	0,0	0,0	-
Ankščių r.	4,0	0,0	1,8	0,269	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Birštono ir Prienu r.	2,8	0,0	1,4	0,328	5,6	0,0	2,9	0,163	8,3	0,0	4,3	0,085
Biržų r.	10,0	4,8	7,8	0,493	3,3	0,0	2,0	0,398	3,3	0,0	2,0	0,398
Druskininkų	0,0	5,9	3,4	0,217	0,0	2,9	1,7	0,387	0,0	0,0	0,0	-
Elektrėnų	0,0	5,9	2,8	0,129	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Ignalinos r.	3,6	0,0	1,7	0,289	3,6	0,0	1,7	0,289	3,6	0,0	1,7	0,289
Jonavos r.	9,7	4,2	6,3	0,326	6,3	2,1	3,8	0,337	6,3	2,1	3,8	0,337
Joniškio r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Jurbarko r.	3,1	3,3	3,2	0,963	0,0	0,0	0,0	-	6,3	0,0	3,2	0,164
Kaišiadorių r.	7,1	0,0	3,2	0,108	7,1	0,0	3,2	0,108	7,1	0,0	3,2	0,108
Kalvarijos	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kauno m.	5,1	1,6	3,4	0,059	1,0	0,0	0,5	0,165	1,5	1,1	1,3	0,687
Kauno r.	6,4	0,0	3,2	0,078	4,3	0,0	2,1	0,153	4,3	0,0	2,1	0,153
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	9,4	0,0	5,1	0,022	9,4	0,0	5,1	0,022	7,8	0,0	4,3	0,039
Kėdainių r.	5,9	0,0	3,1	0,095	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Kelmės r.	17,2	0,0	8,9	0,024	10,3	0,0	5,4	0,086	13,8	0,0	7,1	0,045
Klaipėdos m. ir Neringos	2,4	4,3	3,2	0,416	0,8	0,0	0,5	0,392	1,6	1,1	1,4	0,754
Klaipėdos r.	24,0	2,8	11,5	0,011	12,0	2,8	6,6	0,152	12,0	2,8	6,6	0,152
Kretingos r.	16,1	0,0	6,8	0,007	12,9	0,0	5,5	0,017	12,9	0,0	5,5	0,017
Kupiškio r.	3,3	13,6	7,7	0,168	0,0	9,1	3,8	0,092	0,0	4,5	1,9	0,238
Lazdijų r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Marijampolės	2,2	0,0	1,0	0,290	0,0	0,0	0,0	-	2,2	0,0	1,0	0,290
Mažeikių r.	13,0	2,7	8,4	0,092	6,5	0,0	3,6	0,114	6,5	2,7	4,8	0,419
Molėtų r.	5,3	0,0	3,6	0,322	2,6	0,0	1,8	0,487	2,6	0,0	1,8	0,487
Pagėgių ir Tauragės r.	2,6	0,0	1,2	0,258	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Pakruojo r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Palangos m.	4,8	2,5	3,3	0,637	4,8	0,0	1,6	0,164	4,8	0,0	1,6	0,164
Panevėžio m.	10,4	5,1	8,0	0,367	6,3	0,0	3,4	0,112	4,2	0,0	2,3	0,197
Panevėžio r.	0,0	6,7	3,6	0,180	0,0	0,0	0,0	-	0,0	3,3	1,8	0,348
Pasvalio r.	2,4	2,5	2,5	0,986	2,4	0,0	1,2	0,320	2,4	0,0	1,2	0,320
Plungės r. ir Rietavo	10,6	4,1	7,3	0,217	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Radvilišio r.	4,9	3,8	4,5	0,842	2,4	3,8	3,0	0,742	2,4	3,8	3,0	0,742
Raseinių r.	10,0	3,1	6,5	0,271	3,3	3,1	3,2	0,963	3,3	0,0	1,6	0,298
Rokiškio r.	2,8	2,6	2,7	0,954	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Skuodo r.	6,9	0,0	3,6	0,173	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Šalčininkų r.	11,6	0,0	6,3	0,035	9,5	0,0	5,1	0,057	7,1	0,0	3,8	0,102
Šiaulių m.	1,4	1,4	1,4	0,968	0,0	0,0	0,0	-	1,4	1,4	1,4	0,968
Šiaulių r.	2,9	2,9	2,9	1,000	2,9	0,0	1,5	0,314	2,9	2,9	2,9	1,000
Šilalės r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Šilutės r.	10,3	0,0	4,2	0,033	6,9	0,0	2,8	0,084	6,9	0,0	2,8	0,084
Širvintų r.	8,0	3,0	5,2	0,397	4,0	0,0	1,7	0,246	4,0	0,0	1,7	0,246
Švenčionių r.	6,1	0,0	3,6	0,229	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Telšių r.	9,1	6,1	7,8	0,623	0,0	3,0	1,3	0,245	4,5	3,0	3,9	0,734
Trakų r.	7,1	5,4	6,3	0,752	2,4	0,0	1,3	0,345	2,4	0,0	1,3	0,345
Ukmergės r.	0,0	2,7	1,6	0,407	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Utenos r.	6,1	0,0	3,7	0,148	2,0	0,0	1,2	0,409	2,0	0,0	1,2	0,409
Varėnos r.	4,3	10,7	7,8	0,400	4,3	7,1	5,9	0,673	4,3	3,6	3,9	0,887
Vilkaviškio r.	9,1	0,0	5,4	0,137	6,1	0,0	3,6	0,229	6,1	0,0	3,6	0,229
Vilniaus m.	3,3	4,2	3,7	0,637	0,5	0,5	0,5	0,989	0,0	0,0	0,0	-
Vilniaus r.	1,4	1,5	1,5	0,942	2,8	3,1	2,9	0,917	4,2	1,6	2,9	0,370
Visagino	5,6	0,0	1,8	0,148	5,6	0,0	1,8	0,148	5,6	0,0	1,8	0,148
Zarasų r.	13,8	6,5	10,0	0,344	10,3	3,2	6,7	0,269	10,3	6,5	8,3	0,586
Didžiausias procentas	24,0	13,6	11,5	-	12,9	9,1	6,7	-	13,8	6,5	8,3	-
Mažiausias procentas	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

Alkoholio kartu su tabletėmis (vaistais) vartojimas

Alkoholio kartu su tabletėmis (vaistais) siekiant apsvaigti vartojusių bent kartą gyvenime tiriamųjų procentas siekia 4,1 % (merginų – 4,7 %, vaikinių – 3,5 %).

24 lentelė. Alkoholio kartu su tabletėmis (vaistais) vartojimas siekiant apsvaigti bent kartą gyvenime

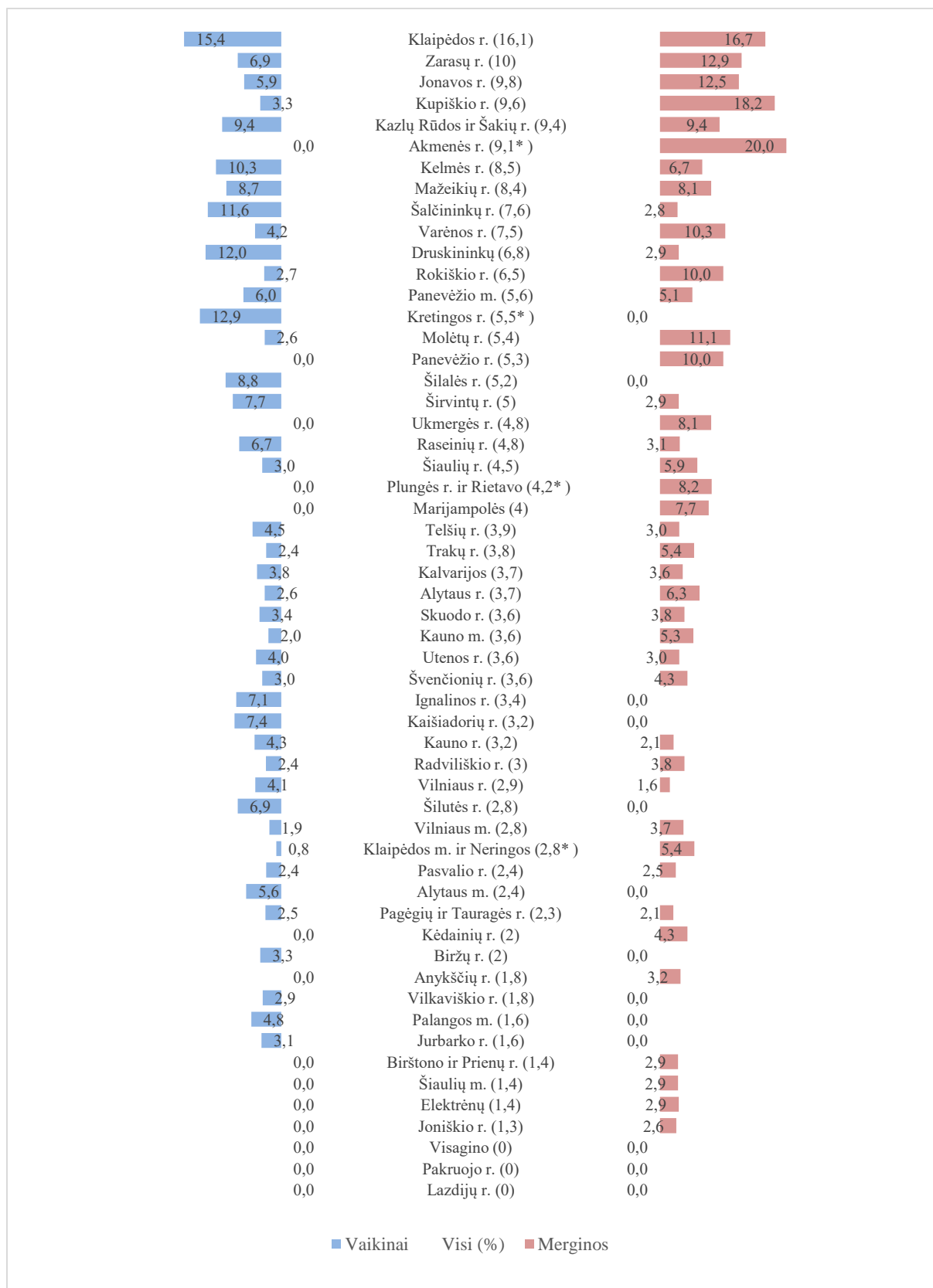
Kintamasis	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Alkoholio kartu su tabletėmis (vaistais) vartojimas siekiant apsvaigti bent kartą gyvenime	3,5	4,7	4,1

47 paveiksle ir 25 lentelėje pateikti savivaldybių duomenys. Daugiausiai moksleivių, bent kartą gyvenime vartojusių alkoholio kartu su tabletėmis siekiant apsvaigti, yra Klaipėdos rajone (16,1 %), o Lazdijų ir Pakruojo rajonuose bei Visagine to nėra daręs nė vienas moksleivis. Merginos dažniau nei vaikinai vartojo alkoholį kartu su tabletėmis Akmenės rajone, Plungės rajone ir Rietave, Klaipėdos mieste ir Neringoje, o Kretingos rajone šį atsakymą rinkosi statistiškai reikšmingai didesnis vaikinių skaičius.

25 lentelė. Alkoholio kartu su tabletėmis (vaistais) vartojimas siekiant apsvaigti bent kartą gyvenime

Savivaldybė	Alkoholio su tabletėmis (vaistais) vartojimas siekiant apsvaigti bent kartą gyvenime				Savivaldybė	Alkoholio su tabletėmis (vaistais) vartojimas siekiant apsvaigti bent kartą gyvenime			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p		Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	0,0	20,0	9,1	0,010	Pakruojo r.	0,0	0,0	0,0	-
Alytaus m.	5,6	0,0	2,4	0,106	Palangos m.	4,8	0,0	1,6	0,159
Alytaus r.	2,6	6,3	3,7	0,520	Panevėžio m.	6,0	5,1	5,6	0,859
Anykščių r.	0,0	3,2	1,8	0,365	Panevėžio r.	0,0	10,0	5,3	0,091
Birštono ir Prienų r.	0,0	2,9	1,4	0,307	Pasvalio r.	2,4	2,5	2,4	0,972
Biržų r.	3,3	0,0	2,0	0,398	Plungės r. ir Rietavo	0,0	8,2	4,2	0,045
Druskininkų	12,0	2,9	6,8	0,171	Radviškio r.	2,4	3,8	3,0	0,742
Elektrėnų	0,0	2,9	1,4	0,287	Raseinių r.	6,7	3,1	4,8	0,516
Ignalinos r.	7,1	0,0	3,4	0,130	Rokiškio r.	2,7	10,0	6,5	0,194
Jonavos r.	5,9	12,5	9,8	0,320	Skuodo r.	3,4	3,8	3,6	0,937
Joniškio r.	0,0	2,6	1,3	0,333	Šalčininkų r.	11,6	2,8	7,6	0,139
Jurbarko r.	3,1	0,0	1,6	0,329	Šiaulių m.	0,0	2,9	1,4	0,143
Kaišiadorių r.	7,4	0,0	3,2	0,102	Šiaulių r.	3,0	5,9	4,5	0,573
Kalvarijos	3,8	3,6	3,7	0,957	Šilalės r.	8,8	0,0	5,2	0,135
Kauno m.	2,0	5,3	3,6	0,089	Šilutės r.	6,9	0,0	2,8	0,084
Kauno r.	4,3	2,1	3,2	0,557	Širvintų r.	7,7	2,9	5,0	0,403
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	9,4	9,4	9,4	0,991	Švenčionių r.	3,0	4,3	3,6	0,794
Kėdainių r.	0,0	4,3	2,0	0,125	Telšių r.	4,5	3,0	3,9	0,734
Kelmės r.	10,3	6,7	8,5	0,612	Trakų r.	2,4	5,4	3,8	0,483
Klaipėdos m. ir Neringos	0,8	5,4	2,8	0,039	Ukmergės r.	0,0	8,1	4,8	0,144
Klaipėdos r.	15,4	16,7	16,1	0,892	Utenos r.	4,0	3,0	3,6	0,817
Kretingos r.	12,9	0,0	5,5	0,017	Varėnos r.	4,2	10,3	7,5	0,397
Kupiškio r.	3,3	18,2	9,6	0,073	Vilkaviškio r.	2,9	0,0	1,8	0,407
Lazdijų r.	0,0	0,0	0,0	-	Vilniaus m.	1,9	3,7	2,8	0,258
Marijampolės	0,0	7,7	4,0	0,052	Vilniaus r.	4,1	1,6	2,9	0,377
Mažeikių r.	8,7	8,1	8,4	0,924	Visagino	0,0	0,0	0,0	-
Molėtų r.	2,6	11,1	5,4	0,188	Zarasų r.	6,9	12,9	10,0	0,438
Pagėgių ir Tauragės r.	2,5	2,1	2,3	0,896	Didžiausias procentas	15,4	20,0	16,1	-
					Mažiausias procentas	0,0	0,0	0,0	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

47 pav. Alkoholio kartu su tabletėmis (vaistais) vartojimas siekiant apsvaigti bent kartą gyvenime

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Raminamųjų ar migdomųjų vaistų vartojimo gydytojui nepaskyrus paplitimas

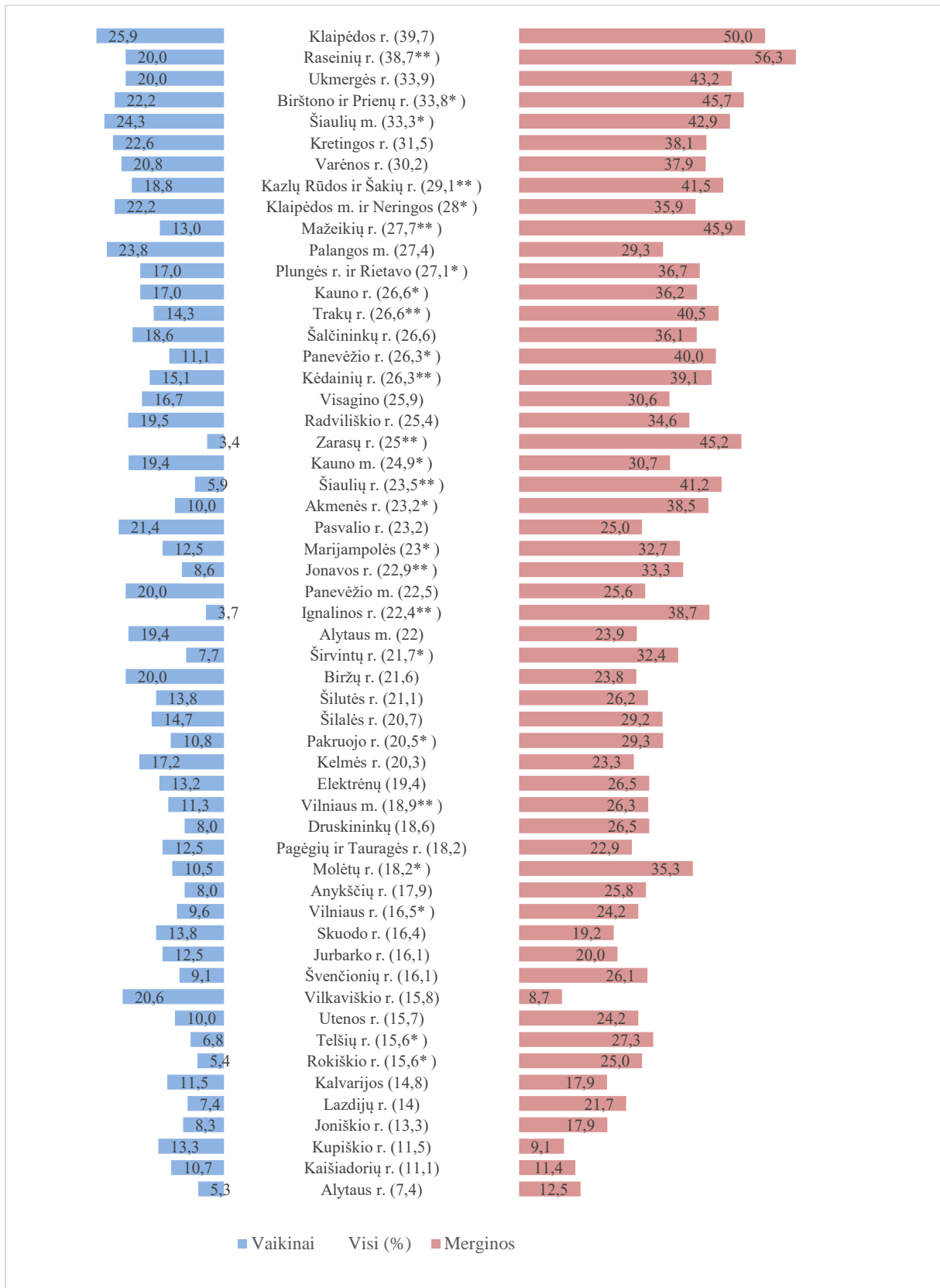
22,8 % tyrime dalyvavusių Lietuvos moksleivių bent kartą gyvenime yra vartoję raminamųjų ar migdomųjų vaistų gydytojui nepaskyrus. Kad bent kartą gyvenime tai darė, nurodė 31,1 % merginų ir 14,8 % vaikinių (perpus mažiau negu merginų).

26 lentelėje ir 48 paveiksle pateiktas raminamųjų ar migdomųjų vaistų vartojimo gydytojui nepaskyrus atsakymų pasiskirstymas savivaldybių lygmeniu. Šiuos vaistus vartoję bent kartą gyvenime prisipažįsta 39,7 % Klaipėdos rajono, 38,7 % Raseinių rajono, 33,9 % Ukmergės rajono ir 33,8 % Birštono ir Prienų rajono respondentų. Tarp Alytaus rajono tiriamųjų raminamųjų ar migdomųjų vaistų vartojimas nepaskyrus gydytojui mažiausiai populiarus – 7,4 %. Beveik pusėje savivaldybių vaikinių ir merginų atsakymai statistiškai reikšmingai skiriasi – visais atvejais, tai, kad vartoja raminamuosius ar migdomuosius vaistus gydytojui nepaskyrus, nurodė didesnis procentas merginų.

26 lentelė. Raminamųjų ar migdomųjų vaistų vartojimas gydytojui nepaskyrus bent kartą gyvenime

Savivaldybė	Raminamųjų ar migdomųjų vaistų vartojimas gydytojui nepaskyrus bent kartą gyvenime				Savivaldybė	Raminamųjų ar migdomųjų vaistų vartojimas gydytojui nepaskyrus bent kartą gyvenime			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p		Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	10,0	38,5	23,2	0,012	Pakruojo r.	10,8	29,3	20,5	0,044
Alytaus m.	19,4	23,9	22,0	0,628	Palangos m.	23,8	29,3	27,4	0,648
Alytaus r.	5,3	12,5	7,4	0,354	Panevėžio m.	20,0	25,6	22,5	0,527
Anykščių r.	8,0	25,8	17,9	0,084	Panevėžio r.	11,1	40,0	26,3	0,013
Birštono ir Prienų r.	22,2	45,7	33,8	0,036	Pasvalio r.	21,4	25,0	23,2	0,702
Biržų r.	20,0	23,8	21,6	0,745	Plungės r. ir Rietavo	17,0	36,7	27,1	0,030
Druskininkų	8,0	26,5	18,6	0,072	Radvilišio r.	19,5	34,6	25,4	0,166
Elektrėnų	13,2	26,5	19,4	0,154	Raseinių r.	20,0	56,3	38,7	0,003
Ignalinos r.	3,7	38,7	22,4	0,001	Rokiškio r.	5,4	25,0	15,6	0,018
Jonavos r.	8,6	33,3	22,9	0,008	Skuodo r.	13,8	19,2	16,4	0,586
Joniškio r.	8,3	17,9	13,3	0,221	Šalčininkų r.	18,6	36,1	26,6	0,079
Jurbarko r.	12,5	20,0	16,1	0,422	Šiaulių m.	24,3	42,9	33,3	0,018
Kaišiadorių r.	10,7	11,4	11,1	0,929	Šiaulių r.	5,9	41,2	23,5	0,001
Kalvarijos	11,5	17,9	14,8	0,514	Šilalės r.	14,7	29,2	20,7	0,181
Kauno m.	19,4	30,7	24,9	0,010	Šilutės r.	13,8	26,2	21,1	0,208
Kauno r.	17,0	36,2	26,6	0,036	Širvintų r.	7,7	32,4	21,7	0,022
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	18,8	41,5	29,1	0,007	Švenčionių r.	9,1	26,1	16,1	0,088
Kėdainių r.	15,1	39,1	26,3	0,007	Telšių r.	6,8	27,3	15,6	0,014
Kelmės r.	17,2	23,3	20,3	0,561	Trakų r.	14,3	40,5	26,6	0,008
Klaipėdos m. ir Neringos	22,2	35,9	28,0	0,027	Ukmergės r.	20,0	43,2	33,9	0,058
Klaipėdos r.	25,9	50,0	39,7	0,053	Utenos r.	10,0	24,2	15,7	0,081
Kretingos r.	22,6	38,1	31,5	0,158	Varėnos r.	20,8	37,9	30,2	0,177
Kupiškio r.	13,3	9,1	11,5	0,636	Vilkaviškio r.	20,6	8,7	15,8	0,227
Lazdijų r.	7,4	21,7	14,0	0,145	Vilniaus m.	11,3	26,3	18,9	0,000
Marijampolės	12,5	32,7	23,0	0,017	Vilniaus r.	9,6	24,2	16,5	0,020
Mažeikių r.	13,0	45,9	27,7	0,001	Visagino	16,7	30,6	25,9	0,272
Molėtų r.	10,5	35,3	18,2	0,028	Zarasų r.	3,4	45,2	25,0	0,000
Pagėgių ir Tauragės r.	12,5	22,9	18,2	0,207	Didžiausias procentas	25,9	56,3	39,7	-
					Mažiausias procentas	3,4	8,7	7,4	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

48 pav. Raminamųjų ar migdomųjų vaistų vartojimas gydytojui nepaskyrus bent kartą gyvenime

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

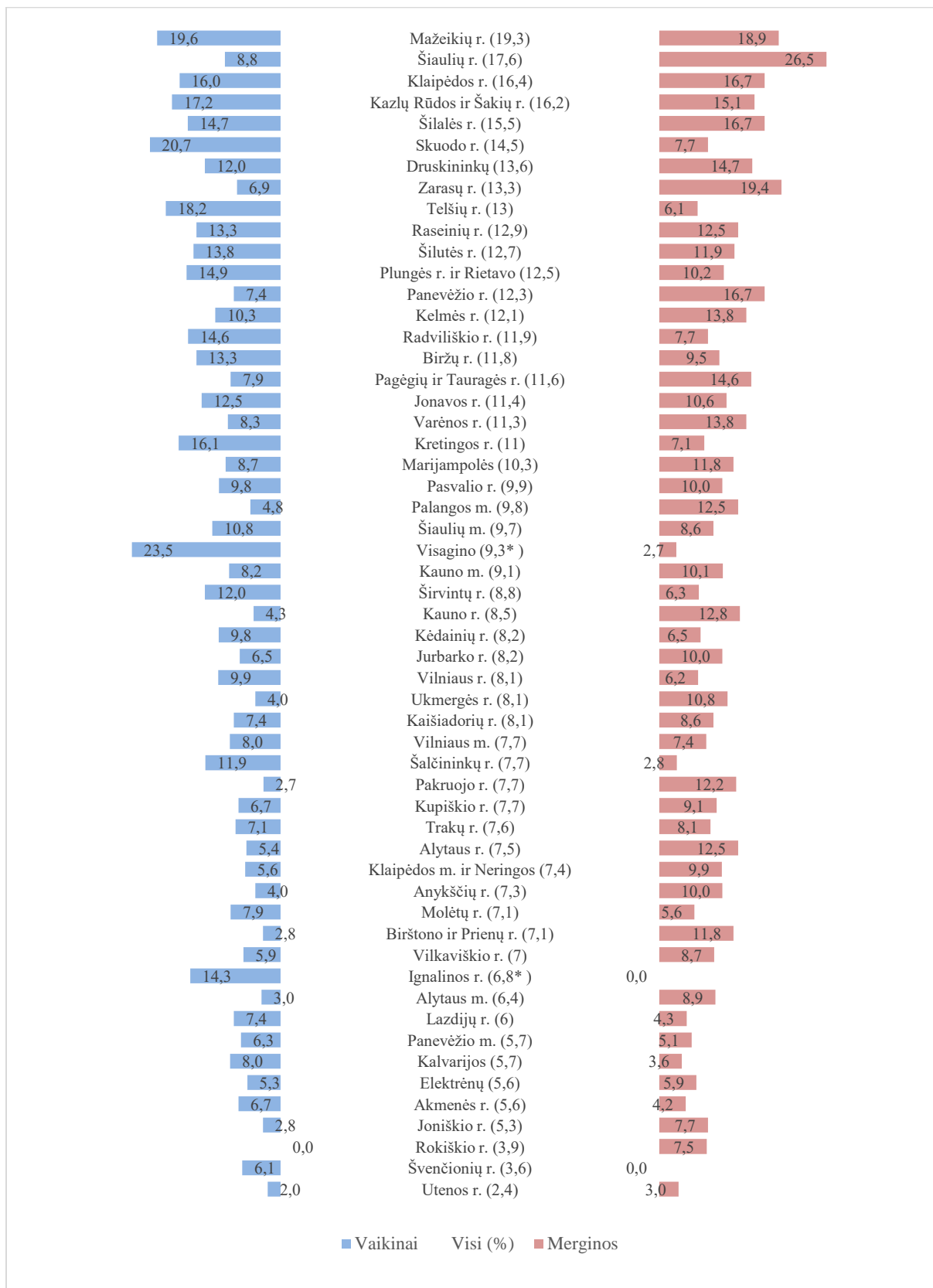

Lakiųjų medžiagų (inhaliantų) vartojimo paplitimas

Lakiųjų medžiagų (klijų, benzino, žiebtuvėlio dujų, kt.) siekdami apsvaigti bent kartą gyvenime yra bandę 9,4 % visų tiriamųjų (iš jų – 9,1 % vaikinių, 9,7 % merginų).

Didžiausias procentas vartojusiųjų bent kartą gyvenime lakiųjų medžiagų stebimas Mažeikių rajone (19,3 %), Šiaulių rajone (17,6 %), Klaipėdos rajone (16,4 %) bei Kazlų Rūdos ir Šakių rajonuose (16,2 %), o mažiausias – Utenos rajone (tik 2,4 %). Lakiųjų medžiagų vartojimo paplitimas pagal lytį statistiškai reikšmingai skyrėsi tik Visagino ir Ignalinos rajono savivaldybėse – daugiau vartojusiųjų šias medžiagas nustatyta tarp vaikinių (49 pav.).

Vartojusiųjų diazoto oksido (*juoko dujų*, N₂O) per savo gyvenimą skaičius varijuoja nuo 10 % iki 0 %. Daugiausiai juoko dujas išbandžiusiųjų yra Zarasų ir Mažeikių rajonuose. Palyginus vaikus ir merginas, tik Kazlų Rūdoje ir Šakiuose nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas (27 lentelė).

49 pav. Lakiųjų medžiagų (inhaliantu) vartojimas bent kartą gyvenime

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

27 lentelė. Diazoto oksido ir lakiųjų medžiagų (inhaliantų) vartojimas bent kartą gyvenime

Savivaldybės	Diazoto oksido vartojimas bent kartą gyvenime				Lakiųjų medžiagų (inhaliantų) vartojimas bent kartą gyvenime			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Visi, %	p
Akmenės r.	0,0	0,0	0,0	-	6,7	4,2	5,6	0,690
Alytaus m.	0,0	0,0	0,0	-	3,0	8,9	6,4	0,297
Alytaus r.	0,0	0,0	0,0	-	5,4	12,5	7,5	0,369
Anykščių r.	0,0	0,0	0,0	-	4,0	10,0	7,3	0,394
Birštono ir Prienų r.	2,8	0,0	1,4	0,328	2,8	11,8	7,1	0,145
Biržų r.	6,7	0,0	3,9	0,227	13,3	9,5	11,8	0,678
Druskininkų	0,0	2,9	1,7	0,387	12,0	14,7	13,6	0,764
Elektrėnų	0,0	0,0	0,0	-	5,3	5,9	5,6	0,909
Ignalinos r.	3,6	3,2	3,4	0,942	14,3	0,0	6,8	0,029
Jonavos r.	6,3	4,2	5,0	0,675	12,5	10,6	11,4	0,798
Joniškio r.	0,0	0,0	0,0	-	2,8	7,7	5,3	0,344
Jurbarko r.	0,0	0,0	0,0	-	6,5	10,0	8,2	0,614
Kaišiadorių r.	7,1	0,0	3,2	0,108	7,4	8,6	8,1	0,867
Kalvarijos	0,0	0,0	0,0	-	8,0	3,6	5,7	0,486
Kauno m.	2,1	1,1	1,6	0,437	8,2	10,1	9,1	0,519
Kauno r.	6,4	0,0	3,2	0,078	4,3	12,8	8,5	0,139
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	7,8	0,0	4,3	0,039	17,2	15,1	16,2	0,760
Kėdainių r.	0,0	0,0	0,0	-	9,8	6,5	8,2	0,557
Kelmės r.	6,9	0,0	3,6	0,165	10,3	13,8	12,1	0,687
Klaipėdos m. ir Neringos	0,8	1,1	0,9	0,823	5,6	9,9	7,4	0,235
Klaipėdos r.	12,0	2,8	6,6	0,152	16,0	16,7	16,4	0,945
Kretingos r.	12,9	2,4	6,8	0,079	16,1	7,1	11,0	0,224
Kupiškio r.	3,3	4,5	3,8	0,822	6,7	9,1	7,7	0,746
Lazdijų r.	0,0	0,0	0,0	-	7,4	4,3	6,0	0,650
Marijampolės	4,3	5,9	5,2	0,733	8,7	11,8	10,3	0,620
Mažeikių r.	10,9	5,4	8,4	0,373	19,6	18,9	19,3	0,941
Molėtų r.	2,6	0,0	1,8	0,487	7,9	5,6	7,1	0,751
Pagėgių ir Tauragės r.	2,6	0,0	1,2	0,258	7,9	14,6	11,6	0,337
Pakruojo r.	2,7	0,0	1,3	0,289	2,7	12,2	7,7	0,116
Palangos m.	4,8	0,0	1,6	0,164	4,8	12,5	9,8	0,335
Panevėžio m.	4,2	7,7	5,7	0,482	6,3	5,1	5,7	0,823
Panevėžio r.	0,0	0,0	0,0	-	7,4	16,7	12,3	0,288
Pasvalio r.	2,4	0,0	1,2	0,320	9,8	10,0	9,9	0,971
Plungės r. ir Rietavo	2,1	2,0	2,1	0,976	14,9	10,2	12,5	0,487
Radviliškio r.	2,4	7,7	4,5	0,311	14,6	7,7	11,9	0,393
Raseinių r.	3,3	3,1	3,2	0,963	13,3	12,5	12,9	0,922
Rokiškio r.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	7,5	3,9	0,094
Skuodo r.	3,4	0,0	1,8	0,339	20,7	7,7	14,5	0,172
Šalčininkų r.	7,1	0,0	3,8	0,102	11,9	2,8	7,7	0,132
Šiaulių m.	0,0	1,4	0,7	0,302	10,8	8,6	9,7	0,650
Šiaulių r.	0,0	2,9	1,5	0,314	8,8	26,5	17,6	0,056
Šilalės r.	6,1	0,0	3,5	0,220	14,7	16,7	15,5	0,839
Šilutės r.	6,9	2,4	4,2	0,353	13,8	11,9	12,7	0,814
Širvintų r.	4,0	0,0	1,7	0,246	12,0	6,3	8,8	0,446
Švenčionių r.	0,0	0,0	0,0	-	6,1	0,0	3,6	0,229
Telšių r.	2,3	3,0	2,6	0,836	18,2	6,1	13,0	0,117
Trakų r.	2,4	2,7	2,5	0,928	7,1	8,1	7,6	0,872
Ukmergės r.	0,0	0,0	0,0	-	4,0	10,8	8,1	0,334
Utenos r.	2,0	0,0	1,2	0,409	2,0	3,0	2,4	0,776
Varėnos r.	4,3	7,1	5,9	0,673	8,3	13,8	11,3	0,532
Vilkaviškio r.	6,1	0,0	3,6	0,229	5,9	8,7	7,0	0,683
Vilniaus m.	0,5	0,9	0,7	0,573	8,0	7,4	7,7	0,823
Vilniaus r.	4,2	1,6	2,9	0,370	9,9	6,2	8,1	0,429
Visagino	5,6	0,0	1,8	0,148	23,5	2,7	9,3	0,014
Zarasų r.	10,3	9,7	10,0	0,931	6,9	19,4	13,3	0,156
Didžiausias procentas	12,9	9,7	10,0	-	23,5	26,5	19,3	-
Mažiausias procentas	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	2,4	-

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu, kai $p < 0,05$.

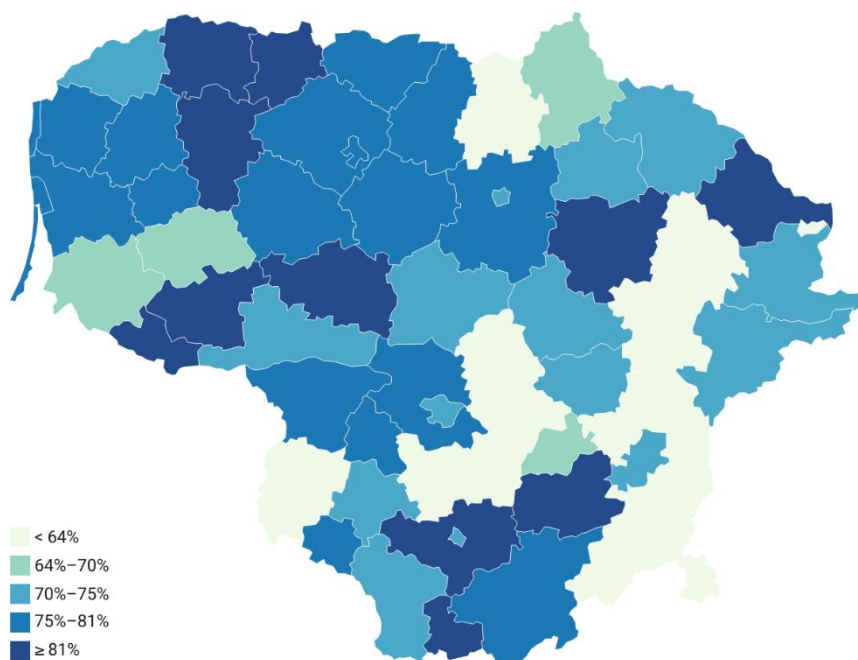
Energinių gėrimų vartojimo paplitimas

Moksleiviams buvo pateikti du klausimai, susiję su energiniais gėrimais: „Kiek kartų esi vartojęs (-usi) kokį nors energinį gėrimą (gėrimą, kurio pavadinime yra žodis „Energy“ ir pan.)?“ ir „Kiek kartų esi vartojęs (-usi) kokį nors energinį gėrimą (gėrimą, kurio pavadinime yra žodis „Energy“ ir pan.) kartu su alkoholiu?“. 28 lentelės duomenys rodo, kad energinių gėrimų yra vartoję bent kartą gyvenime 73,5 % visų tiriamųjų, 58,7 % yra vartoję bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių, o 39,3 % – bent kartą per pastarąsias 30 dienų. Energinių gėrimų kartu su alkoholiu bent kartą gyvenime yra vartoję 33,0 % moksleivių, bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių – 25,9 %, o bent kartą per pastarąsias 30 dienų – 17,5 % moksleivių.

28 lentelė. *Energinių gėrimų ir energinių gėrimų kartu su alkoholiu vartojimo paplitimas*

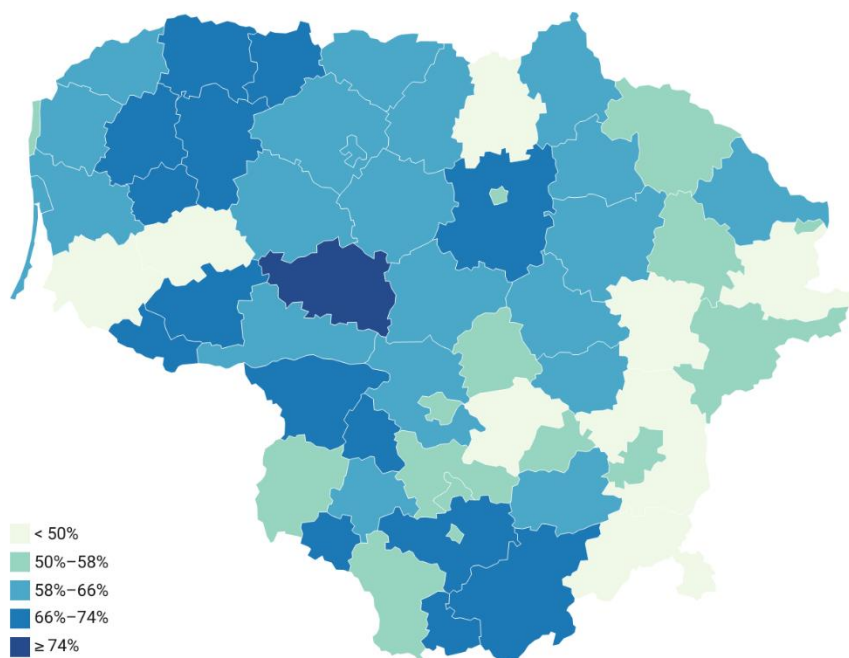
Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Energinių gėrimų vartojimas bent kartą gyvenime	71,1	76,0	73,5
Energinių gėrimų vartojimas bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių	56,2	61,3	58,7
Energinių gėrimų vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų	39,0	39,6	39,3
Energinių gėrimų vartojimas kartu su alkoholiu bent kartą gyvenime	32,8	33,2	33,0
Energinių gėrimų vartojimas kartu su alkoholiu bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių	26,4	25,3	25,9
Energinių gėrimų vartojimas kartu su alkoholiu bent kartą per pastarąsias 30 dienų	19,6	15,4	17,5

Analizuodami duomenis savivaldybių lygmeniu (50 ir 53 pav.) matome, kad vartojusiųjų energinius gėrimus bent kartą gyvenime skaičius varijuoja nuo 58 % iki 87,1 %. Didžiausias procentas stebimas Raseinių, Mažeikių, Anykščių rajonuose, Druskininkuose. Mažiausiai vartojusiųjų energinius gėrimus bent kartą gyvenime yra Vilniaus ir Kaišiadorių rajonuose. Statistiškai reikšmingai daugiau merginų energinius gėrimus yra vartojusios Kaišiadorių ir Mažeikių rajonuose. Įdomu pastebėti, kad Mažeikių rajone net 94,6 % merginų teigia vartojusios energinių gėrimų bent kartą gyvenime.

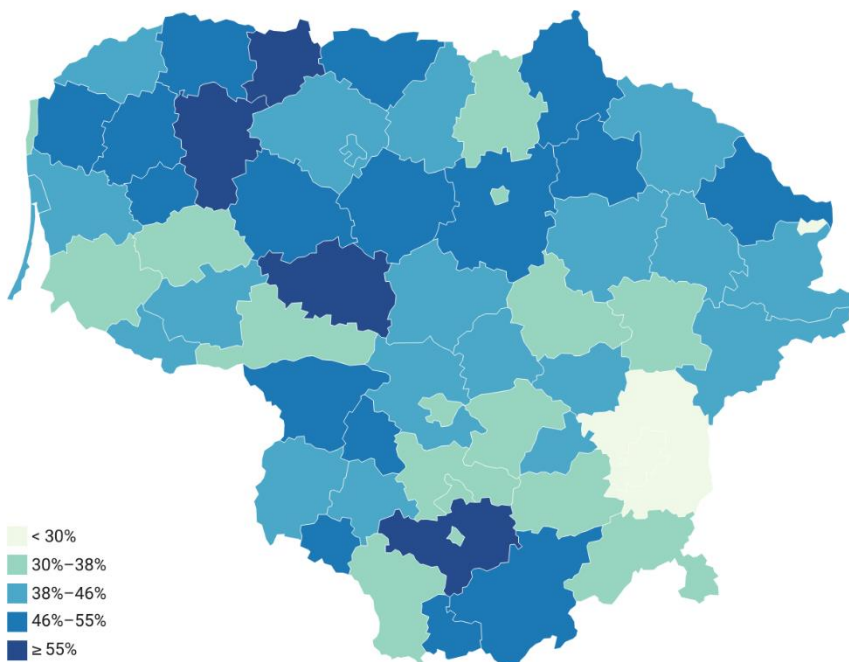

50 pav. *Energinių gėrimų vartojimas bent kartą gyvenime*

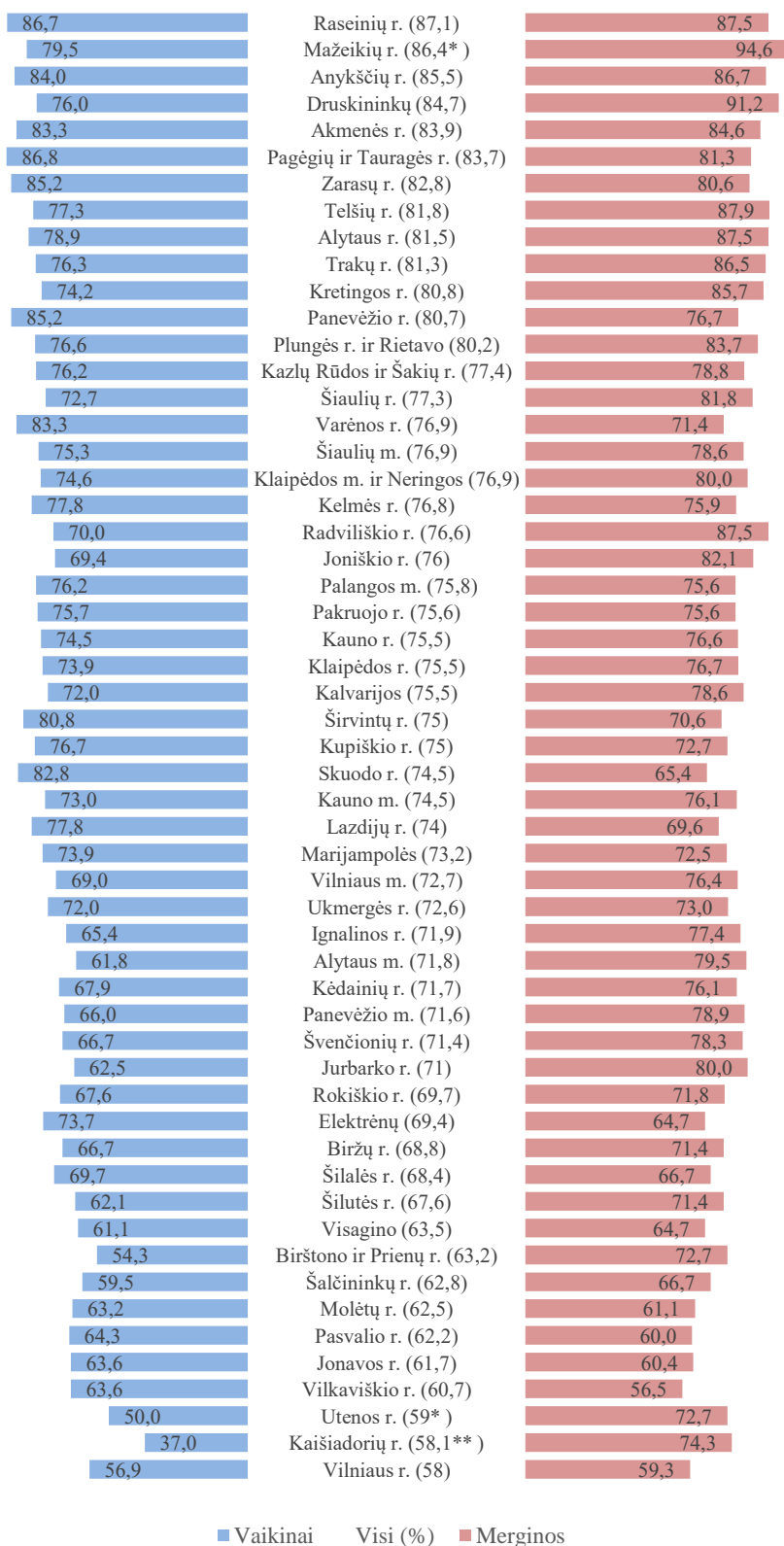
52 ir 55 paveikslų duomenys rodo, kad per pastarąsias 30 dienų iki apklausos energinių gėrimų bent kartą buvo vartoję nuo 21,2 % moksleivių Visagine iki 63 % moksleivių Alytaus rajone. Daugiau nei pusė tiriamų moksleivių energinius gėrimus vartojo Telšių ir Raseinių rajonuose (po 59,7 %), Akmenės rajone (56,4 %), Druskininkų (52,5 %) ir Kalvarijos (50,9 %) savivaldybėse. Mažiausiai vartojusiųjų energinius gėrimus buvo jau minėtame Visagine, Vilniaus mieste ir Vilniaus rajone. Utenos rajone dažniau energinius gėrimus vartojo merginos, o Skuodo ir Vilkaviškio rajonų savivaldybėse – vaikinai.

51 pav. *Energinių gėrimų vartojimas bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių*

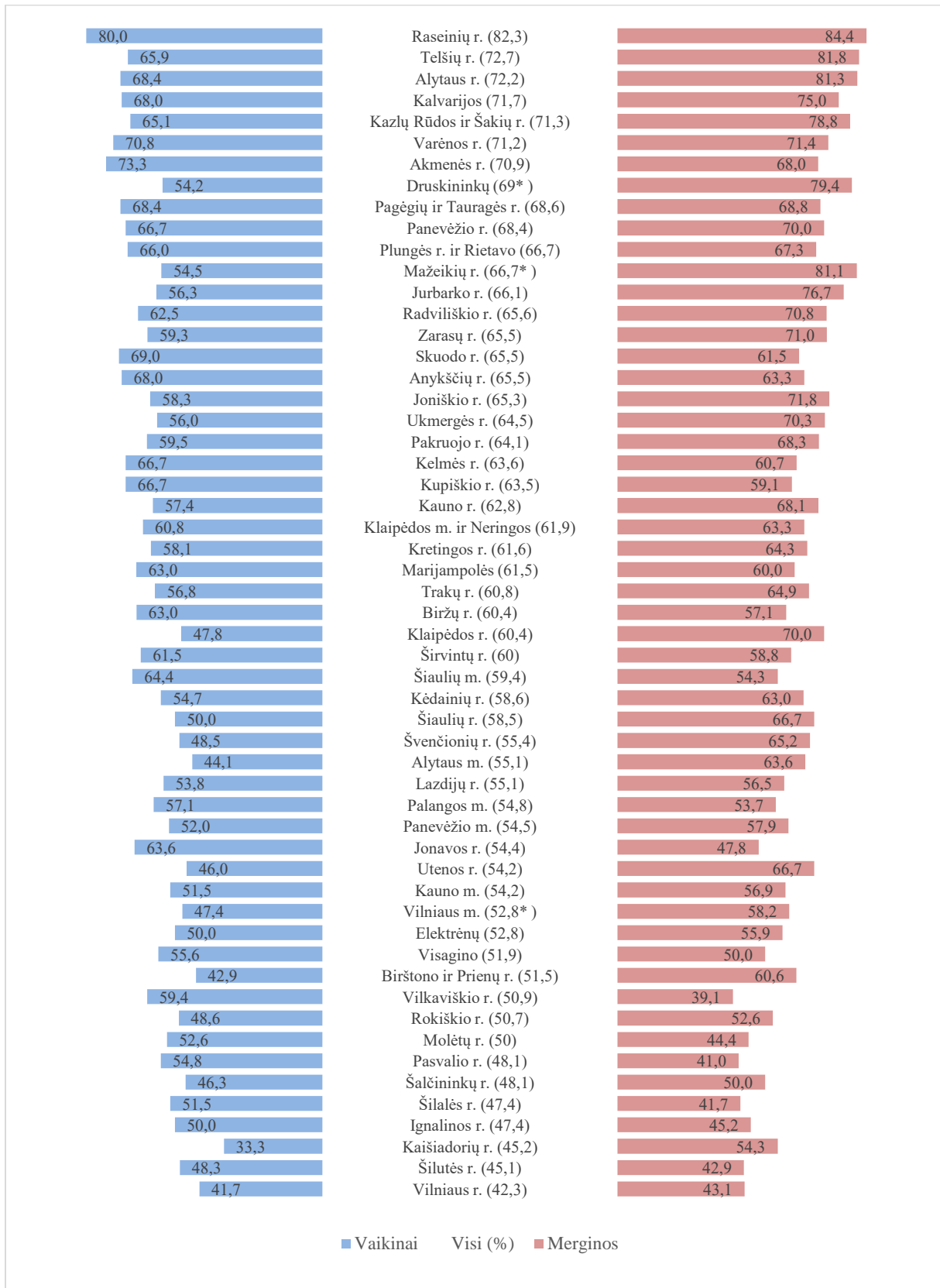

52 pav. *Energinių gėrimų vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų*

53 pav. Energinų gėrimų vartojimas bent kartą gyvenime

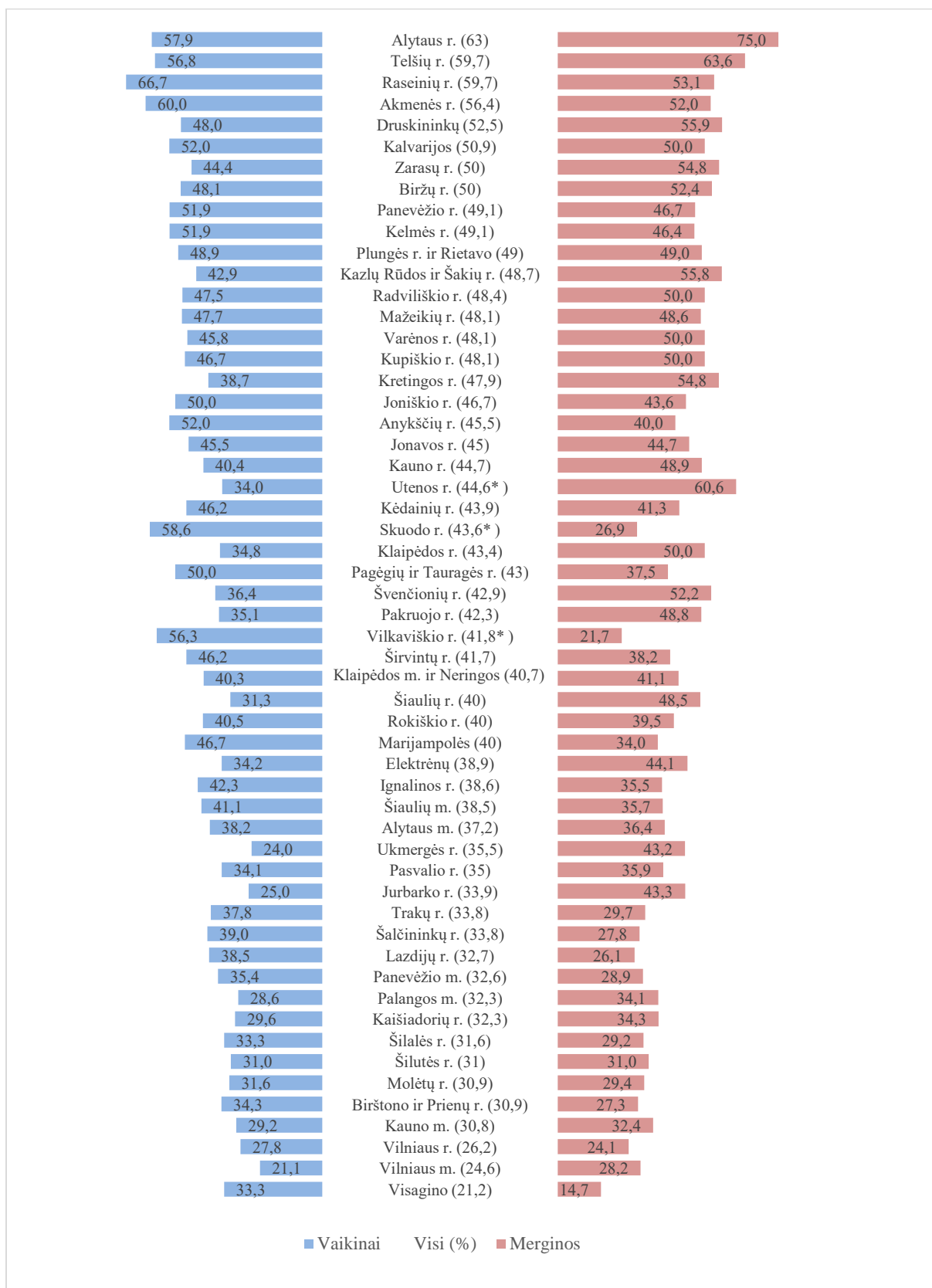
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

54 pav. Energinių gėrimų vartojimas bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

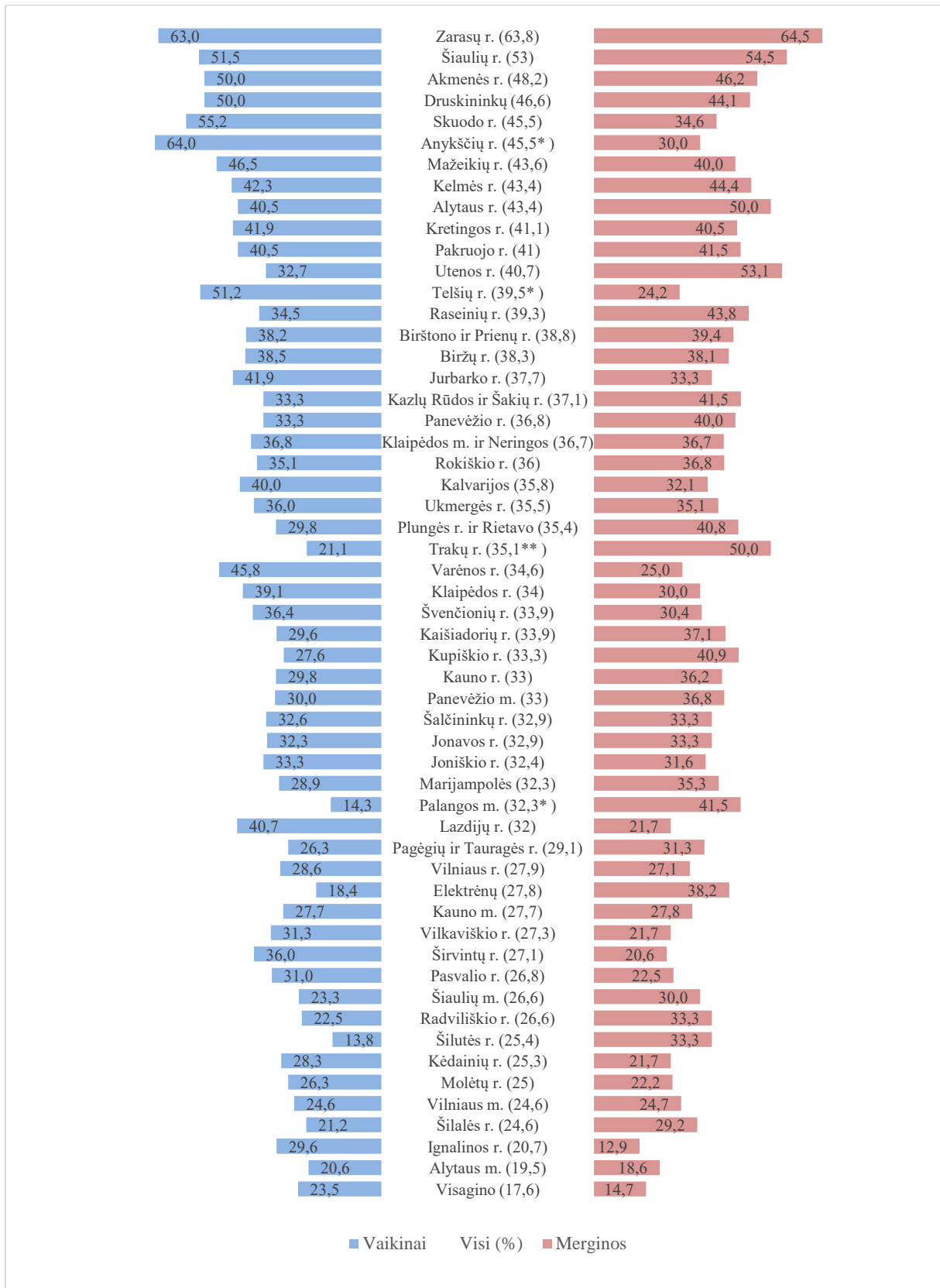

55 pav. Energinių gėrimų vartojimas bent kartą per pastarąsias 30 dienų

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

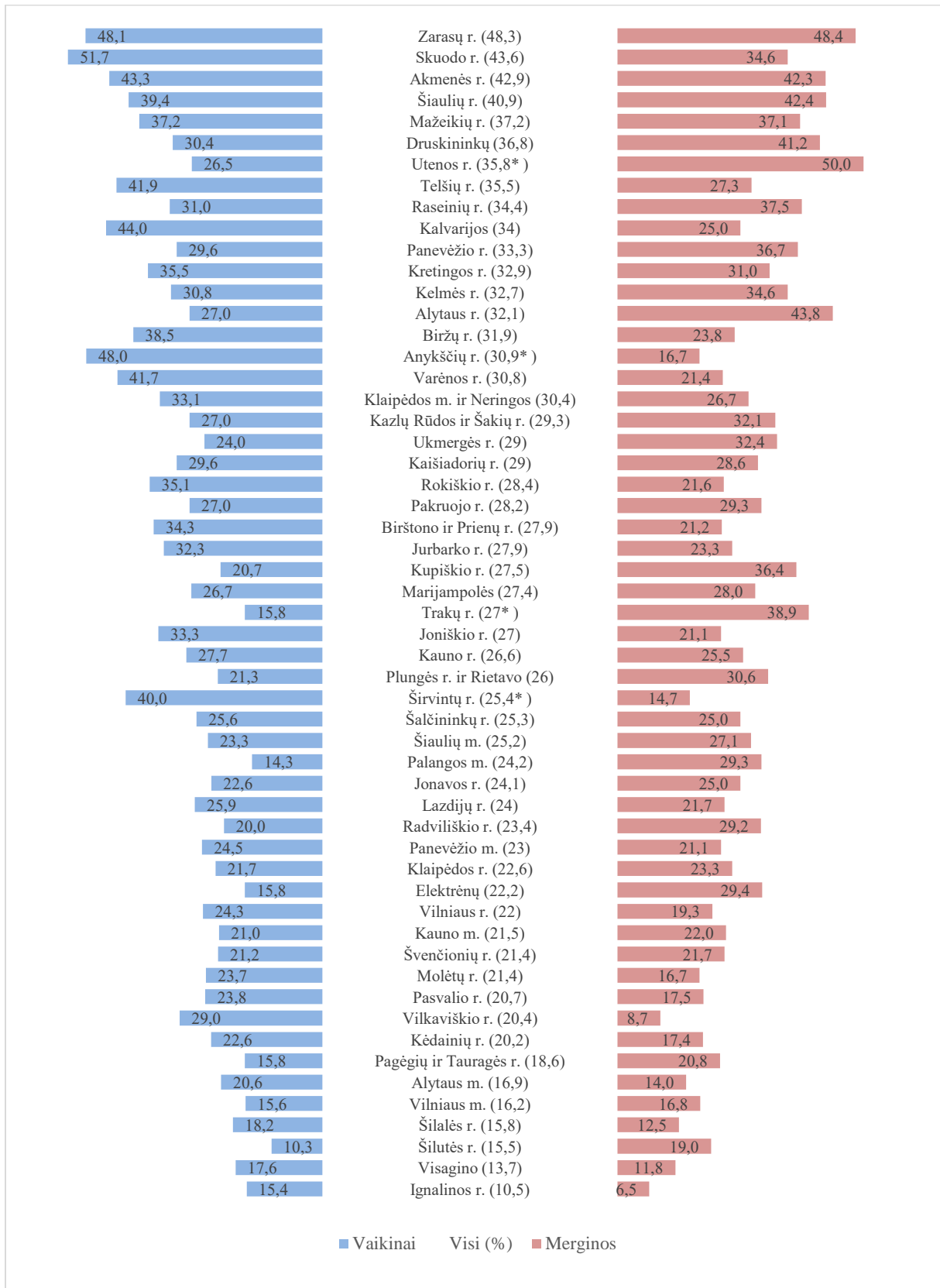
Energinius gėrimus su alkoholiu bent kartą gyvenime yra vartoję nuo 17,6 % moksleivių Visagine iki 63,8 % Zarasų rajone. Anykščių ir Telšių rajonuose statistiškai reikšmingai tai dažniau yra darę vaikinai, Trakų rajone ir Palangos mieste – merginos (56 pav.).

Moksleivių, vartojusių energinių gėrimų kartu su alkoholiu bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių, procentas įvairuoja nuo 10,5 % Ignalinos rajone iki 48,5 % Zarasų rajone (57 pav.). Bent kartą per pastarąsias 30 dienų vartojusiųjų energinių gėrimų skaičius Lietuvos savivaldybėse varijuoja nuo 5,9 % Visagine iki 36,2 % Zarasų rajone (58 pav.). Skuodo, Anykščių ir Vilkaviškio rajonuose per pastarąsias 30 dienų energinių gėrimų kartu su alkoholiu dažiau vartojo vaikinai.

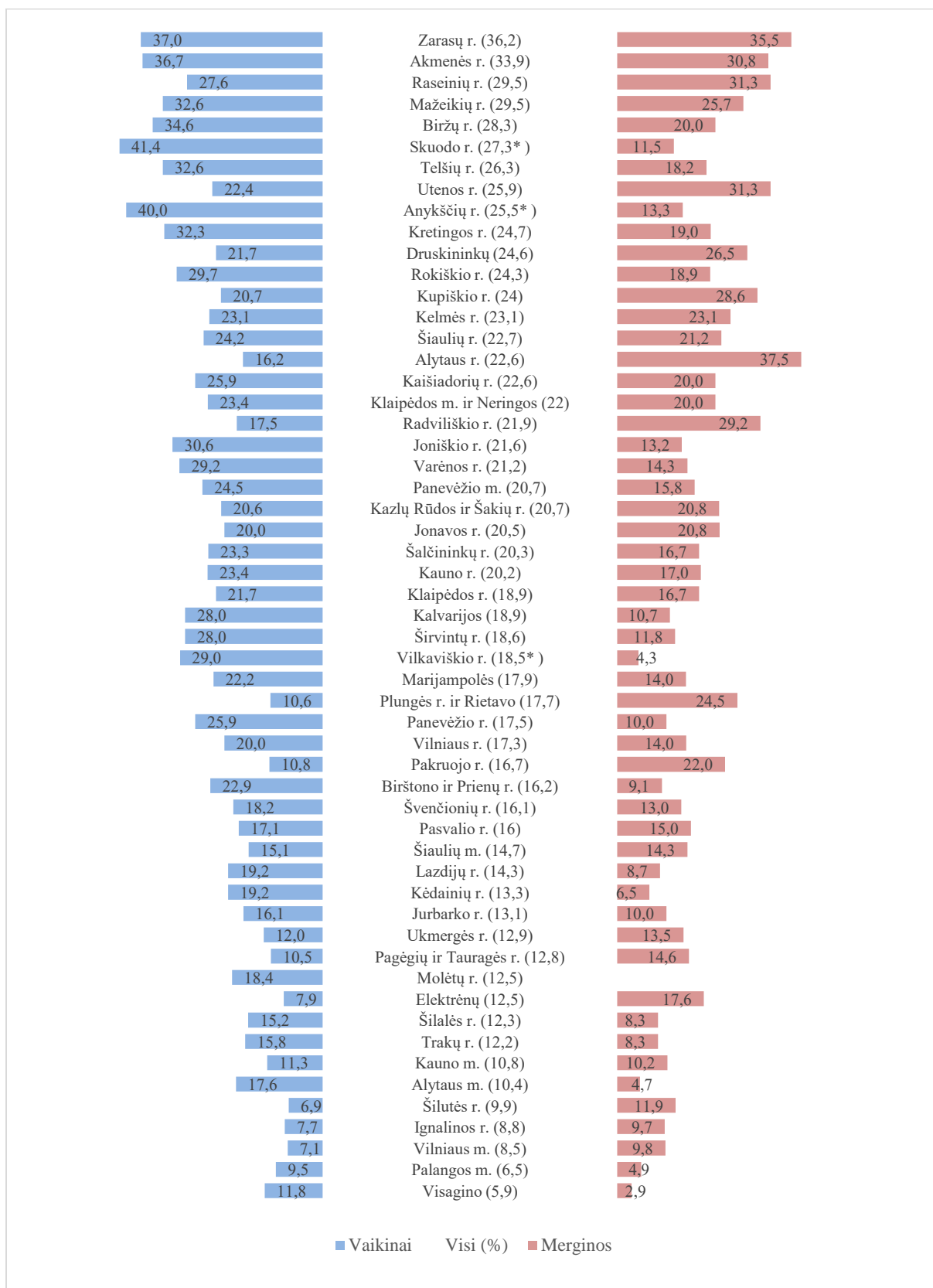
56 pav. *Energinių gėrimų vartojimas kartu su alkoholiu bent kartą gyvenime*

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

57 pav. Energinų gėrimų vartojimas kartu su alkoholiu bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

58 pav. Energinių gėrimų vartojimas kartu su alkoholiu bent kartą per pastarąsias 30 dienų

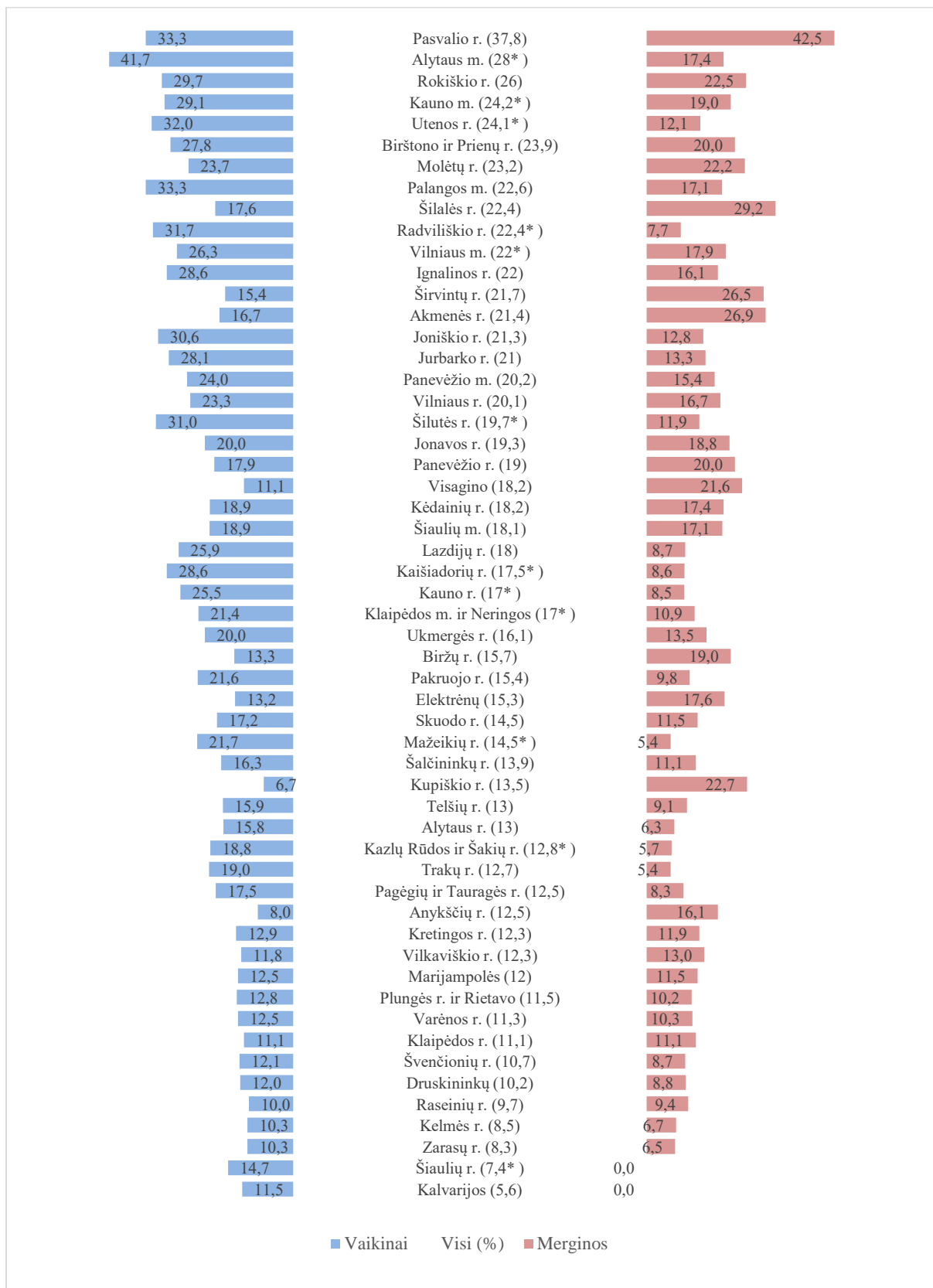
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Nevartojusieji jokių psichoaktyviųjų medžiagų

Siekiant išsiaiškinti moksleivius, kurie niekada nevartojo jokių psichoaktyviųjų medžiagų, buvo apskaičiuotas naujas išvestinis kintamasis, kuris apėmė atsakymus į toliau pateiktus klausimus:

1. Ar esi rūkęs (-usi) cigaretes (išskyrus elektronines cigaretes, kitus skaitmeninius ir alternatyvius rūkymo gaminius)?
2. Ar esi vartojęs (-usi) elektronines cigaretes?
3. Ar kada nors vartojai vandens pypkę?
4. Ar kada nors vartojai kaitinamojo tabako gaminius?
5. Ar kada nors vartojai drėgną kramtomąjį tabaką?
6. Ar kada nors vartojai nikotino pagalvėles?
7. Kiek buvo atvejų Tavo gyvenime (jeigu buvo), kai Tu vartojai be gydytojų paskyrimo raminamuosius ar migdomuosius vaistus?
8. Kiek buvo atvejų Tavo gyvenime (jeigu buvo), kai Tu vartojai be gydytojų paskyrimo skausmą malšinančius vaistus, kad apsvaigtum?
9. Kiek buvo atvejų Tavo gyvenime (jeigu buvo), kai Tu vartojai be gydytojų paskyrimo vaistus dėl dėmesio stokos ar hiperaktyvumo?
10. Kiek kartų (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) ekstazio / MDMA per savo gyvenimą?
11. Kiek kartų (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) amfetamino per savo gyvenimą?
12. Kiek kartų (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) metamfetamino per savo gyvenimą?
13. Kiek kartų (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) sintetinių kanabinoidų?
14. Kiek kartų (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) sintetinių katinonų?
15. Kiek kartų (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) sintetinių opioidų?
16. Kiek kartų (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) diazoto oksido?
17. Kiek kartų (jei tokių buvo) esi vartojęs (-usi) kokaino per savo gyvenimą?
18. Kiek kartų (jei tokių buvo) esi vartojęs (-usi) kreko per savo gyvenimą?
19. Kiek kartų (jei tokių buvo) esi vartojęs (-usi) heroino per savo gyvenimą?
20. Kiek kartų gyvenime (jei tokių buvo) esi vartojęs (-usi) LSD ar kokių nors kitų haliucinogenų?
21. Kiek kartų gyvenime (jei tokių buvo) esi vartojęs (-usi) haliucinogeninių grybų?
22. Kiek kartų gyvenime (jei tokių buvo) esi vartojęs (-usi) GBL / GHB?
23. Kiek kartų gyvenime (jei tokių buvo) esi vartojęs (-usi) švirkščiamųjų intraveninių narkotikų?
24. Kiek kartų gyvenime (jei tokių buvo) esi vartojęs (-usi) ketamino?
25. Kiek kartų gyvenime (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) lakiųjų medžiagų, siekdamas (-a) apsvaigti?
26. Kiek kartų gyvenime (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) alkoholio kartu su tabletėmis (vaistais), siekdamas (-a) apsvaigti?
27. Kiek kartų gyvenime (jei tokių atvejų buvo) esi vartojęs (-usi) anabolinių steroidų?
28. Kiek kartų gyvenime esi vartojęs (-usi) (jeigu vartojai) naujų psichoaktyviųjų medžiagų?
29. Kiek buvo gyvenime atvejų (jei jų buvo), kai vartojai marihuaną ar hašišą (kanapes)?
30. Kiek buvo gyvenime atvejų (jei jų buvo), kai vartojai kokį nors alkoholinį gėrimą?

Buvo nustatyta, kad iš viso niekada nevartojo jokių psichoaktyviųjų medžiagų 18 % visų tiriamųjų, iš jų – 21,3 % vaikinių ir 14,5 % merginų. 59 pav. pateikti savivaldybių skaičiai rodo, kiek buvo moksleivių, kurie į visus šiuos klausimus atsakė neigiamai ir kuriuos būtų galima vadinti abstinentais. Daugiausiai abstinentų stebime Pasvalio rajone (37,8 %), 28,0 % Alytaus mieste, 26,0 % Rokiškio rajone. Kalvarijoje tik 5,6 % moksleivių nurodė nevartoję jokių psichoaktyviųjų medžiagų, Šiaulių rajone – 7,4 %. Nemažoje dalyje savivaldybių fiksuojami statistiškai reikšmingi skirtumai lyties atžvilgiu, ir visais šiais atvejais vaikinių, niekada nevartojusių jokių psichoaktyviųjų medžiagų, yra daugiau nei merginų.

59 pav. Niekada nevartojo jokių psichoaktyviųjų medžiagų

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Kitas rizikingas mokinių elgesys

Kompiuterinių žaidimų žaidimas

Tiriant rizikingą elgesį buvo pateiktas klausimas apie laiką, praleidžiamą žaidžiant žaidimus kompiuteriu: „Kiek valandų per PASTARĄSIAS 30 DIENŲ praleidai (jeigu praleidai) žaisdamas (-a) žaidimus kompiuteriu, planšete, konsole, išmaniuoju telefonu ar kitu elektronikos prietaisu (strateginius, nuotykių, karinius žaidimus, futbolą, dėliones ir kt.) dienomis, kai reikia eiti į mokyklą?“.

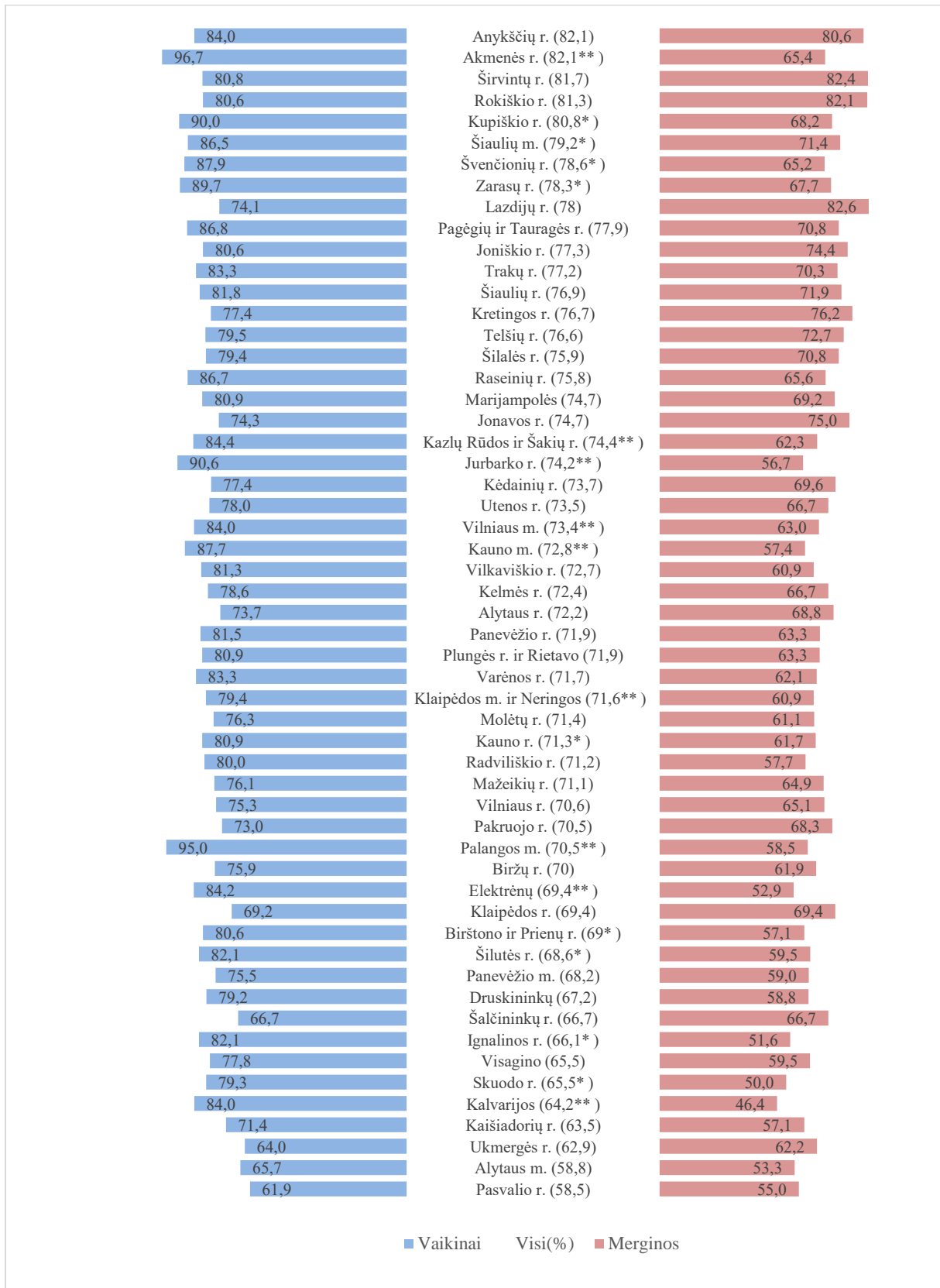
29 lentelė. Kompiuterinių žaidimų žaidimas

Kintamasis	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Žaidė kompiuterinius žaidimus dienomis, kai reikia eiti į mokyklą, per pastarąsias 30 dienų	80,6	64,3	72,5

Iš atsakymų galima spręsti, kad kompiuteriniai žaidimai yra labai populiarūs tarp jaunimo – 80,6 % visų tyrime dalyvavusių vaikinių ir 64,3 % merginų nurodė, kad žaidžia kompiuterinius žaidimus dienomis, kai reikia eiti į mokyklą, per pastarąsias 30 dienų.

Savivaldybių duomenys rodo (60 pav.), kad visose savivaldybėse daugiau kaip pusė moksleivių žaidžia kompiuterinius žaidimus dienomis, kai reikia eiti į mokyklą. Mažiausiai jų – Pasvalio rajone (58,5 %) ir Alytaus mieste (58,8 %), daugiausiai – Anykščių ir Akmenės rajonuose (po 82,1 %), Širvintų rajone (81,7 %), Rokiškio rajone (81,3 %). Daugelyje savivaldybių vaikinių ir merginų skaičius yra panašus, o ten, kur skirtumai yra statistiškai reikšmingi, didesnis procentas vaikinių nei merginų žaidė kompiuterinius žaidimus dienomis, kai reikia eiti į mokyklą, per pastarąsias 30 dienų.

60 pav. Žaidė kompiuterinius žaidimus dienomis kai reikia eiti į mokyklą per pastarąsias 30 dienų

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

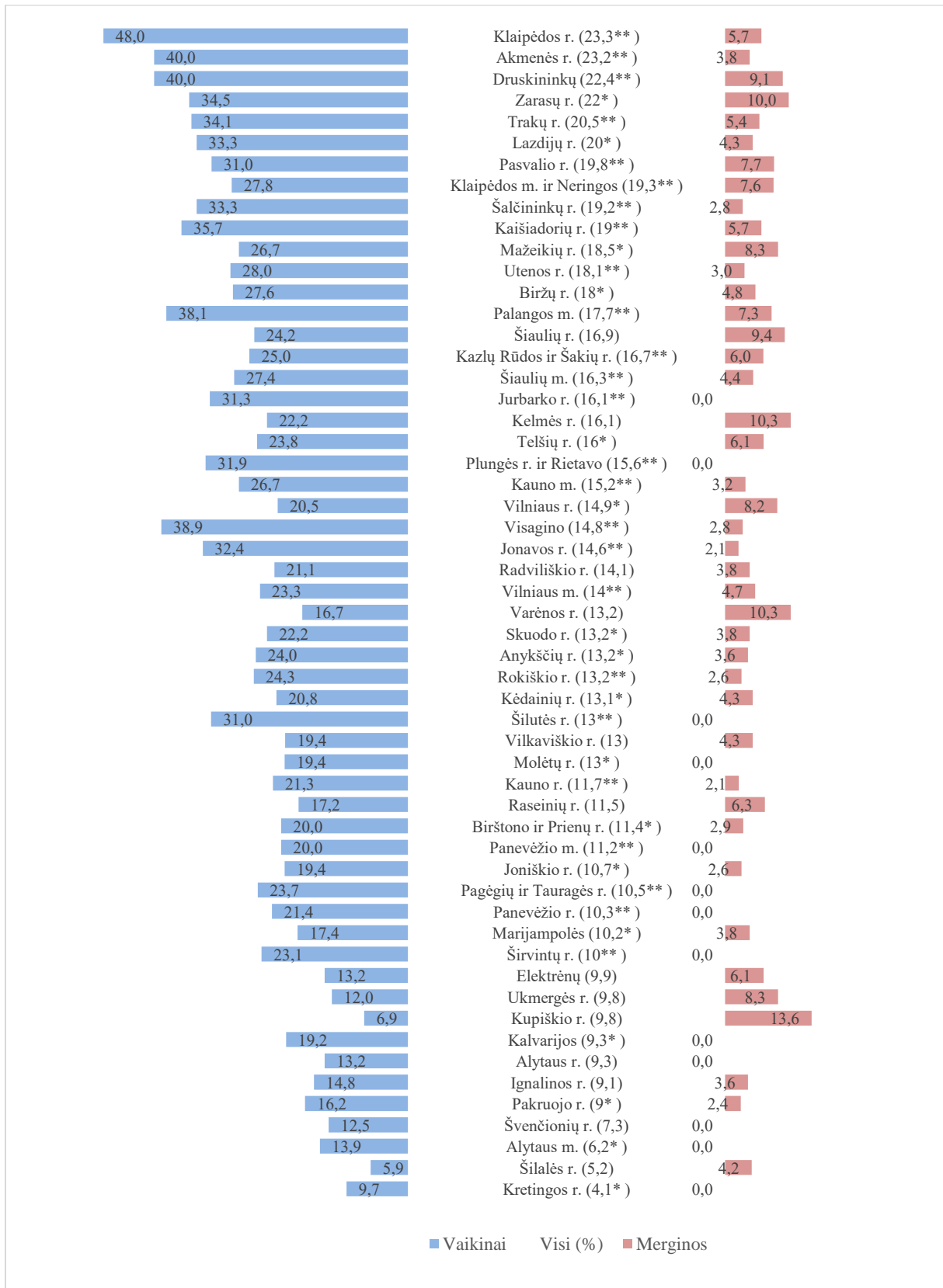
Lošimas iš pinigų

Iš pinigų per pastaruosius 12 mėnesių lošė beveik ketvirtadalis visų vaikinių (24,1 %) ir 4,2 % merginų (30 lentelė).

Lošimas iš pinigų beveik visose savivaldybėse (išskyrus Kupiškio rajono) labiau domina vaikus (61 pav.). Daugiausiai lošusiųjų iš pinigų per pastaruosius 12 mėnesių yra Klaipėdos (23,3 %) ir Akmenės rajonuose (23,2 %), taip pat Druskininkuose (22,4 %) ir Zarasų rajone (22 %).

30 lentelė. *Lošimas iš pinigų*

Kintamasis	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Lošė iš pinigų per pastaruosius 12 mėnesių	24,1	4,2	14,3

61 pav. Lošė iš pinigų per pastaruosius 12 mėnesių

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

Dalyvavimas prevencinėse veiklose

Siekiant nustatyti, ar Lietuvos moksleiviai per pastaruosius 2 metus iki apklausos dalyvavo prevencinėse veiklose, buvo prašoma nurodyti, kokiose informacinėse veiklose apie alkoholio, tabako, kitų narkotikų bei lošimo iš pinigų neigiamą poveikį ir žalą teko dalyvauti.

Daugiau kaip pusė tiriamųjų (56,8 %) teigia per pastaruosius 2 metus dalyvavę informacinėse veiklose apie neigiamą alkoholio poveikį ir žalą, 51,0 % – apie neigiamą tabako poveikį ir žalą, 45,9 % – apie neigiamą kitų narkotikų poveikį ir žalą ir 27,4 % – apie neigiamą lošimo iš pinigų, žaidimų ar interneto poveikį ir žalą (31 lentelė).

31 lentelė. *Dalyvavimas prevencinėse veiklose*

Kintamieji	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %
Dalyvavo bent kartą per pastaruosius 2 metus informacinėse veiklose apie neigiamą alkoholio poveikį ir žalas	52,4	61,4	56,8
Dalyvavo bent kartą per pastaruosius 2 metus informacinėse veiklose apie neigiamą tabako poveikį ir žalas	48,8	53,2	51,0
Dalyvavo bent kartą per pastaruosius 2 metus informacinėse veiklose apie neigiamą kitų narkotikų poveikį ir žalas	42,7	49,1	45,9
Dalyvavo bent kartą per pastaruosius 2 metus informacinėse veiklose apie neigiamą lošimo iš pinigų, žaidimų ar interneto poveikį ir žalas	30,1	24,6	27,4

Savivaldybių apklausos duomenys pateikti 62–65 paveiksluose. Daugiausiai moksleivių, dalyvavusių informacinėse veiklose apie neigiamą alkoholio poveikį ir žalą, yra Šiaulių (76,9 %), Širvintų (70,0 %), Lazdijų (68,0 %) bei Anykščių (67,9 %) rajonuose. Mažiausiai tokiuose renginiuose dalyvavo Utenos (36,1 %), Pasvalio (40,0 %) bei Joniškio (41,3 %) rajonų moksleivių.

Merginos dažniau nei vaikinai dalyvavo informacinėse veiklose apie neigiamą alkoholio poveikį ir žalą Pagėgių ir Tauragės rajono, Jurbarko rajono, Alytaus miesto, Kalvarijos, Klaipėdos miesto ir Neringos, Kauno, Vilniaus, Pasvalio ir Utenos rajonų savivaldybėse.

Informacinėse veiklose apie neigiamą tabako poveikį ir žalą daugiausiai dalyvavo Širvintų (70,0 %), Lazdijų (67,3 %), Ignalinos (64,9 %) ir Anykščių (64,3 %) rajonų savivaldybių moksleivių. Mažiausias reikšmes stebime Joniškio (28,0 %), Utenos (31,3 %) bei Kelmės (31,5 %) rajonuose.

Statistiškai reikšmingi skirtumai lyties atžvilgiu nustatyti Klaipėdos miesto ir Neringos, Trakų, Pagėgių ir Tauragės rajono bei Pasvalio rajono savivaldybėse. Čia merginos aktyviau dalyvavo

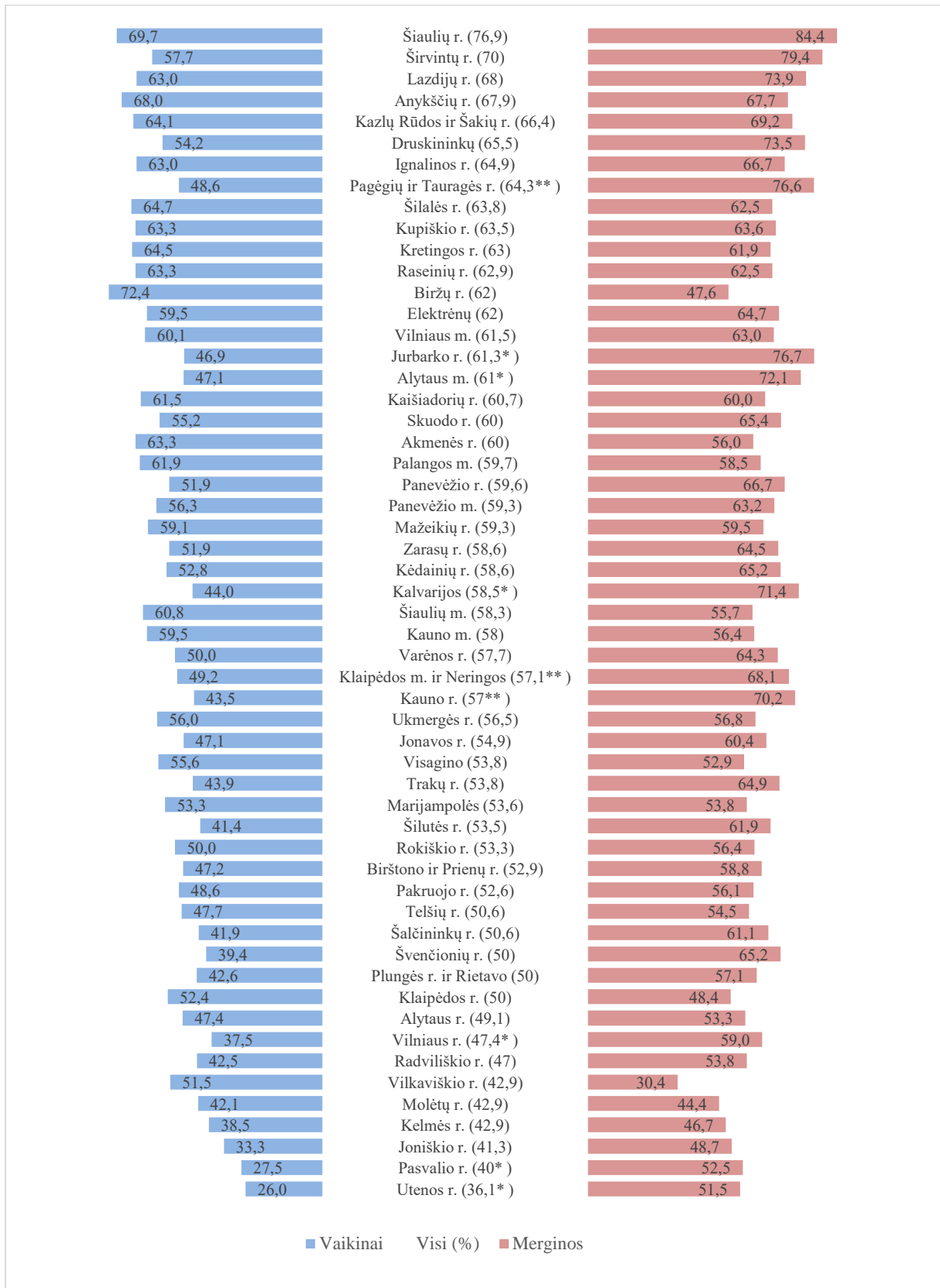
informacinėse veiklose apie neigiamą tabako poveikį ir žalą. Taip pat statistiškai reikšmingas skirtumas nustatytas ir Akmenės rajone, tačiau čia didesnis dalyvavusių vaikų procentas.

Bent kartą per pastaruosius 2 metus dalyvavusiųjų informacinėse veiklose apie neigiamą kitų narkotikų poveikį ir žalą daugiausiai buvo Ignalinos rajone (64,9 %), Vilniaus mieste (60,4 %), Širvintų rajone (60,0 %) ir Lazdijų rajone (59,2 %). Mažiausiai tokiose veiklose dalyvavusiųjų nustatyta Vilkaviškio (23,6 %), Joniškio (25,3 %) ir Utenos (28,9 %) rajonuose.

Informacinėse veiklose apie neigiamą kitų narkotikų poveikį ir žalą dažniau per pastaruosius 2 metus dalyvavo merginos Klaipėdos mieste ir Neringoje, Pagėgiuose ir Tauragės rajone, Jurbarko ir Utenos rajonuose.

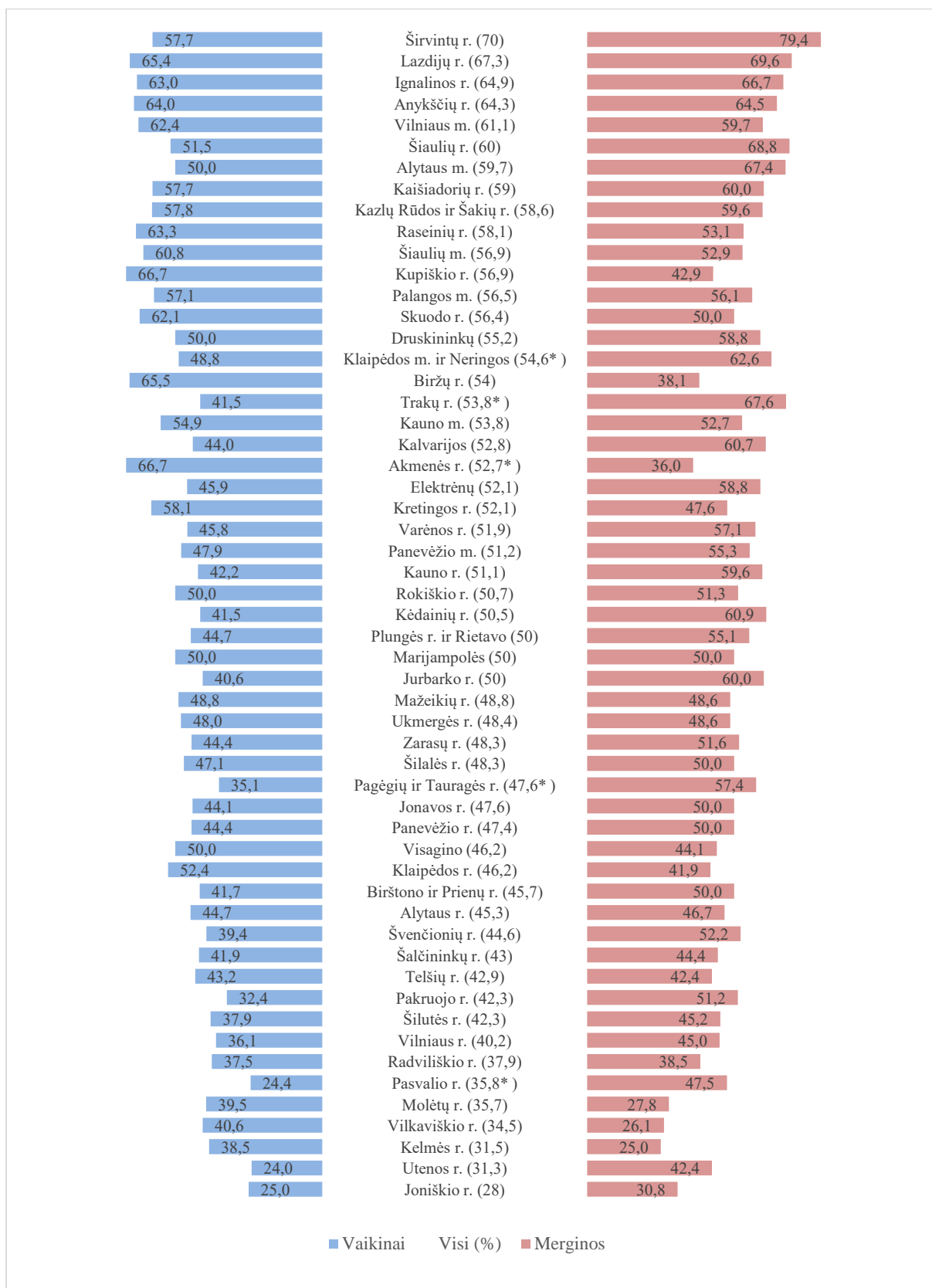
Daugiau kaip pusė (52,5 %) Kaišiadorių rajono moksleivių teigia dalyvavę informacinėse veiklose apie neigiamą lošimo iš pinigų, žaidimų ar interneto poveikį ir žalą, šiek tiek mažiau dalyvavusiųjų tokiose veiklose yra Lazdijų (42,9 %) ir Jurbarko (38,7 %) rajone bei Alytaus mieste (37,7 %). Telšių (14,3 %), Vilkaviškio (14,5 %) ir Radviliškio (15,4 %) rajonuose respondentų dalyvavimas šiose veiklose yra mažiausias.

Skuodo, Biržų, Akmenės, Šalčininkų rajonų, Visagino ir Kauno miesto savivaldybėse informacinėse veiklose apie neigiamą lošimo iš pinigų, žaidimų ar interneto poveikį ir žalos daugiau dalyvavo vaikų, o Elektrėnuose šiose veiklose dažniau dalyvavo merginos.

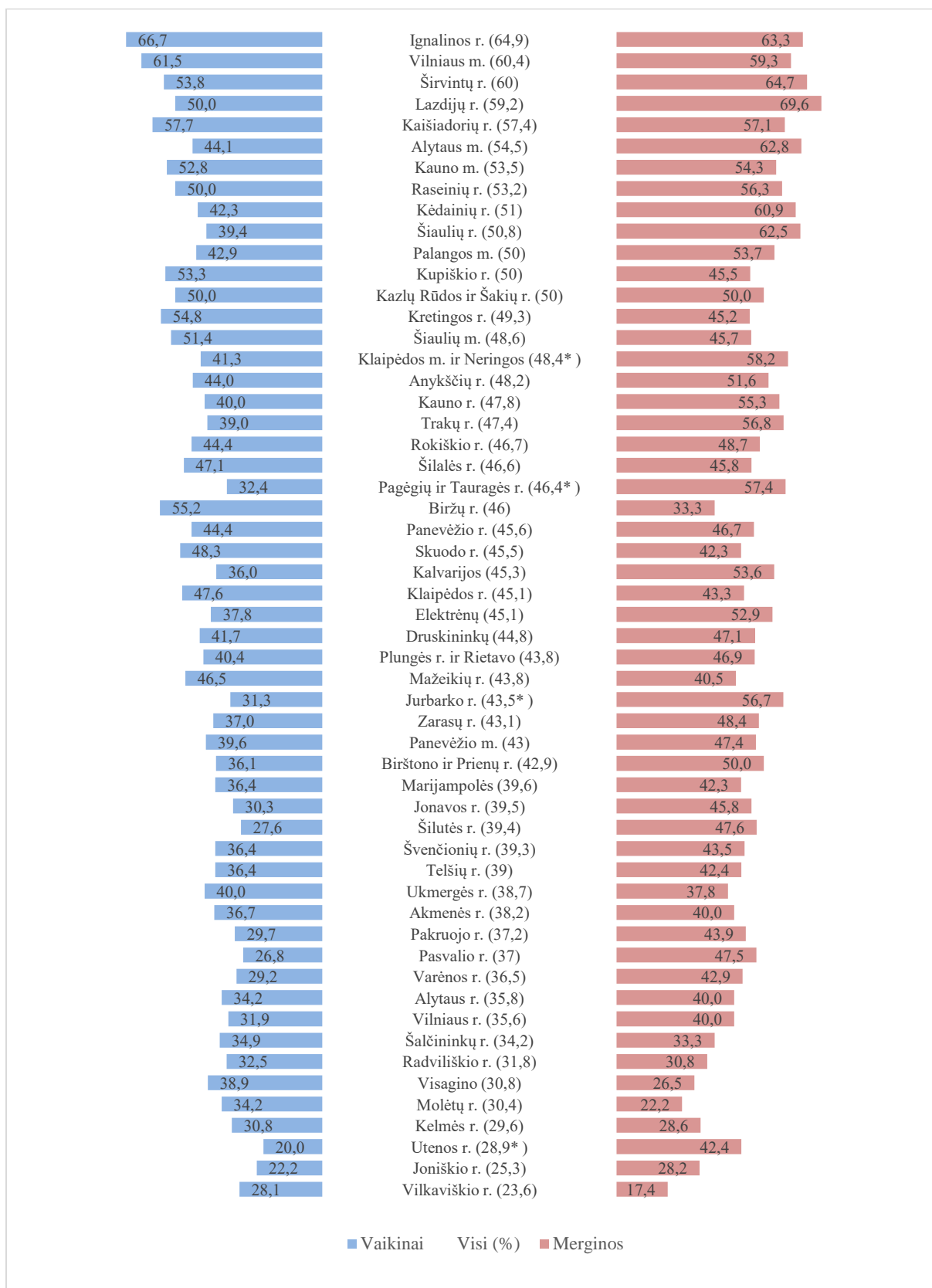
62 pav. Dalyvavo bent kartą per pastaruosius 2 metus informacinėse veiklose apie neigiamą alkoholio poveikį ir žalą

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

63 pav. Dalyvavo bent kartą per pastaruosius 2 metus informacinėse veiklose apie neigiamą tabako poveikį ir žalą

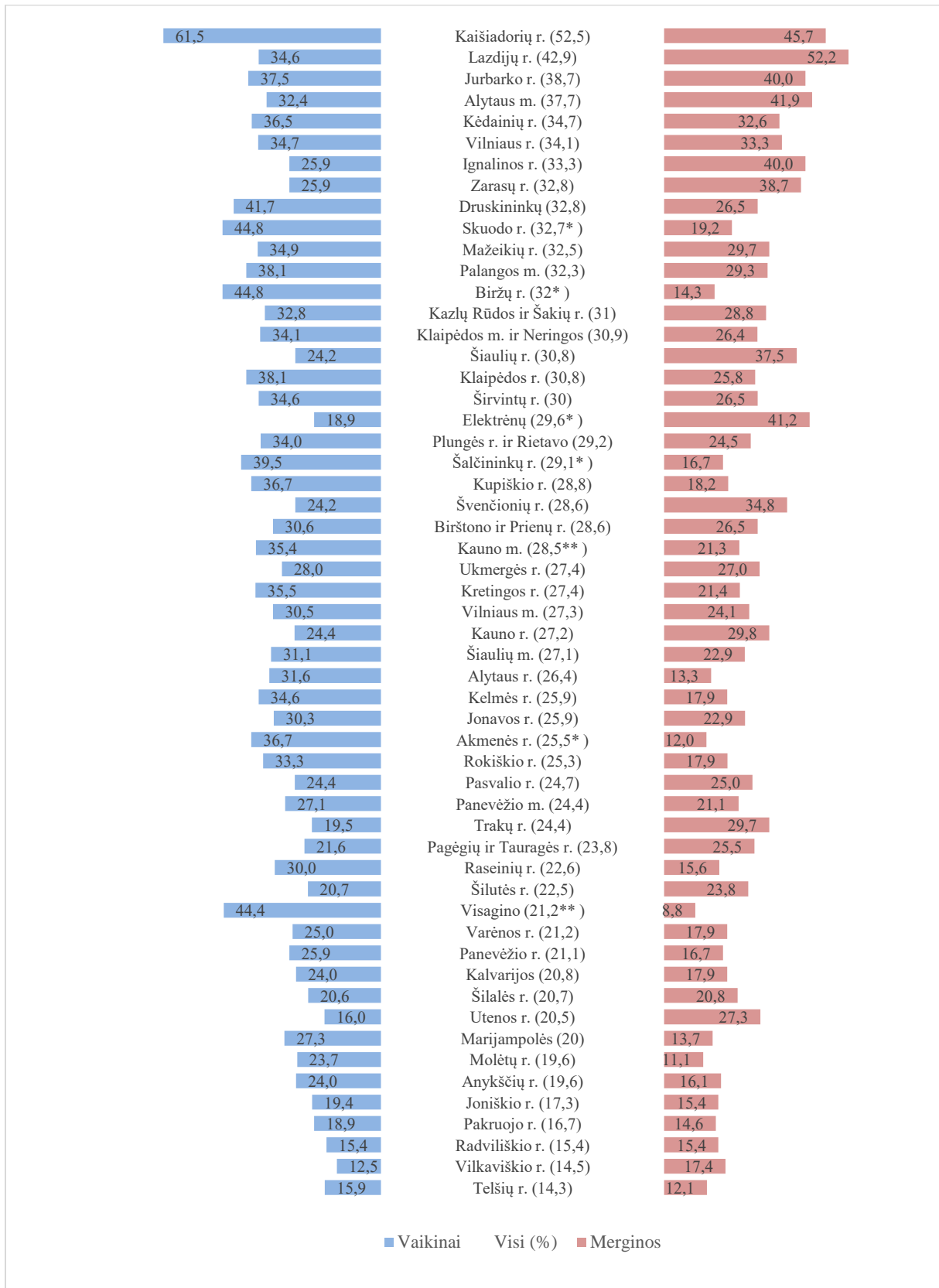
Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

64 pav. Dalyvavo bent kartą per pastaruosius 2 metus informacinėse veiklose apie neigiamą kitų narkotikų poveikį ir žalą

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

65 pav. Dalyvavo bent kartą per pastaruosius 2 metus informacinėse veiklose apie neigiamą lošimo iš pinigų, žaidimų ar interneto poveikį ir žalą

Statistiškai reikšmingas skirtumas lyties atžvilgiu pažymėtas *, kai $p < 0,05$, ir **, kai $p < 0,01$

32 lentelėje pateikti tiriamųjų, kurie per pastaruosius 2 (dvejus) metus interaktyviai ugdė savo socialinius, asmeninius bei medijų raštingumo gebėjimus, duomenys.

Interaktyviai mokėsi, kaip geriau bendrauti su kitais: išreikšti emocijas, empatiją, sakyti komplimentus, atsisipirti bendraamžių spaudimui, net 73,7 % Ignalinos rajono, 72 % Lazdijų rajono, 71,8 % Šilutės rajono ir 71,2 % Kretingos rajono moksleivių. Mažiausiai dalyvavusiųjų šiose prevencinėse veiklose nustatyta Vilkaviškio (37,5 %) ir Rokiškio (38,7 %) rajonų savivaldybėse. Beveik ketvirtadalyje savivaldybių vaikinių ir merginų atsakymai statistiškai reikšmingai skyrėsi – merginos dažniau interaktyviai mokėsi, kaip geriau bendrauti su kitais.

Daugiausiai moksleivių teigiančių, kad interaktyviai mokėsi, kaip geriau tvarkytis su pačiu (-ia) savimi: kontroliuoti impulsus, pyktį, išsikelti tikslus ir uždavinius, būti sąmoningu (-a), nustatyta Lazdijų (74 %), Kretingos (74 %) ir Varėnos (66,7 %) rajonų savivaldybėse. Mažiausiai dalyvavusiųjų šiose interaktyviose prevencinėse veiklose nustatyta Švenčionių (33,9 %) ir Vilkaviškio (35,7 %) rajonuose. Statistiškai reikšmingi skirtumai lyties atžvilgiu nustatyti Šiaulių, Alytaus, Vilniaus miestų, Klaipėdos miesto ir Neringos, Širvintų, Joniškio, Akmenės, Telšių, Utenos ir Rokiškio rajonuose. Visuose minėtuose rajonuose, išskyrus Akmenę, merginos dažniau interaktyviai mokėsi, kaip geriau tvarkytis su savimi.

Moksleivių, kurie interaktyviai mokėsi, kaip analizuoti viešą informaciją / medijas ir aptikti tendencingai brukamas žinias, kad būtų mažiau kitų paveikiami / manipuliuojami, procentas savivaldybėse varijuoja nuo 30,4 % ir 68,1 %. Daugiausiai dalyvavusiųjų šiose interaktyviose veiklose nustatyta Kretingos (68,1 %) ir Lazdijų (68 %) rajonuose, o mažiausiai – Švenčionių rajone (30,4 %). Savivaldybėse, kuriose nustatyti statistiškai reikšmingi skirtumai lyties atžvilgiu, merginos šiose veiklose dalyvauja dažniau.

Mokinių teirautasi, kas dažniausiai vedė šiuos mokymus. Išanalizavę 33 lentelės duomenis, matome, kad dažniausiai informacinius mokymus vedė mokytojas – nuo 20,8 % iki 50,7 % moksleivių įvairiose savivaldybėse pažymėjo šį variantą. Daugiausiai šis variantas buvo pasirinktas Šilutės, Zarasų ir Lazdijų rajonuose, rečiausiai – Varėnos, Švenčionių, Ignalinos rajonuose ir Elektrėnų savivaldybėje. Kitas taip pat dažnas atsakymas – kviestinis specialistas (nuo 6,8 % iki 48,4 %) – šį variantą nurodė daugiausiai Palangos m., Kėdainių ir Šilalės rajonų moksleiviai, o rečiausiai šis atsakymas pasirinktas Akmenės, Klaipėdos ir Kelmės rajonuose. Rečiausiai moksleiviai nurodė, kad tokius mokymus vedė buvęs narkotikų vartotojas (nuo 0 % iki 18,8 %). Devyniose savivaldybėse nė vienas moksleivis nepasirinko šio varianto. Tarp savivaldybių, kuriose šis atsakymo variantas buvo paminėtas, didžiausias

moksleivių skaičius nustatytas Kazlų Rūdos ir Šakių rajono (18,8 %), Molėtų rajono (16,1 %), Palangos miesto (12,9 %) bei Akmenės rajono (12,5 %) savivaldybėse.

32 lentelė. *Dalyvavimas interaktyviose prevencinėse veiklose*

Savivaldybė	Interaktyviai mokėsi, kaip geriau bendrauti su kitais: išreikšti emocijas, empatiją, sakyti komplimentus, atsisipirti bendraamžių spaudimui				Interaktyviai mokėsi, kaip geriau tvarkytis su pačiu (-ia) savimi: kontroliuoti impulsus, pyktį, išsikelti tikslus ir uždavinius, būti sąmoningu (-a)				Interaktyviai mokėsi, kaip analizuoti viešą informaciją / medijas ir aptikti tendencingai brukamas žinias, kad būtų mažiau kitų paveikiamas (-a) / manipuliuojamas (-a)			
	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %	p	Vaikinai, %	Merginos, %	Iš viso, %	p
Akmenės r.	56,7	44,0	50,9	0,349	63,3	36,0	50,9	0,043	63,3	41,7	53,7	0,113
Alytaus m.	45,5	72,1	60,5	0,019	41,2	72,1	58,4	0,006	38,2	62,8	51,9	0,032
Alytaus r.	50,0	68,8	55,6	0,205	50,0	68,8	55,6	0,205	52,6	81,3	61,1	0,049
Anykščių r.	64,0	48,4	55,4	0,243	56,0	45,2	50,0	0,420	60,0	41,9	50,0	0,179
Birštono ir Prienų r.	54,3	58,8	56,5	0,704	57,1	55,9	56,5	0,916	48,6	52,9	50,7	0,717
Biržų r.	48,3	42,9	46,0	0,704	55,2	47,6	52,0	0,598	51,7	42,9	48,0	0,536
Druskininkų	60,9	67,6	64,9	0,599	54,2	61,8	58,6	0,563	54,2	61,8	58,6	0,563
Elektrėnų	40,5	54,5	47,1	0,241	44,4	51,5	47,8	0,557	44,4	42,4	43,5	0,866
Ignalinos r.	74,1	73,3	73,7	0,949	55,6	60,0	57,9	0,734	65,4	60,0	62,5	0,678
Jonavos r.	56,3	47,9	51,3	0,465	48,5	45,8	46,9	0,814	45,5	43,8	44,4	0,879
Joniškio r.	44,4	69,2	57,3	0,03	41,7	68,4	55,4	0,021	44,4	56,4	50,7	0,300
Jurbarko r.	37,5	60,0	48,4	0,076	40,6	60,0	50,0	0,127	38,7	36,7	37,7	0,869
Kaišiadorių r.	55,6	68,6	62,9	0,293	57,7	71,4	65,6	0,264	53,8	68,6	62,3	0,241
Kalvarijos	60,0	57,1	58,5	0,833	52,0	53,6	52,8	0,909	48,0	53,6	50,9	0,685
Kauno m.	57,8	66,3	62,0	0,088	62,0	64,7	63,3	0,582	63,9	58,0	61,0	0,234
Kauno r.	50,0	61,7	55,9	0,256	58,7	56,5	57,6	0,833	55,6	61,7	58,7	0,549
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	51,6	63,5	56,9	0,198	54,0	69,2	60,9	0,095	51,6	61,5	56,0	0,282
Kėdainių r.	52,8	76,1	63,6	0,016	54,7	69,6	61,6	0,130	49,1	60,9	54,5	0,239
Kelmės r.	42,3	50,0	46,4	0,565	50,0	70,0	60,7	0,126	40,7	56,7	49,1	0,230
Klaipėdos m. ir Neringos	50,0	61,5	54,8	0,092	50,8	65,6	56,9	0,031	52,0	53,8	52,8	0,788
Klaipėdos r.	57,1	51,6	53,8	0,695	52,4	38,7	44,2	0,330	47,6	41,9	44,2	0,686
Kretingos r.	64,5	76,2	71,2	0,276	67,7	78,6	74,0	0,297	63,3	71,4	68,1	0,468
Kupiškio r.	60,0	72,7	65,4	0,341	50,0	63,6	55,8	0,328	66,7	54,5	61,5	0,375
Lazdijų r.	66,7	78,3	72,0	0,363	74,1	73,9	74,0	0,990	70,4	65,2	68,0	0,697
Marijampolės	44,4	61,5	53,6	0,092	37,8	57,7	48,5	0,050	42,2	46,2	44,3	0,697
Mažeikių r.	58,1	64,9	61,3	0,538	58,1	54,1	56,3	0,713	54,8	57,1	55,8	0,834
Molėtų r.	42,1	55,6	46,4	0,346	36,8	61,1	44,6	0,088	50,0	55,6	51,8	0,698
Pagėgių ir Tauragės r.	55,3	72,9	65,1	0,088	50,0	68,1	60,0	0,091	50,0	68,8	60,7	0,082
Pakruojo r.	40,5	61,0	51,3	0,071	50,0	53,7	51,9	0,749	48,6	46,3	47,4	0,839
Palangos m.	47,6	73,2	64,5	0,047	42,9	61,0	54,8	0,175	57,1	63,4	61,3	0,631
Panevėžio m.	42,9	63,2	51,7	0,060	49,0	60,5	54,0	0,284	51,0	60,5	55,2	0,377
Panevėžio r.	51,9	63,3	57,9	0,381	59,3	66,7	63,2	0,563	59,3	56,7	57,9	0,843
Pasvalio r.	43,9	55,0	49,4	0,318	48,8	55,0	51,9	0,575	46,3	65,0	55,6	0,091
Plungės r. ir Rietavo	42,6	69,4	56,3	0,008	44,7	59,2	52,1	0,155	46,8	44,9	45,8	0,851
Radvilišio r.	52,5	50,0	51,5	0,843	48,7	56,0	51,6	0,570	48,7	44,0	46,9	0,712
Raseinių r.	53,3	56,3	54,8	0,818	56,7	50,0	53,2	0,599	56,7	53,1	54,8	0,779
Rokiškio r.	22,2	53,8	38,7	0,005	25,7	60,5	43,8	0,003	25,7	47,4	37,0	0,056
Skuodo r.	48,3	50,0	49,1	0,898	55,2	57,7	56,4	0,851	51,7	53,8	52,7	0,875
Šalčininkų r.	46,3	68,6	56,6	0,051	37,2	55,6	45,6	0,103	44,2	66,7	54,4	0,046
Šiaulių m.	47,3	72,9	59,7	0,002	48,6	75,7	61,8	0,001	45,9	68,6	56,9	0,006
Šiaulių r.	54,5	78,1	66,2	0,045	53,1	68,8	60,9	0,200	57,6	71,9	64,6	0,228
Šilalės r.	52,9	45,8	50,0	0,594	47,1	54,2	50,0	0,594	50,0	60,9	54,4	0,419
Šilutės r.	62,1	78,6	71,8	0,129	55,2	69,0	63,4	0,233	58,6	71,4	66,2	0,262
Širvintų r.	42,3	61,8	53,3	0,134	42,3	73,5	60,0	0,014	46,2	70,6	60,0	0,056
Švenčionių r.	42,4	43,5	42,9	0,938	33,3	34,8	33,9	0,910	33,3	26,1	30,4	0,562
Telšių r.	36,4	57,6	45,5	0,064	38,6	63,6	49,4	0,030	27,3	57,6	40,3	0,007
Trakų r.	50,0	64,9	57,1	0,188	56,4	70,3	63,2	0,211	45,0	70,3	57,1	0,025
Ukmergės r.	40,0	78,4	62,9	0,002	44,0	67,6	58,1	0,065	52,0	64,9	59,7	0,311
Utenos r.	38,0	69,7	50,6	0,005	36,7	66,7	48,8	0,008	38,0	65,6	48,8	0,015
Varenos r.	66,7	64,3	65,4	0,857	66,7	66,7	66,7	1,000	58,3	60,7	59,6	0,862
Vilkaviškio r.	30,3	47,8	37,5	0,183	30,3	43,5	35,7	0,311	33,3	47,8	39,3	0,275
Vilniaus m.	52,1	62,0	57,1	0,039	51,4	63,7	57,6	0,01	54,8	57,5	56,1	0,573
Vilniaus r.	47,2	60,7	53,4	0,122	50,0	57,6	53,4	0,384	43,1	52,5	47,4	0,279
Visagino	72,2	64,7	67,3	0,583	72,2	61,8	65,4	0,451	76,5	58,8	64,7	0,214
Zarasų r.	70,4	64,5	67,2	0,636	63,0	67,7	65,5	0,702	59,3	71,0	65,5	0,349
Didžiausias procentas	74,1	78,6	73,7	-	74,1	78,6	74,0	-	76,5	81,3	68,1	-
Mažiausias procentas	22,2	42,9	37,5	-	25,7	34,8	33,9	-	25,7	26,1	30,4	-

33 lentelė. Kas dažniausiai vedė šiuos mokymus

Savivaldybė	Mokytojas, %	Kitas mokyklos darbuotojas, %	Teisėsaugos pareigūnas, %	Kvietinis specialistas, %	Buvęs narkotikų vartotojas, %	Kita, %
Akmenės r.	35,7	14,3	3,6	16,1	12,5	14,3
Alytaus m.	31,7	31,7	13,4	37,8	0,0	20,7
Alytaus r.	44,4	13,0	16,7	27,8	0,0	14,8
Anykščių r.	26,8	10,7	14,3	44,6	5,4	17,9
Birštono ir Prienų r.	33,8	11,3	22,5	29,6	4,2	23,9
Biržų r.	37,3	9,8	9,8	25,5	2,0	21,6
Druskininkų	28,8	11,9	10,2	28,8	8,5	20,3
Elektrėnų	22,2	26,4	22,2	34,7	2,8	26,4
Ignalinos r.	22,0	37,3	23,7	42,4	8,5	13,6
Jonavos r.	24,1	12,0	6,0	18,1	0,0	21,7
Joniškio r.	24,0	10,7	12,0	30,7	4,0	26,7
Jurbarko r.	43,5	11,3	29,0	25,8	1,6	17,7
Kaišiadorių r.	38,1	25,4	25,4	28,6	1,6	19,0
Kalvarijos	37,0	9,3	13,0	40,7	1,9	7,4
Kauno m.	36,6	23,6	17,4	41,0	4,2	17,9
Kauno r.	28,7	20,2	22,3	33,0	8,5	16,0
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	26,5	11,1	17,9	43,6	18,8	13,7
Kėdainių r.	42,4	27,3	15,2	46,5	6,1	11,1
Kelmės r.	28,8	16,9	13,6	6,8	1,7	18,6
Klaipėdos m. ir Neringos	34,4	20,2	16,5	33,9	0,9	19,3
Klaipėdos r.	25,4	11,1	9,5	14,3	0,0	23,8
Kretingos r.	38,4	13,7	8,2	37,0	6,8	13,7
Kupiškio r.	46,2	11,5	25,0	17,3	3,8	21,2
Lazdijų r.	48,0	38,0	32,0	40,0	4,0	16,0
Marijampolės	27,0	22,0	13,0	33,0	2,0	18,0
Mažeikių r.	42,2	19,3	9,6	20,5	0,0	12,0
Molėtų r.	28,6	12,5	8,9	26,8	16,1	19,6
Pagėgių ir Tauragės r.	37,5	18,2	12,5	33,0	2,3	18,2
Pakruojo r.	39,7	11,5	23,1	23,1	3,8	19,2
Palangos m.	35,5	25,8	29,0	48,4	12,9	14,5
Panevėžio m.	33,7	15,7	5,6	21,3	5,6	20,2
Panevėžio r.	27,6	8,6	5,2	37,9	10,3	25,9
Pasvalio r.	31,7	12,2	12,2	20,7	0,0	25,6
Plungės r. ir Rietavo	24,0	24,0	10,4	36,5	1,0	15,6
Radviliškio r.	40,3	11,9	11,9	26,9	0,0	25,4
Raseinių r.	27,4	19,4	21,0	30,6	3,2	11,3
Rokiškio r.	28,6	10,4	2,6	26,0	6,5	18,2
Skuodo r.	40,0	20,0	25,5	32,7	7,3	23,6
Šalčininkų r.	39,2	11,4	15,2	19,0	2,5	25,3
Šiaulių m.	39,6	22,9	18,8	37,5	5,6	15,3
Šiaulių r.	41,2	16,2	22,1	32,4	5,9	23,5
Šilalės r.	24,1	17,2	22,4	44,8	1,7	24,1
Šilutės r.	50,7	22,5	14,1	33,8	5,6	22,5
Širvintų r.	35,0	15,0	15,0	33,3	5,0	11,7
Švenčionių r.	21,4	3,6	7,1	17,9	1,8	19,6
Telšių r.	32,5	20,8	9,1	24,7	5,2	18,2
Trakų r.	36,7	16,5	12,7	35,4	1,3	21,5
Ukmergės r.	43,5	19,4	22,6	32,3	1,6	22,6
Utenos r.	28,9	10,8	12,0	19,3	1,2	24,1
Varėnos r.	20,8	20,8	11,3	26,4	3,8	26,4
Vilkaviškio r.	29,8	10,5	7,0	17,5	0,0	12,3
Vilniaus m.	38,5	21,3	13,9	42,0	2,3	18,8
Vilniaus r.	32,4	12,9	22,3	26,6	0,0	17,3
Visagino	30,9	12,7	12,7	30,9	1,8	18,2
Zarasų r.	50,0	15,0	20,0	33,3	1,7	23,3

Moksleiviams buvo pateiktas klausimas apie tai, kur jie dalyvavo minėtose veiklose: mokykloje, už mokyklos ribų ar mokykloje po pamokų. Dažniausiai moksleiviai teigia dalyvavę veiklose mokykloje – tokį atsakymą pateikė nuo 39,3 % iki 76 % moksleivių skirtingose savivaldybėse (34 lentelė). Dažniausiai mokyklose veiklos vyko Lazdijų, Šilutės ir Alytaus rajonuose. Už mokyklos ribų veiklos vyko gerokai rečiau – šį atsakymo variantą rinkosi nuo 3,7 % iki 24 % moksleivių skirtingose savivaldybėse. Tarp nurodžiusių veiklas vykus už mokyklos ribų pirmauja Lazdijų rajonas – 24 %, šiek tiek mažesnis procentas šį atsakymo variantą rinkosi Šiaulių (20,8 %) ir Panevėžio (20,2 %) miestų, Klaipėdos miesto ir Neringos (20,2 %) savivaldybėse. Po pamokų moksleiviams veiklos buvo organizuojamos dar rečiau – moksleivių, nurodžiusių šį variantą, procentas savivaldybėse įvairuoja nuo 0 % iki 16 %. Moksleivių teigimu, veiklos mokykloje po pamokų dažniausiai vyko Lazdijų rajone (16 %), Visagine (14,5 %), Šalčininkų rajone (13,9 %) bei Šiaulių rajone (13,2 %).

34 lentelė. Kur dažniausiai dalyvavai šiose veiklose

Savivaldybė	Mokykloje, %	Už mokyklos ribų, %	Mokykloje po pamokų, %	Savivaldybė	Mokykloje, %	Už mokyklos ribų, %	Mokykloje po pamokų, %
Akmenės r.	50,0	8,9	8,9	Pagėgių ir Tauragės r.	65,9	10,2	2,3
Alytaus m.	57,3	13,4	4,9	Pakruojo r.	60,3	15,4	5,1
Alytaus r.	68,5	3,7	7,4	Palangos m.	56,5	14,5	8,1
Anykščių r.	64,3	8,9	5,4	Panevėžio m.	46,1	20,2	5,6
Birštono ir Prienų r.	57,7	9,9	9,9	Panevėžio r.	63,8	17,2	5,2
Biržų r.	49,0	3,9	11,8	Pasvalio r.	50,0	12,2	2,4
Druskininkų	59,3	15,3	8,5	Plungės r. ir Rietavo	49,0	17,7	3,1
Elektrėnų	61,1	16,7	4,2	Radviliškio r.	49,3	7,5	3,0
Ignalinos r.	67,8	6,8	0,0	Raseinių r.	61,3	14,5	1,6
Jonavos r.	45,8	15,7	0,0	Rokiškio r.	50,6	13,0	5,2
Joniškio r.	57,3	14,7	4,0	Skuodo r.	65,5	10,9	1,8
Jurbarko r.	59,7	6,5	8,1	Šalčininkų r.	54,4	16,5	13,9
Kaišiadorių r.	55,6	7,9	4,8	Šiaulių m.	65,3	20,8	5,6
Kalvarijos	59,3	9,3	5,6	Šiaulių r.	66,2	14,7	13,2
Kauno m.	64,2	16,4	2,9	Šilalės r.	65,5	12,1	5,2
Kauno r.	59,6	14,9	2,1	Šilutės r.	69,0	9,9	2,8
Kazlų Rūdos ir Šakių r.	62,4	10,3	5,1	Širvintų r.	65,0	8,3	5,0
Kėdainių r.	65,7	15,2	11,1	Švenčionių r.	39,3	10,7	5,4
Kelmės r.	40,7	13,6	6,8	Telšių r.	51,9	10,4	3,9
Klaipėdos m. ir Neringos	59,6	20,2	4,6	Trakų r.	64,6	16,5	5,1
Klaipėdos r.	39,7	4,8	6,3	Ukmergės r.	61,3	12,9	3,2
Kretingos r.	64,4	11,0	4,1	Utenos r.	45,8	12,0	4,8
Kupiškio r.	57,7	15,4	3,8	Varėnos r.	58,5	17,0	0,0
Lazdijų r.	76,0	24,0	16,0	Vilkaviškio r.	45,6	12,3	3,5
Marijampolės	53,0	10,0	6,0	Vilniaus m.	65,9	19,7	4,2
Mažeikių r.	56,6	12,0	8,4	Vilniaus r.	48,9	12,2	5,8
Molėtų r.	48,2	7,1	5,4	Visagino	52,7	18,2	14,5
				Zarasų r.	63,3	11,7	5,0